

Rapport om kvalitet i offisiell statistikk, 2026

TALL

SOM FORTELLER

PLANER OG MELDINGER / PLANS AND REPORTS

2026/3

I serien Planer og meldinger publiseres dokumenter med et institusjonelt preg og notater med en viss offisiell karakter.

© Statistisk sentralbyrå

Publisert: 17. juni 2026

Standardtegn i tabeller	Symbol
Ikke mulig å oppgi tall Tall finnes ikke på dette tidspunktet fordi kategorien ikke var i bruk da tallene ble samlet inn.	.
Tallgrunnlag mangler Tall er ikke kommet inn i våre databaser eller er for usikre til å publiseres.	..
Vises ikke av konfidensialitetshensyn Tall publiseres ikke for å unngå å identifisere personer eller virksomheter.	:
Desimaltegn	,

Forord

Lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå av 2019, statistikkloven (Lovdata, 2019) § 6, sier at Statistisk sentralbyrå (SSB) skal utarbeide en årlig offentlig rapport til Finansdepartementet om kvaliteten på offisiell statistikk. I tildelingsbrevet for 2026 fra departementet til SSB, (Finansdepartementet, 2008-2026), er det et prioritert tiltak at SSB skal sikre samarbeid, helhet og kvalitet i det norske statistikkssystemet. Denne rapporten er den femte rapporten om kvaliteten i all offisiell statistikk i Norge.

Rapporten bygger på det som er tilgjengelig av informasjon og systemer for kvalitet på tidspunktet for rapportering. I vurderingene og anbefalingene er det så langt som mulig forsøkt å se produksjon av all offisiell statistikk under ett.

Rapporten har vært drøftet i Utvalget for offisiell statistikk (SSB, 2019) og i Rådet for Statistisk sentralbyrå (SSB, 2025).

Statistisk sentralbyrå, 10. juni 2026

Geir Axelsen
Administrerende direktør

Sammendrag

Hovedfunn

Den viktigste informasjonskilden for denne rapporten er den årlige kvalitetsevalueringen som gjennomføres hos alle produsenter av offisiell statistikk. En selvvurdering for alle statistikker i nasjonalt program for offisiell statistikk 2024–2027 (SSB, 2024b), og informasjon fra oppfølgingsmøter med de ansvarlige for statistikkene, utgjør faktagrunnlaget fra evalueringen.

Resultatene fra kvalitetsevalueringen viser god etterlevelse av mange av kvalitetskravene i den norske statistikkloven og Retningslinjer for europeisk statistikk (SSB, 2017). Resultatene er på de fleste områder omtrent på samme nivå som i fjor. På enkelte områder er det forbedringer. Andelen statistikker som nå beskriver usikkerhet og mulige feilkilder på statistikkens hjemmeside har økt fra 75 til 90 prosent. SSB har delt sin mal og retningslinjer for den brukerrettede dokumentasjonen «Om statistikken» med de andre produsentene, og beskrivelse av feilkilder og usikkerhet er en del av denne malen. Mange av produsentene utenfor SSB arbeider med å forbedre sin brukerrettede dokumentasjon og tilpasse denne til malen. Flere vurderer også å ta i bruk PxWeb som formidlingsplattform, i tråd med anbefalingene fra fjorårets rapport.

På andre områder er det fortsatt behov for styrket bevissthet og etterlevelse. Det gjelder blant annet kvalitetskravet om statistisk konfidensialitet. Manglende bruk av anerkjente metoder og programvare for å sikre statistisk konfidensialitet innebærer risiko for enten for streng avsløringskontroll, som kan gå utover statistikkens relevans, eller for svak kontroll, som kan føre til avsløring av enkeltheter i statistikkformidlingen.

Bruken av kvalitetsindikatorer, for å måle ulike aspekter av etterlevelsen av kvalitetskrav, er fortsatt lav. Bare 27 prosent oppgir at slike benyttes i vurderingen av produksjonsprosess og produktkvalitet, og det er samme nivå som tidligere år. Tiltak som å publisere et notat om anbefalte indikatorer og kurs har foreløpig ikke gitt synlig effekt. For SSB har overgangen til den nye skybaserte dataplattformen (Dapla) også skapt utfordringer, både på grunn av tidspress og umoden funksjonalitet for kvalitetsmålinger. Samtidig finnes det gode eksempler der indikatorer er tatt i bruk på en effektiv måte. Slike erfaringer bør deles bredere. Produsentene ser nytten av kvalitetsindikatorer, men både bevissthet og kompetanse varierer betydelig mellom miljøer. På sikt bør numeriske kvalitetsindikatorer utgjøre en større del av grunnlaget for kvalitetsrapporteringen, fordi de gir grunnlag for mer kontinuerlig, automatisert og presis oppfølging av kvaliteten.

Årets evaluering kartlegger hvordan overgangen til Dapla påvirker etterlevelsen av kvalitetskravene. Overgangen til Dapla innebærer en omfattende modernisering av statistikkproduksjonen i SSB, der målet er mer effektive prosesser, bedre gjenfinning av data og økt gjenbruk av kode. Omtrent en tredel av statistikkene er nå delvis eller helt flyttet over til skyplattformen, og flere gevinster rapporteres, særlig bedre oversikt over produksjonsløp, mer automatisering og økt kodekvalitet. Mange rapporterer også om bedre dokumentasjon og mulighet til å rydde opp i eksisterende rutiner, samt økt kompetanse og muligheter for å ta i bruk nye metoder som maskinlæring. Samtidig peker statistikkseksjonene i SSB på flere utfordringer, blant annet manglende eller umodne verktøy på Dapla, hyppige endringer i systemer og standarder, og avhengighet til gamle løsninger som ennå ikke er faset ut. Tidspress, knapphet på kompetanse og sårbarhet når få personer behersker nye teknologier skaper ytterligere belastning. Selv om kvaliteten i hovedsak opprettholdes, opplever enkelte at analysearbeid nedprioriteres og at overgangsperioden er lang og krevende.

Overordnede anbefalinger og status på forbedringstiltak

I tillegg til behovet for videre arbeid med statistisk konfidensialitet og kvalitetsindikatorer trekker denne rapporten frem noen nye anbefalinger. Flere av disse gjelder økt og forbedret logging, blant annet av retting av feil i publisert statistikk, for å kunne følge utviklingen over tid. En annen ny anbefaling er knyttet til personvern og innebærer at statistikker som inneholder personidentifiserende opplysninger i datagrunnlaget, enten skal pseudonymisere disse eller dokumentere unntak fra kravet om at slike opplysninger skal lagres adskilt fra øvrige opplysninger.

Gjennomføringen av forbedringstiltak er en sentral del av kvalitetssystemet, og statistikkprodusentene vurderer årlig hvilke nye tiltak som er nødvendige basert på anbefalingene. I statusrapporteringen i mars 2026 ble det rapportert om 315 tiltak, der 57 prosent av tiltakene siden 2022 er gjennomført. Selv om mange tiltak er iverksatt, gjenstår det områder — særlig knyttet til kvalitetsindikatorer og konfidensialitet — der ytterligere innsats er nødvendig. Tiltakene varierer i omfang og effekt, og telling av tiltak gir ikke alene et fullstendig bilde av kvalitetsforbedring, men må suppleres med kvalitative vurderinger.

Utvikling av kvalitetssystemet

Kvalitetssystemet for offisiell statistikk videreutvikles kontinuerlig for å tilpasses teknologiske og samfunnsmessige endringer. Kunstig intelligens får en stadig større betydning i produksjonen av offisiell statistikk, og dagens kvalitetsrammeverk ble utarbeidet før KI fikk bred anvendelse. Produsentene tar nå i bruk KI i både produksjons- og støtteprosesser, noe som krever ny tolkning av kvalitetskravene og økt vekt på sporbarhet, transparens og kontroll. AI Act (EU Artificial Intelligence Act, 2026) innfører et risikobasert regelverk som også vil gjelde i Norge. Dette innebærer at produsenter av offisiell statistikk må identifisere, dokumentere og klassifisere KI-anvendelser, særlig de som kan anses som høyrisiko. Dette krever et helhetlig rammeverk for KI-bruk i statistikkproduksjon og oppdaterte retningslinjer som sikrer kvalitet, etterlevelse og tillit.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Hovedfunn	4
Overordnede anbefalinger og status på forbedringstiltak	5
Utvikling av kvalitetssystemet	5
1. Systemet for kvalitet i offisiell statistikk	7
1.1. Det norske statistikkssystemet	7
1.2. Om kvalitetssystemet	7
1.3. Statistikkprogrammet og produsenter av offisiell statistikk	8
1.4. Oppbygging av rapporten	9
2. Kvalitetsevaluering av offisiell statistikk	10
2.1. Innledning	10
2.2. Institusjonelle forhold	11
2.3. Statistiske prosesser	20
2.4. Statistiske produkter	23
2.5. Overgang til ny dataplattform i SSB	30
3. Andre verktøy og metoder for vurdering og måling av kvalitet	35
3.1. Registerkvalitet i SSBs statistikker	35
3.2. Peer review	38
3.3. Kvalitetsgjennomganger	38
3.4. Kvalitetsindikatorer	39
3.5. Kontakt med brukere	40
4. Forbedringstiltak	44
4.1. Tiltak etter kvalitetsgjennomganger	44
4.2. Tiltak etter kvalitetsevalueringer	44
4.3. Tiltak etter Peer review	48
4.4. Utviklingstiltak i statistikkprogrammet	48
5. Andre arenaer og prosesser for oppfølging av kvalitet	50
5.1. Utvalget for offisiell statistikk	50
5.2. Kurs og nettverk	50
5.3. Utvalg i SSB	51
6. Utvikling av kvalitetssystemet	52
6.1. Kunstig intelligens (KI) i offisiell statistikk	52
6.2. Metadata i offisiell statistikk	52
6.3. Sertifisering av kvalitetssystemet	53
6.4. Kvalitetskultur	53
6.5. Status fellesløsninger til produksjon og formidling av offisiell statistikk	53
Referanser	55
Vedlegg A: Oversikt over produsentene av offisiell statistikk	56
Vedlegg B: Anbefalinger og tiltak fra kvalitetsrapportene	57
Vedlegg C: Kvalitetskrav til offisiell statistikk	63
Institusjonelle forhold (strukturkvalitet)	63
Statistiske prosesser (prosesskvalitet)	63
Statistiske produkter (produktkvalitet)	63
Vedlegg D: Opplegg for kvalitetsgjennomganger	64

1. Systemet for kvalitet i offisiell statistikk

1.1. Det norske statistikkssystemet

Statistikkloven fastslår at Norge skal ha et flerårig, nasjonalt program for offisiell statistikk. Det legger grunnlaget for det nasjonale statistikkssystemet. Programmet angir hvilke statistikkområder som skal dekkes og hvilke offentlige myndigheter som er ansvarlige for statistikkene. Statistikkssystemet omfatter statistikkene som følger av programmet, myndighetene som er ansvarlige for dem, og andre aktører og fora som har en rolle i koordineringen av offisiell statistikk.

Utvalget for offisiell statistikk bistår SSB i samordningen av utvikling, utarbeidelse og formidling av offisiell statistikk og bidrar til et formålstjenlig og effektivt nasjonalt statistikkssystem. Utvalget har 32 offentlige myndigheter som medlemmer, hvorav halvparten er produsenter av offisiell statistikk i inneværende programperiode. De øvrige medlemmene er eiere av administrative informasjonssystemer som er kilder for offisiell statistikk, eller myndigheter som er involvert i samarbeid knyttet til offisiell statistikk. Utvalget har som fast oppgave å bistå med kvalitetssikring av den årlige rapporten om kvalitet i offisiell statistikk. Informasjon om utvalgets arbeid det siste året og etableringen av et arbeidsutvalg i 2025 er omtalt i kapittel 5.1.

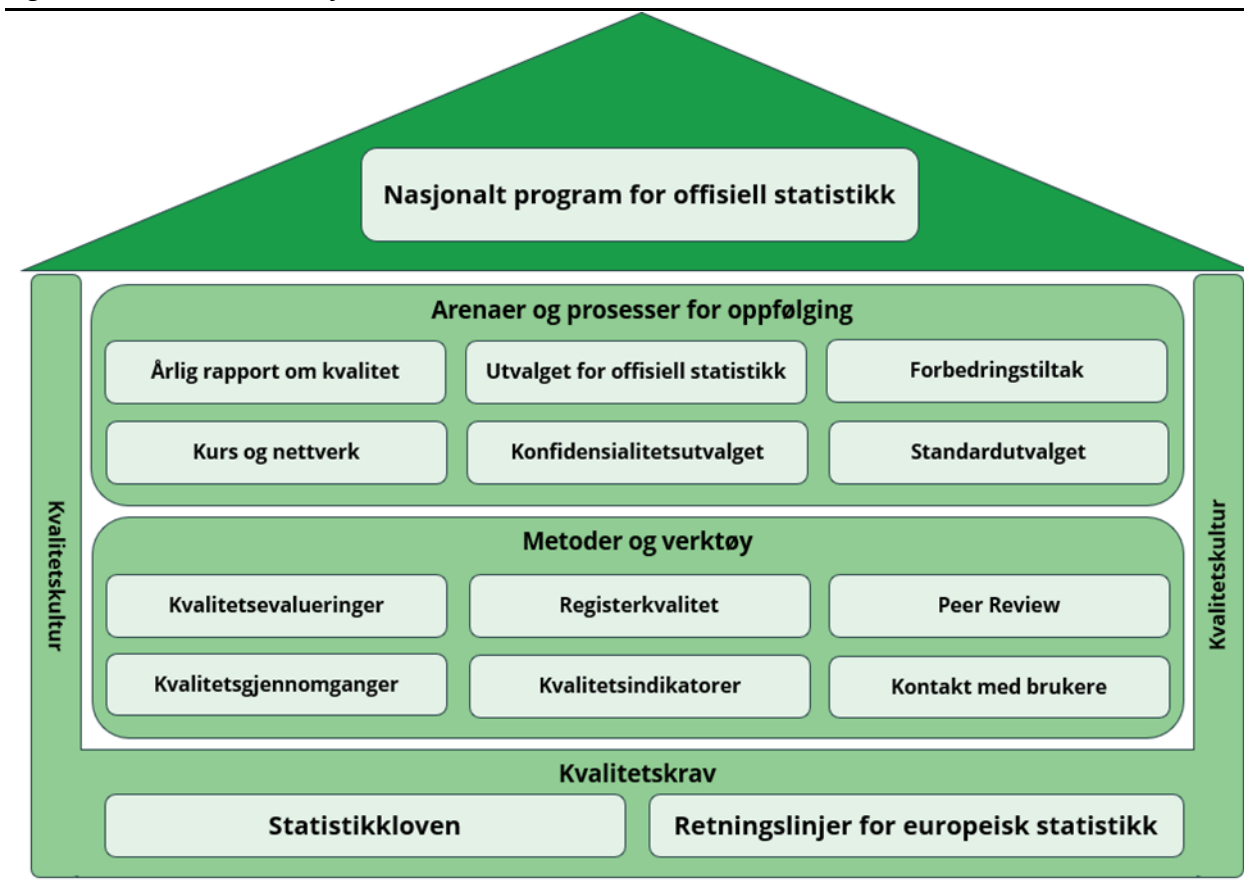
1.2. Om kvalitetssystemet

Kvalitetssystemet skal sikre kvalitet i offisiell statistikk, og består av følgende hovedelementer:

- *Kvalitetskravene som er definert i statistikkloven og Retningslinjer for europeisk statistikk.* Disse utgjør grunnmuren i kvalitetssystemet, og er nærmere omtalt i vedlegg C.
- *Nasjonalt program for offisiell statistikk (SSB 2024b) (statistikkprogrammet).* Programmet definerer hva som er offisiell statistikk ved å angi hvilke statistikkområder som skal dekkes og hvilke offentlige myndigheter som er ansvarlige for statistikkene.
- *Metoder og verktøy for å måle og vurdere kvalitet i offisiell statistikk.* De ulike metodene og verktøyene gir grunnlaget for å vurdere kvaliteten i offisiell statistikk og hvordan ulike aspekter ved kvalitet utvikles over tid.
- *Arenaer og prosesser for oppfølging av kvalitet.* De ulike prosessene og arenaene danner grunnlaget for forbedringer og kompetansebygging og kan bidra til avklaringer og retningslinjer for hvordan kvalitetskrav etterleves på en god måte.
- *En kvalitetskultur som gjennomsyrrer statistikkproduksjonen og kvalitetssystemet, og som kjennetegnes av at alle nivåer i organisasjonene tar ansvar for å bidra til god kvalitet i statistikken.* Oppfølgingen av kvalitetssystemet bidrar til å bygge en kvalitetskultur. Gjennomføring av kvalitetsevalueringer, kurs og nettverk for formidling og metodearbeid er viktig i dette arbeidet.

Kvalitetssystemet er illustrert i figur 1.

Figur 1 Kvalitetshuset - Systemet for kvalitet i offisiell statistikk

Kilde: Statistisk sentralbyrå

1.3. Statistikkprogrammet og produsenter av offisiell statistikk

Regjeringen vedtok i desember 2023 det andre nasjonale programmet for offisiell statistikk, som gjelder for perioden 2024–2027. Programmet inneholder 86 tiltak for utvikling av offisiell statistikk (SSB, 2024), fordelt på mange statistikkområder. De bygger på viktige brukerbehov som kom frem i programarbeidet og den offentlige høringen. Statistikkprodusentene er ansvarlige for å følge opp datatilgang, finansiering og annet som er nødvendig for å gjennomføre utviklingsarbeidet i programperioden.

Det er 16 produsenter av offisiell statistikk:

- Arbeids- og velferdsdirektoratet (Nav)
- Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ)
- Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)
- Fiskeridirektoratet
- Folkehelseinstituttet (FHI)
- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)
- Landbruksdirektoratet
- Mattilsynet
- Meteorologisk institutt
- Miljødirektoratet
- Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO)
- Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom)
- Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
- Sjøkvalitetsdirektoratet

- Statistisk sentralbyrå (SSB)
- Utlendingsdirektoratet (UDI)

Vedlegg A viser antall statistikker i statistikkprogrammet 2024–2027, etter hovedområde og statistikkprodusent, ved inngangen til 2026.

1.4. Oppbygging av rapporten

Denne rapporten bygger på informasjon som er innhentet ved å bruke metodene og verktøyene som utgjør første etasje i kvalitetshuset (Figur 1).

Den viktigste kilden for å gi et bilde av kvaliteten i offisiell statistikk, er kvalitetsevalueringen som ble gjennomført høsten 2025. Kapittel 2 oppsummerer resultatene, vurderingene og anbefalingene, og viser utviklingen fra tidligere kvalitetsrapporter.

Andre metoder og verktøy for å måle og vurdere kvalitet er omtalt i kapittel 3, herunder status på arbeidet med kvalitetsgjennomgang, oppfølging av Peer review, kvalitet i registerdata, kvalitetsindikatorer og kontakt med brukere.

En viktig del av kvalitetsarbeidet i offisiell statistikk er å finne områder der etterlevelsen av kvalitetskravene må styrkes. De ulike metodene og verktøyene for å måle og vurdere kvalitet, identifiserer forbedringsområder, og det gis anbefalinger om hvordan etterlevelse av kvalitetskrav kan styrkes. Statistikkprodusentene utarbeider forbedringstiltak basert på anbefalingene. Status på forbedringstiltak fra tidligere kvalitetsevalueringer og kvalitetsgjennomgang er oppsummert i kapittel 4. Her er også forbedringstiltak etter europeisk fagfellevurdering (Peer review) og utviklingstiltak i statistikkprogrammet omtalt.

Status på øvrige prosesser og arbeid på andre arenaer for oppfølging av kvalitet, er omtalt i kapittel 5. Det omfatter Utvalget for offisiell statistikk, nettverk, kurs og ulike utvalg i SSB.

Kapittel 6 gir en samlet oversikt over prioriterte utviklingsområder for kvalitetssystemet.

2. Kvalitetsevaluering av offisiell statistikk

2.1. Innledning

Formålet med kvalitetsevalueringen er å få et grunnlag for å vurdere etterlevelsen av kvalitetskravene i den norske statistikkloven og Retningslinjer for europeisk statistikk. Kvalitetsevalueringen er den viktigste informasjonskilden til denne rapporten, og den eneste kilden som dekker all offisiell statistikk som er definert av statistikkprogrammet. Kvalitetsevalueringen består av to deler, først en selvvurdering av etterlevelse av kvalitetskravene, og deretter gjennomfører SSBs kvalitetsteam oppfølgingsmøter med alle produsentene.

Kvalitetsevalueringen ble gjennomført på statistikknivå for tredje gang. Det foregikk i tidsrommet oktober–desember i 2025. Det er gjort en selvvurdering i form av et spørreskjema for alle de ca. 350 statistikkene i statistikkprogrammet, med unntak av statistikkene som publiseres sjeldnere enn årlig og som det ikke har vært noen aktivitet på i 2025. Spørreskjemaene er hovedsakelig fylt ut av de som er ansvarlig for statistikkene eller andre med inngående kunnskap om statistikken og hvordan den produseres.

Spørreskjemaet inneholder rundt 30 spørsmål basert på kvalitetsprinsippene i Retningslinjer for europeisk statistikk, om tema som er relevante for norske forhold og som kan besvares på statistikknivå. Enkelte spørsmål som var med i 2024, ble fjernet, basert på at etterlevelsen er vurdert som tilfredsstillende, eller fordi resultatene var vanskelige å tolke for å gi et godt bilde av kvalitet. Det ble gjort enkelte endringer i spørsmålsformuleringer eller svaralternativer og lagt inn noen få nye spørsmål. Store deler av skjemaet er likevel sammenlignbart med tidligere, og dette gjør det mulig å måle utviklingen i etterlevelsen av kvalitetskravene.

Spørreskjemaet er utformet slik at det dekker alle typer av statistikker, men ikke alle spørsmål er relevante for alle typer statistikker. For noen spørsmål er derfor «Ikke-relevant» et svaralternativ.

De fem institusjonene som ble produsenter av offisiell statistikk fra 2024 (heretter kalt «nye produsenter») har i tillegg fylt ut et spørreskjema om etterlevelse av kvalitetskrav på institusjonsnivå.

Det ble gjennomført oppfølgingsmøter med hver statistikkprodusent utenfor SSB og hver statistikkseksjon i SSB. Formålet med oppfølgingsmøtene er å kvalitetssikre svarene fra selvvurderingen. I tillegg informerer produsentene om bakgrunnen for svarene, noe som er viktig for å kunne forklare resultatene fra spørreskjemaundersøkelsen. I møtene med statistikkseksjonene i SSB deltok seksjonsleder sammen med utvalgte statistikkansvarlige eller gruppeledere. I møtene med statistikkprodusentene utenfor SSB deltok statistikkansvarlige, koordinator for offisiell statistikk og i noen tilfeller ansvarlige ledere for statistikkenheten.

En selvvurdering gir rom for subjektiv tolkning, og det kan også være spørsmål som den som fyller ut skjemaet ikke vet svaret på. Selv om svarene kvalitetssikres, både i forbindelse med innsending og i oppfølgingsmøtene, vil det likevel være en viss usikkerhet ved svarene.

Det er stor variasjon mellom statistikkene både i hvilken oppmerksomhet de får, omfanget og kompleksiteten i produksjonsløpet. Alle de ca. 350 statistikkene teller likt i resultatene som legges frem i denne rapporten.

Kvalitetsevalueringen går ikke dypt inn i vurderingen av den enkelte statistikk, og ingen vurdering av enkeltstatistikker eller enkeltprodusenter er gjengitt i denne rapporten. Resultatene fra

kvalitetsevalueringen brukes på aggregert nivå for å vurdere kvaliteten på all offisiell statistikk samlet sett.

For noen statistikker gjøres det regelmessige kvalitetsvurderinger av internasjonale organisasjoner, slik som for eksempel Eurostat for EU-forordnede statistikker. Slike eksterne vurderinger er viktige for å vurdere og eventuelt forbedre kvaliteten på enkeltstatistikker. De er imidlertid ikke benyttet som kilder i denne rapporten, ettersom vurderingene er domenespesifikke og ikke samlet eller systematisert på tvers av statistikkområder. For å kunne bruke dem som grunnlag i en overordnet rapport ville det vært nødvendig å aggregere og harmonisere informasjonen til et mer generelt nivå. Dette er ikke gjort i arbeidet med denne rapporten, men kan vurderes i fremtidige rapporter.

Resultatene fra kvalitetsevalueringen deles med statistikkseksjonene i SSB og statistikkprodusentene utenfor SSB. De kan se resultatene for sine egne statistikker, men ikke andres. Dette gir statistikkprodusentene mulighet til å bruke resultatene fra kvalitetsevalueringen til eget forbedringsarbeid.

I tillegg til selvvurderingene og oppfølgingsmøtene, er det innhentet informasjon fra noen andre kilder. SSBs statistikkregister gir informasjon om aktualitet, tidspunkt for forhåndskunngjøring og punktlighet for SSBs statistikker. For andre året på rad har SSB gjort en kartlegging av formidlingen av offisiell statistikk hos produsenter utenfor SSB. Ved å utforske hjemmesidene til produsentene er det vurdert hvilke rutiner som finnes for forhåndskunngjøring av publiseringstidspunkt, omfanget av metadata og brukerrettet statistikkdokumentasjon. Det er også vurdert hvor lett det er å finne fram til den offisielle statistikken, både direkte via hjemmesiden og via søkemotorer. Kartleggingen er gjort med enkle metoder, og gir på aggregert nivå et bilde av utfordringer med formidling av offisiell statistikk i det norske statistikksystemet.

I delkapitlene 2.2 – 2.4 presenteres resultater, vurderinger og anbefalinger fra kvalitetsevalueringen. Delkapitlene er organisert etter kvalitetsprinsippene i Retningslinjer for europeisk statistikk. Alle de 16 kvalitetsprinsippene er omtalt og vurdert.

I SSB pågår det et omfattende moderniseringsarbeid med å flytte statistikkproduksjonen til en ny, skybasert dataplattform (Dapla). I fjorårets rapport ble det trukket frem at det må undersøkes om moderniseringsarbeidet påvirker kvaliteten i SSBs statistikkprodukter, og rapporten slår fast at de etablerte verktøyene kvalitetsgjennomgang og kvalitetsevalueringer er godt egnet til å følge omleggingsarbeidet. En viktig del av kvalitetsevalueringen høsten 2025 har derfor vært å innhente informasjon om hvordan omleggingen påvirker etterlevelsen av kvalitetskravene til offisiell statistikk. Dette er nærmere omtalt i kapittel 2.5.

2.2. Institusjonelle forhold

Prinsipp 1. Faglig uavhengighet

Prinsippet, som også er hjemlet i statistikkloven § 5, slår fast at statistikkmyndigheter skal kunne utvikle, produsere og publisere statistikk helt uavhengig av politisk eller annen ekstern påvirkning, slik at metoder, innhold og tidspunkt for publisering baseres på faglige vurderinger. Dette skal sikre objektive, pålitelige og troverdige statistikker som brukerne kan ha full tillit til. Faglig uavhengighet oppnås blant annet ved at statistikkmyndigheter har en leder med overordnet ansvar for at offisiell statistikk lages og formidles i tråd med dette prinsippet.

De fem nye produsentene av offisiell statistikk i statistikkprogrammet 2024 – 2027, har blitt spurt om offisiell statistikk blir utviklet, utarbeidet og formidlet på en uavhengig måte. Her svarer nå alle produsentene «Ja». Svarene kan tyde på at de fem nye produsentene nå er mer modne i rollen som statistikkprodusent når det gjelder prinsippet om faglig uavhengighet.

Faglig uavhengighet har vært et tema på møte i Utvalget for offisiell statistikk høsten 2025, og det har bidratt til en bevisstgjøring av dette kvalitetsprinsippet blant alle produsentene.

På spørsmålet om produsentene har en leder med overordnet ansvar for at offisiell statistikk utvikles, utarbeides og formidles på en faglig uavhengig måte, svarer 4 av 5 at de har dette på plass. Det er samme resultat som i 2024. Det er viktig å etablere og synliggjøre posisjonen som leder for statistikkproduksjonen, og produsenter som ikke har det på plass, anbefales fortsatt å følge opp dette.

Prinsipp 1bis. Koordinering og samarbeid

Prinsippet handler om å sikre god koordinering og samarbeid mellom Eurostat og nasjonale statistikkmyndigheter for å produsere konsistente og sammenlignbare europeiske statistikker. Det understreker også at nasjonale statistikkbyråer skal lede og koordinere andre offentlige produsenter av statistikk for å styrke kvalitet og effektivitet i hele statistikksystemet.

I selvvurderingen er det ikke stilt spørsmål som går på etterlevelsen av dette prinsippet. Anbefaling K02 fra tidligere rapporter, om å engasjere seg i samarbeid som utvikler og fremmer innovasjon i statistikkproduksjonen, vurderes nå som fullført.

Alle produsentene deltar i koordinering og samarbeid som skjer gjennom Utvalget for offisiell statistikk og underliggende nettverk. Dette er nærmere omtalt i kapittel 5. Med etableringen av arbeidsutvalget for Utvalget for offisiell statistikk, er koordineringen ytterligere styrket. Det har ikke kommet frem informasjon i oppfølgingsmøtene som tilsier at det er behov for ytterligere forbedringstiltak knyttet til dette kvalitetsprinsippet.

Prinsipp 2. Mandat for datainnsamling og tilgang til data

Prinsippet slår fast at statistikkmyndighetene skal ha et klart og tydelig lovgrunnlag som gir dem rett til å samle inn og få tilgang til nødvendige data fra ulike kilder for å produsere offisiell statistikk. Dette juridiske mandatet er avgjørende for å sikre fullstendige, relevante og tidsriktige data, samtidig som personvern og databeskyttelse ivaretas.

Det er ikke stilt spørsmål om etterlevelsen av dette prinsippet i selvvurderingene. Statistikkloven gir SSB mandat til å ilegge opplysningsplikt til statistiske undersøkelser. Statistikkprodusenter utenfor SSB samler ofte inn data med andre formål enn å produsere statistikk, og med hjemmel i andre lover enn statistikkloven.

Anbefalinger fra tidligere kvalitetsrapporter, som fortsatt gjelder:

- K16 (2022): Produsenter av offisiell statistikk som bruker data fra administrative datasystemer (register) bør inngå avtaler med dataeierne om utlevering av data og samarbeid om kvalitet, for eksempel etter samme mal som SSB benytter.
- K22 (2022): Samle og dele beste praksis innen ny teknologi og nye datakilder blant produsenter av offisiell statistikk.

Prinsipp 3. Tilstrekkelige ressurser

Det er ikke stilt direkte spørsmål om ressurser i kvalitetsevalueringen, men det er vurdert hvordan etterlevelsen av dette kvalitetsprinsippet påvirkes av overgangen til Dapla for SSBs statistikker, se kapittel 2.5. Temaet er også omtalt i kapittel 7.5 i Rapport om kvalitet i offisiell statistikk, 2024.

Prinsipp 4. Kvalitetsbevissthet

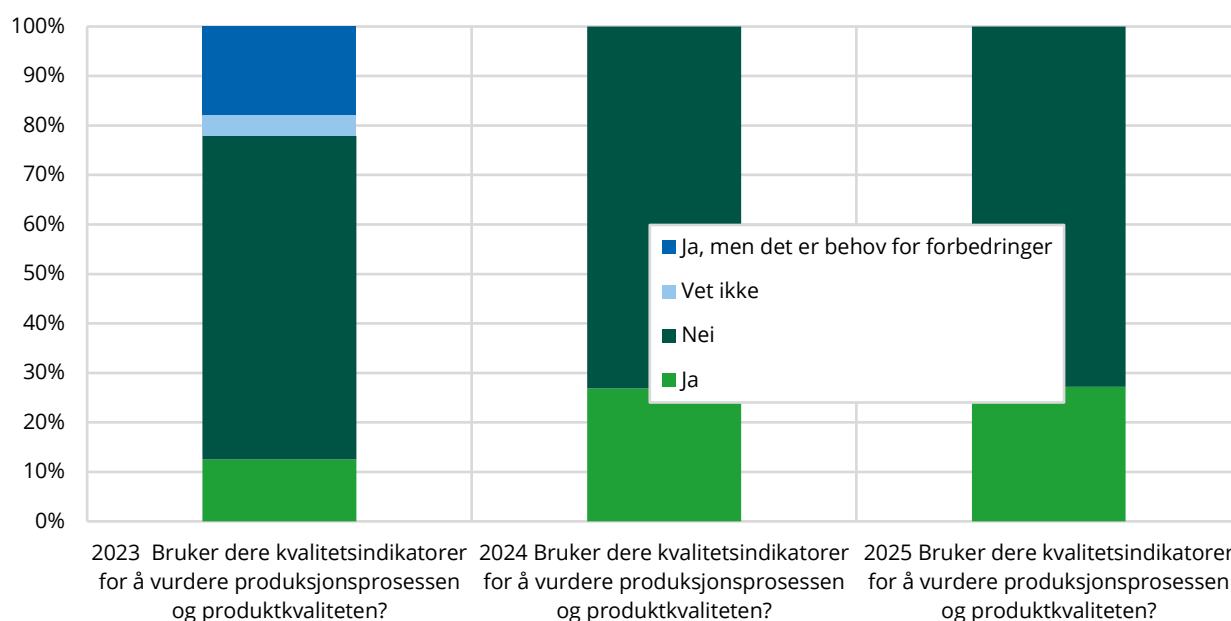
Prinsippet innebærer at statistikkmyndighetene systematisk skal overvåke, sikre og forbedre kvaliteten i både statistiske prosesser og statistiske produkter basert på internasjonalt anerkjente

standarder. Dette skal sikre at statistikken som publiseres er pålitelig, relevant og egnet for brukernes behov.

På spørsmålet om kjennskap til kvalitetsprinsippene i Retningslinjer for europeisk statistikk svarte 93 prosent «Ja». Spørsmålet er ikke stilt i tidligere kvalitetsevalueringer. Svarene viser at kjennskapen til kvalitetsprinsippene generelt sett er god, men at enkelte bør gjøre seg bedre kjent med prinsippene, for eksempel ved deltakelse på kvalitetskurs. Deltakelse på kurs og i nettverk er nærmere omtalt i kapittel 5.2.

På spørsmålet om kvalitetsindikatorer¹ brukes for å vurdere produksjonsprosessen og produktkvaliteten svarte 27 prosent «Ja». Det er på samme nivå som i 2024 og bekrefter funn fra tidligere rapporter at bruk av slike indikatorer fortsatt er lite utbredt.

Figur 2.1 Bruk av kvalitetsindikatorer for å vurdere produksjonsprosessen og produktkvaliteten. Prosent. 2023 – 2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Økt fokus og innmeldte tiltak på dette området har enn så lenge ikke gitt noen effekt. Det er utarbeidet et notat om anbefalte kvalitetsindikatorer, og det arrangeres kurs i indikatorer, mens andre tiltak i liten grad er gjennomført. Informasjon gitt i oppfølgingsmøtene med SSB-seksjoner og eksterne produsenter peker på flere utfordringer.

- For noen er det vanskelig å skjønne hva som menes med begrepet «kvalitetsindikatorer». Det er et begrep som ikke brukes til daglig i arbeidet.
- SSB-seksjonene uttaler at kvalitetsindikatorer vil bli bygget inn i produksjonsløpene i forbindelse med overgang til Dapla, men overgangen har foreløpig vist seg som utfordrende med tanke på å øke bruken av kvalitetsindikatorer. Utfordringene er knyttet både til tidspress og umoden funksjonalitet for kvalitetsmålinger i plattformen. Dette er nærmere omtalt i kapittel 2.5 (Overgang til ny dataplattform i SSB).

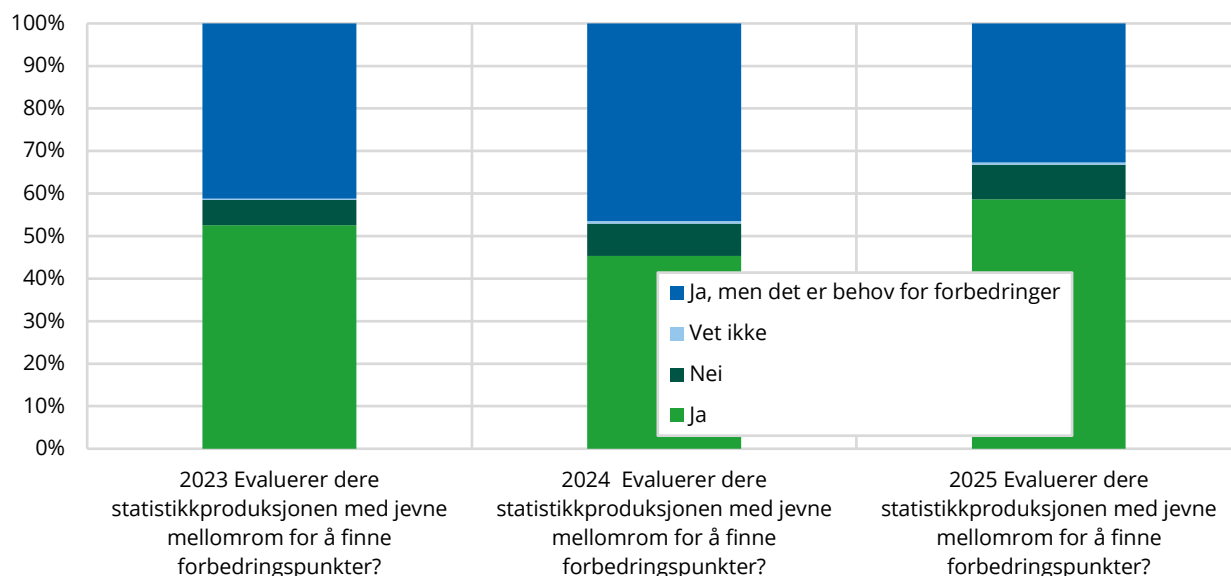
¹ Kvalitetsindikatorer er objektive kvalitetsmålinger som vil gi et faktabasert informasjonsgrunnlag for evalueringsprosesser, og gir mulighet til å måle effekten av forbedringstiltak

- Noen produsenter ser ikke behovet for kvalitetsindikatorer fordi statistikkene er små og krever relativt lite ressurser å produsere.

Til tross at for at fokuset på kvalitetsindikatorer viser liten synlig effekt, finnes det gode eksempler fra enkeltstatistikker som har tatt i bruk kvalitetsindikatorer. En produsent har systematisk gått gjennom lista over anbefalte kvalitetsindikatorer, valgt ut relevante indikatorer, og lagt en plan for implementering av disse. En slik tilnærming bør være mulig for flere. Erfaringene viser at implementering av indikatorene ikke trenger å være ressurskrevende. Slike erfaringer bør deles med andre produsenter.

På spørsmålet «Evaluerer dere statistikkproduksjonen med jevne mellomrom for å finne forbedringspunkter?» svarte i overkant av 90 prosent «Ja» eller «Ja, men det er behov for forbedringer». Dette er på samme nivå som de to foregående årene. På oppfølgingsspørsmålet om Retningslinjer for europeisk statistikk brukes i evaluering, er det nå flere «Ja»-svar enn tidligere. Det tyder på at kunnskapen om retningslinjene og hvordan disse kan brukes til evaluering, er økende. Resultatene fra kvalitetsevalueringene viser at regelmessig evaluering og identifisering av forbedringsområder gjøres for de fleste offisielle statistikker. For noen statistikker er det imidlertid behov for å etablere slike evalueringsprosesser. For å få et best mulig og objektivt grunnlag for evalueringsprosesser bør et sett av kvalitetsindikatorer vært input til slike prosesser. Bruk av kvalitetsindikatorer og regelmessig evaluering av statistikkproduksjonen må derfor ses i sammenheng.

Figur 2.2 Evaluering av statistikkproduksjon for å finne forbedringspunkter. Prosent. 2023 - 2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå

De fem nye produsentene av offisiell statistikk har i likhet med i 2024 fått spørsmål om de har en kvalitetsleder eller gruppe som har et særlig ansvar for å vurdere etterlevelsen av kvalitetskravene. Her svarer tre «Ja» og to «Nei» Det er ett mer «Ja»-svar enn i 2024, og tyder på en økt modenhet når det gjelder kvalitetsbevissthet. Noen produsenter bør likevel arbeide for å tydeliggjøre et kvalitetsansvar i organisasjonen.

Anbefalinger fra tidligere kvalitetsrapporter, som fortsatt gjelder:

- K64 (2024): Utarbeide en standard struktur for loggdata for å kunne skape kvalitetsindikatorer mer effektivt.

Nye anbefalinger 2026:

- K78 (2026): Etablere retningslinjer for statistikklogging².
- K79³ (2026): Alle produsenter innarbeider relevante kvalitetsindikatorer som en del av produksjonsløpet for sine statistikker.

Prinsipp 5. Konfidensialitet og informasjonssikkerhet**Statistisk konfidensialitet og metoder for avsløringskontroll i publisert statistikk**

Statistisk konfidensialitet, eller avsløringskontroll, brukes i offisiell statistikk for å hindre at statistikken kan brukes til å identifisere eller avsløre informasjon om statistiske enheter. Statistiske enheter kan være personer, virksomheter, husholdninger eller andre typer enheter. God avsløringskontroll er avgjørende av hensyn til oppgavegiverne. I statistikkloven paragraf 7 omtales statistisk konfidensialitet i offisiell statistikk slik:

§ 7. Statistisk konfidensialitet ved formidling av offisiell statistikk

(1) Offisiell statistikk skal formidles slik at det ikke er mulig, verken direkte eller indirekte, å identifisere en statistisk enhet og dermed avsløre enkeltopplysninger.

(2) Første ledd gjelder ikke når unntak følger av statistikkforpliktelser etter EØS-avtalen.

(3) Det kan gjøres unntak fra første ledd dersom den statistiske enheten er en offentlig myndighet, og hensynet til beskyttelse av det offentliges interesser er ivaretatt. Det kan også gjøres unntak fra første ledd dersom den statistiske enheten har samtykket, eller dersom opplysningene er åpent tilgjengelige.

Som man ser av statistikkloven vil avsløringskontroll innebære at offisiell statistikk publiseres på en måte som hindrer direkte eller indirekte identifikasjon av statistiske enheter. For å sikre dette i tabeller brukes tre hovedmetoder: å aggregere kategorier, å skjule verdier (understrykking) eller å endre/avrunde verdier. For aggregering kan manuelle metoder anvendes, mens når verdier skal skjules eller endres/avrundes må det benyttes anerkjente metoder og verktøy for å sikre en konsistent og korrekt beskyttelse.

Kvalitetsevalueringen viser at produsentene av offisiell statistikk gjennomfører avsløringskontroll ved å bruke anerkjente og kvalitetssikrede programmer, programmer de har kodet selv, eller ved å manuelt forsøke å beskytte data gjennom aggregering, skjuling av verdier eller endring av verdier. SSB har fastsatt en regel om at det ikke skal utføres manuell endring eller skjuling av verdier i SSB sine statistikker. Det er stor risiko for at manuell beskyttelse av data eller bruk av kode som statistikkansvarlige lager selv, ikke fanger opp alle muligheter for avsløring av informasjon om enkeltenheter. Det er også en risiko for at man ved å bruke denne fremgangsmåten skjuler eller endrer for mye informasjon, noe som kan gå utover statistikkens relevans. Selv om man bruker anerkjent programvare for å gjennomføre avsløringskontroll, er det viktig å ha kompetanse både på fagområdet og programvaren som brukes.

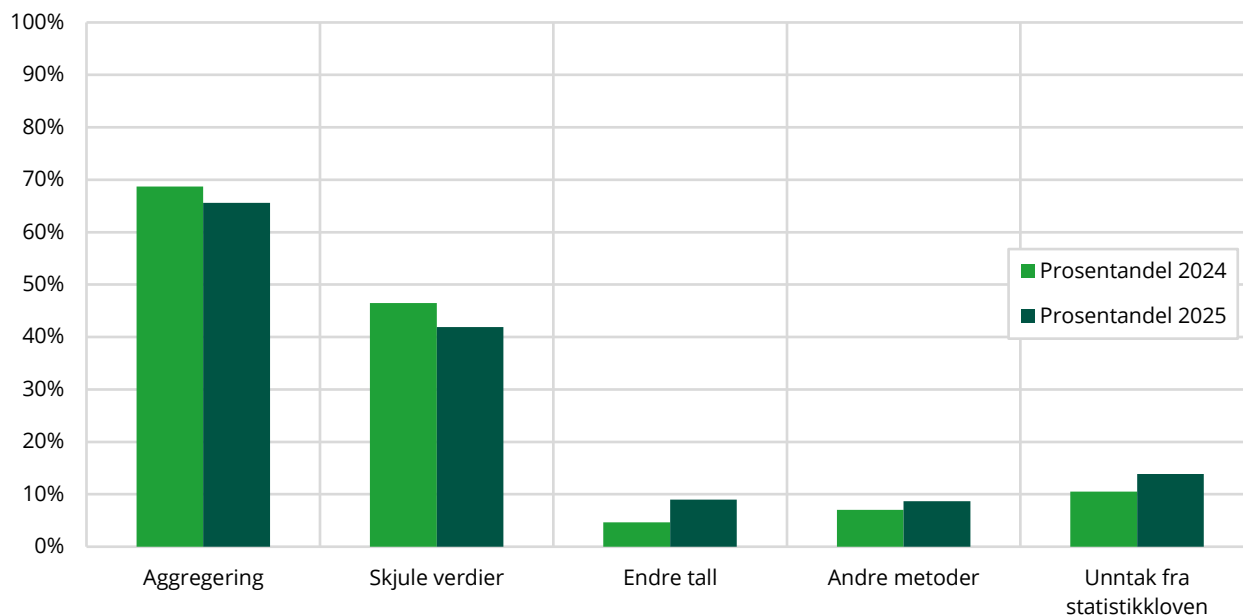
Å ta i bruk anerkjent programvare for avsløringskontroll kan være en terskel, særlig for mindre produsenter av offisiell statistikk. For disse er det ikke nødvendigvis hensiktsmessig å ta i bruk slik programvare, sett i lys av risiko og kost-nytte, dersom tabellene som publiseres har lav kompleksitet og det er vurdert at manuelle prosesser dekker behovet for avsløringskontroll.

² Systematisk dokumentasjon av data, kode, transformasjoner, parametere og øvrige behandlingssteg som inngår i utvikling og produksjon av statistikk, slik at resultatene kan spores, etterprøves og reproduseres.

³ Erstatte tidligere anbefaling K42 (fra 2023): Alle produsenter av offisiell statistikk starter et arbeid med å vurdere relevante kvalitetsindikatorer for utvalgte statistikker

Aggregering til større grupperinger for å ikke avsløre enkeltenheter gjøres for 66 prosent av alle de offisielle statistikkene. Å skjule verdier brukes av 42 prosent av statistikkene, og det er 28 prosent som både grupperer og skjuler verdier. Det er kun et fåtall statistikker, 9 prosent, som bruker endring av verdier som metode.

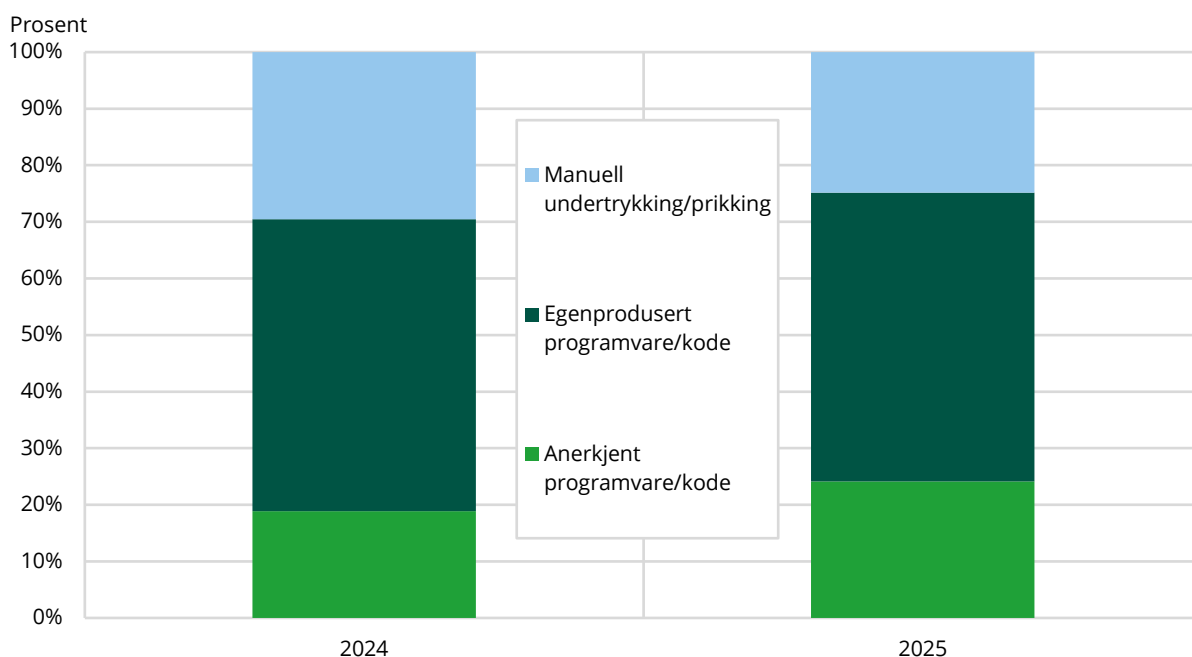
Figur 2.3 Andel statistikker som bruker de ulike metodene for avsløringskontroll for å sikre konfidensialitet. Prosent. 2024 - 2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Kvalitetsevalueringen viser en svak forbedring i bruk av anerkjente metoder og programmer for avsløringskontroll. Anerkjente metoder brukes likevel bare av 12 prosent av de offisielle statistikkene. I 24 prosent av statistikkene brukes egenprodusert kode, mens det gjøres manuell undertrykking for 11 prosent av statistikkene.

Figur 2.4 De som skjuler verdier (undertrykking/prikking), bruker de anerkjent programvare/kode, har de laget koden selv, eller utføres undertrykkingen/prikkingen manuelt? Prosent. 2024-2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå

I alt 48 offisielle statistikker har unntak fra statistikklovens krav om å beskytte opplysninger, slik at enkeltpersoner eller virksomheter ikke kan identifiseres, jfr. statistikkloven § 7 (2) og (3). Av disse er 43 statistikker produsert av SSB, og 5 av andre produsenter.

For 88 prosent av statistikkene ble det svart at konfidensialiteten har vært godt ivaretatt ved publisering, en god forbedring fra 78 prosent i 2024. For 2 prosent ble det svart at konfidensialitet muligens ikke har vært godt nok ivaretatt, mens 10 prosent svarte «Vet ikke».

De statistikkansvarlige for 74 prosent av statistikkene svarte at de opplever at deres institusjon har en klar og enhetlig tolkning av konfidensialitet som er praktisk og anvendelig. Til sammenligning svarte 16 prosent «Nei», mens 10 prosent av statistikkene oppga at spørsmålet ikke var relevant. I oppfølgingsmøtene ble det pekt på at det finnes gråsoner, slik at de må tolke regler og datamaterialet for hver publisering for å finne best mulig metode for å ikke avsløre opplysninger om personer eller virksomheter.

Deling av data

Det er som oftest Seksjon for mikrodata i SSB som håndterer forskeres tilgang til data for SSBs statistikkområder, både via microdata.no og ved spesialbestillinger. En tredjedel av statistikkene i SSB deler data med forskere via ett eller begge disse alternativene. Data for noen statistikker deles også via Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør, til Eurostat og andre internasjonale organisasjoner, og direkte til forskere og andre.

Produsentene utenfor SSB deler data fra 70 prosent av sine statistikker. Det er mest vanlig å dele data på enhetsnivå direkte til forskere. Kvalitetsevalueringen viste at data fra 61 prosent av statistikkene hos de andre produsentene deles med forskere. I alt 8 prosent av statistikkene leverer data til Sikt, og 8 prosent av statistikkene sender data til Eurostat eller andre internasjonale organisasjoner. For 33 prosent av statistikkene deles data med andre grupper/organisasjoner.

På spørsmål om det tas noen grep for å anonymisere data som deles svarer de fleste «Ja» eller «Ja, men vi bør forbedre metodene og/eller benytte andre verktøy», eller anonymisering gjøres av Sikt eller Seksjon for mikrodata i SSB.

For 24 statistikker blir det svart «Nei» på spørsmålet om anonymisering når det gjelder å dele data til forskere og/eller andre. Noen av disse statistikkene er omfattet av unntak fra statistikkloven.

I 2025 ble det gjennomført en kartlegging av avsløringskontroll og konfidensialitet i SSBs utleveringer av mikrodata. Resultatet av denne er et sett med anbefalinger om hvordan avsløringskontrollen bør gjennomføres for å sikre konfidensialitet.

Informasjonssikkerhet og pseudonymisering

I statistikkloven og i personvernforordningen (GDPR) er kravene til personvern styrket. Artikkel 89 i GDPR sier at når formålet er statistikk skal behandlingsansvarlig gi den registrerte garantier gjennom tekniske og organisatoriske tiltak. Eksempel på en slik garanti er pseudonymisering. Statistikklovens § 9 (2) sier at direkte identifiserende opplysninger skal behandles og lagres adskilt fra øvrige opplysninger, med mindre det vil være uforenlig med formålet med behandlingen eller åpenbart unødvendig. For å kunne koble datakilder og årganger sammen, har SSB valgt å pseudonymisere disse opplysningene, noe som innebærer å erstatte eller endre informasjonen slik at det ikke lenger kan knyttes direkte til en bestemt person.

Spørsmål om personidentifiserende opplysninger blir pseudonymisert før statistikkproduksjonen starter gikk bare til statistikker i SSB. 100 statistikker har slike opplysninger i statistikkgrunlaget. For 57 av disse blir opplysningene pseudonymisert før statistikkproduksjonen starter. Avdelingsdirektør kan gi unntak fra kravet om pseudonymisering når det er uforenlig med formålet med behandlingen, ref. statistikklovens § 9 (2). Det må gjøres en konkret vurdering av hvert enkelt tilfelle før det kan gis unntak. For de som ikke pseudonymiserer, foreligger det unntak fra kravet om pseudonymisering som er godkjent av avdelingsdirektør for 26 av statistikkene. Unntakene gjelder hovedsakelig tjenstlig behov knyttet til forvaltning av statistiske populasjoner, og midlertidige unntak, ut ifra et kost/nytte perspektiv, i påvente av at statistikken skal legges om til Dapla. Flere statistikker vil få på plass pseudonymisering når statistikken er lagt over til Dapla, men enkelte statistikker må også få på plass formelt unntak fra krav om pseudonymisering.

Informasjonssikkerhet var ett av temaene i selvvurderingene som produsentene besvarte på institusjonsnivå i 2021 og 2022. De fem nye produsentene fikk spørsmål om taushetserklæring, tilgang til data og logging av trafikk for å avdekke eventuell snoking. Disse produsentene har dette i stor grad på plass, de er i gang med å etablere løsninger, eller de har data som er offentlig tilgjengelig.

Anbefalinger fra tidligere kvalitetsrapporter, som fortsatt gjelder:

- K05 (2022): At SSB utvikler kurs om statistisk konfidensialitet for alle produsenter av offisiell statistikk.
- K59 (2024): Etablere og forbedre retningslinjer for å ivareta statistisk konfidensialitet og gjøre disse kjent hos produsentene.
- K61 (2024): Kurs i statistisk konfidensialitet skal være obligatorisk for alle nyansatte i statistikkproduksjonen og relevante støttefunksjoner.
- K65 (2025): Erstatte manuell undertrykking eller støylegging, og bruk av egenprodusert programvare for avsløringskontroll, med anerkjente metoder og programvare.
- K66 (2025): Ferdigstille kartlegging av konfidensialitet i SSBs utleveringer av mikrodata og følge opp resultatene av denne.

Nye anbefalinger 2026:

- K80 (2026): Alle statistikker med personidentifiserende opplysninger i statistikkgrunnlaget skal enten pseudonymisere disse opplysningene, eller ha et formelt unntak på plass dersom det er uforenlig med formålet med behandlingen.

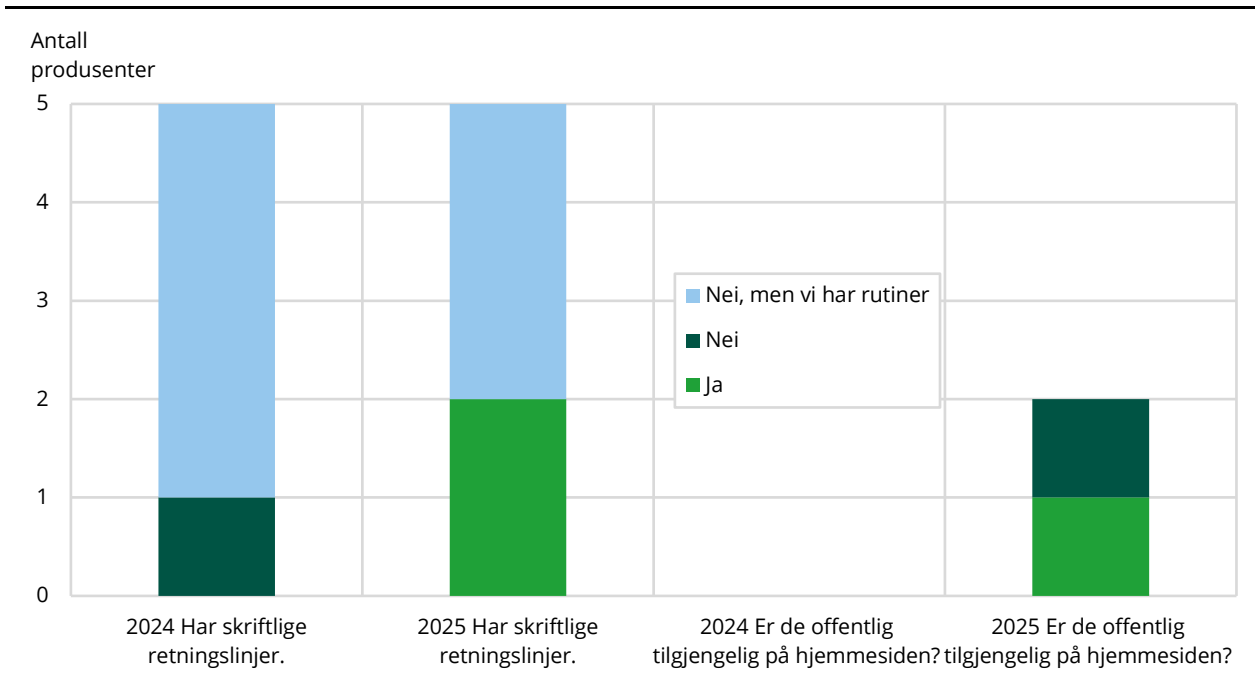
Prinsipp 6. Upartiskhet og objektivitet

Likebehandling av brukere, valg av datakilder og metoder basert på statistikkfaglige vurderinger og åpenhet om metoder er viktige krav for å sikre at statistikken har verdi, og for å bevare tillit til offisiell statistikk.

Til sammen 14 statistikker deler resultater før publisering, og for halvparten av disse blir det ikke opplyst om dette i informasjonen om statistikken. I oppfølgingsmøtene med de ansvarlige for disse statistikkene ble dette temaet diskutert, og det ble understreket at samtidig tilgang er viktig for å sikre likebehandling av brukere. Det siste året har flere produsenter endret praksis slik at ingen får statistikk før andre, eller sørget for at brukere blir informert om at statistikken er delt med enkelte aktører før publisering. For noen statistikker ligger produksjonen i grenseland mellom forvaltning og statistikkproduksjon, og da kan andre lover overstyre prinsippet om samtidig tilgang. I Retningslinjer for europeisk statistikk står det: «Enhver tilgang for eksterne brukere før publisering skjer i begrenset, velbegrunnet og kontrollert omfang og skal offentliggjøres». Kvalitetssikring og faglig samarbeid kan være begrunnelse.

Planlagte revisjoner er relevant for 57 prosent av statistikkene. Av disse svarer bare litt over halvparten at de annonserer slike revisjoner på forhånd.

De fem produsentene som er nye i programmet fra 2024 fikk spørsmål om det finnes offentlig tilgjengelig informasjon om hvordan de sikrer at statistikkene er mest mulig upartiske og objektive, om det gis forhåndsinformasjon når det kommer ny statistikk og om feil i publisert statistikk blir rettet. Flere av de nye produsentene har i 2025 etablert skriftlige retningslinjer som skal sørge for at statistikken er mest mulig upartisk og objektiv. En av disse har også publisert retningslinjene på hjemmesiden. Flere har forbedret forhåndsinformasjon om når det kommer ny statistikk. De fleste informerer om tidspunkt for fremtidige publiseringer på hjemmesiden og annonserer eventuelle utsettelse, se også prinsipp 13 om aktualitet. Litt flere enn i 2024 annonserer at statistikken er korrigert.

Figur 2.5 De fem nye produsentene, har de skriftlige retningslinjer som skal sørge for at statistikken(e) er mest mulig upartisk(e) og objektiv(e)? 2024 - 2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Anbefalinger fra tidligere kvalitetsrapporter, som fortsatt gjelder:

- K08 (2022): Alle produsentene bør ha skriftlige retningslinjer for upartiskhet og objektivitet i produksjon og presentasjon av statistikk, og publisere disse på hjemmesiden. Det kan gjerne være gjenbruk eller en henvisning til retningslinjer som er tilgjengelig på ssb.no.
- K11 (2022): Alle produsenter bør annonsere dato og tidspunkt for frigivelse av statistikk minst tre måneder i forveien og holde seg til annonsert dato og tidspunkt for alle brukere.
- K12 (2022): Alle produsenter bør annonsere korreksjoner i publisert statistikk.
- K15 (2022): Dersom noen utenfor statistikkproduksjonen har tilgang til statistiske resultater før statistikken blir publisert, skal dette avviket begrunnes og gjøres kjent for brukerne i forbindelse med publiseringen.
- K33 (2022): Spesialtilpassede analyser og tabelloppdrag som kan være relevante for allmennheten, skal publiseres på produsentens hjemmeside eller i offentlig postjournal.

Nye anbefalinger 2026:

- K81 (2026): Alle produsenter har skriftlige retningslinjer eller prinsipper for korreksjoner av feil i publisert statistikk.
- K82 (2026): Alle produsenter fører logg over feil i publisert statistikk, kategorisert etter alvorlighetsgrad som skal fremgå av retningslinjene for korreksjoner av feil i publisert statistikk.

2.3. Statistiske prosesser**Prinsipp 7. Gode metoder, Prinsipp 8. Egnede statistiske prosedyrer og Prinsipp 9 Rimelige krav til oppgavegivere**

Disse prinsippene handler om at gode metoder og statistiske prosedyrer er forutsetninger for statistikk av høy kvalitet. Videre at oppgavebyrden skal stå i forhold til brukernes behov og ikke være overdreven for oppgavegiverne.

Kvaliteten på opplysningene som ligger til grunn for statistikken, er avgjørende for nøyaktigheten i resultatene. Det er derfor viktig å sikre at innhentede data er egnet for statistiske formål. I

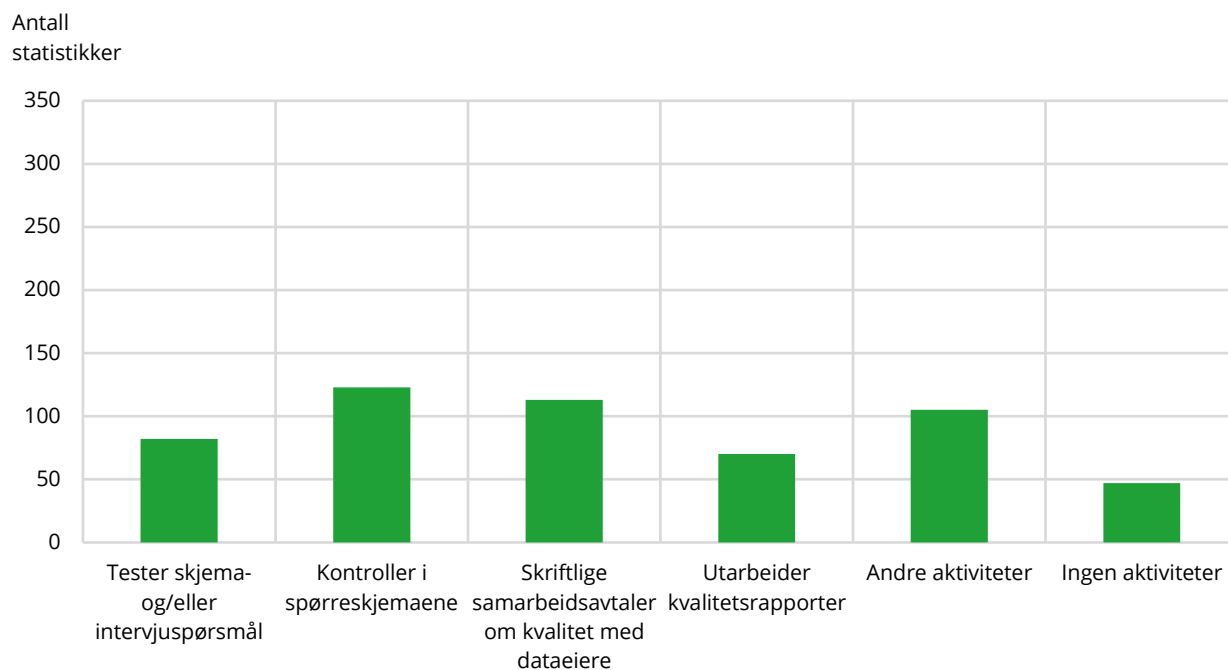
kvalitetsevalueringen for 2025 ble det kartlagt hvilke metoder statistikkene bruker for å sikre datakvalitet før opplysningene mottas eller tas i bruk. Metodene som brukes avhenger av hvordan dataene samles inn, og flere metoder kan kombineres. Produsentene kunne derfor krysse av for flere aktiviteter.

Nesten 90 prosent av statistikkene rapporterte at de gjennomfører tiltak før eller i datainnsamlingen for å øke datakvaliteten. For statistikker som innhenter opplysninger direkte fra respondentene ved hjelp av spørreskjema eller intervju, er testing av spørsmålene en sentral metode. I 2025 oppga 82 statistikker at de hadde testet spørsmålene på mulige respondenter før datainnsamlingen. Dette er omtrent på nivå med 2023 og 2024. En annen metode er å innarbeide kontroller i spørreskjemaene. I 2025 gjaldt dette 123 statistikker. Det er verdt å merke seg at 68 statistikker rapporterte at de både hadde testet skjemaene og innarbeidet kontroller.

En stor del av offisiell statistikk baserer seg på gjenbruk av administrative data innhentet av andre etater eller egne saksbehandlingsdata. En metode for å forbedre kvaliteten i administrative data, er SSBs system for samarbeid om kvalitet med eiere av administrative data, omtalt i kapittel 3.1 (Registerkvalitet i SSBs statistikker). Noen andre statistikkprodusenter har også lignende ordninger med avtaler og kvalitetssamarbeid. I kvalitetsevalueringen for 2025 oppgav 113 statistikker at dataene deres omfattes av slike samarbeidsavtaler. I tillegg svarte 70 statistikker at de utarbeider kvalitetsrapporter som deles med dataeierne. Som beskrevet i kapittel 3.1, produserer SSB alene over 80 slike kvalitetsrapporter årlig. Dette kan tyde på at flere statistikker burde ha krysset av for dette i evalueringen. Det er uklart om avviket skyldes manglende kjennskap hos respondentene eller ulik forståelse av svaralternativet.

I 2025-evalueringen fikk respondentene også anledning til å beskrive andre aktiviteter for å sikre datakvalitet før eller ved mottak. Her kommer det blant annet frem at mange statistikker benytter automatiske kontroller og valideringer ved mottak, men også at manuelle kontroller forekommer. Noen oppgir at det gis automatiske tilbakemeldinger til rapportørene, mens andre håndterer dette manuelt. Det foregår også dialog med datarapportører i forkant av innsamling, for avklaringer rundt endringer, formater og tekniske krav. Rapportering kan også være regulert gjennom forskrifter med detaljerte krav.

Det var 47 statistikker som oppga at de ikke har noen aktiviteter for å sikre datakvaliteten før opplysningene mottas eller tas i bruk. For statistikker som gjenbruker interne data, vil det i mange tilfeller heller ikke være behov for slike tiltak, ettersom datagrunnlaget allerede er kvalitetssikret gjennom tidligere prosesser.

Figur 2.6 Hvilke aktiviteter har dere for å sikre kvaliteten i dataene før de mottas eller tas i bruk? 2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå

For å unngå at det samles inn flere opplysninger enn nødvendig, bør produsentene jevnlig vurdere behovet for alle opplysningene som innhentes. I 2025 oppgir 80 prosent at dette gjøres – en klar forbedring fra 2024 og 2023, da henholdsvis 71 og 70 prosent svarte det samme. I oppfølgingsmøtene ble det likevel påpekt at hvilke opplysninger som innhentes til tider ligger utenfor statistikkprodusentens kontroll, for eksempel som følge av forvaltningsbehov eller internasjonale krav.

Nesten alle statistikker har skriftlig intern dokumentasjon om hvordan statistikken produseres: 98 prosent rapporterer å ha slik dokumentasjon, et tall som har vært stabilt de siste tre årene. Andelen som mener at dokumentasjonen bør forbedres, er imidlertid høy – 54 prosent svarer at de har dokumentasjon, men at det er behov for forbedring.

Alle SSBs statistikker har brukerrettet dokumentasjon i form av «Om statistikken». Blant de øvrige produsentene mangler enkelte statistikker slik dokumentasjon, men utviklingen går i positiv retning. I 2025 oppgir 84 prosent at de har brukerrettet dokumentasjon, opp fra 71 prosent i 2024 og 67 prosent i 2023. Av disse svarer halvparten at dokumentasjonen eksisterer, men bør forbedres.

77 prosent oppgir at de vurderer behovet for oppdatering av den brukerrettede dokumentasjonen ved hver publisering. For statistikker med hyppige publiseringer vil det ikke alltid være nødvendig med en slik vurdering hver gang, noe som kan ha påvirket svarene.

Anbefalinger fra tidligere kvalitetsrapporter, som fortsatt gjelder:

- K17 (2022): Sikre at brukertesting av spørreskjema gjennomføres systematisk.
- K19 (2022): Utarbeide skriftlige retningslinjer for hvordan statistikkproduksjonen skal foregå.
- K21 (2022): Der det gjøres, må datafangst per e-post avvikles og erstatte med en sikker løsning som for eksempel en filsluseløsning.
- K52 (2024): Etablere retningslinjer og bygge et kompetansemiljø for henting av data direkte fra oppgavegiverens eller dataleverandørenes fagsystemer. Et eksempel på slik datainnhenting er maskin-til-maskin løsninger (M2M).

- K67 (2025): Alle produsenter tilpasser den brukerrettede dokumentasjonen av sine statistikker etter SSBs mal og retningslinjer for «Om statistikken», og tilgjengeliggjør denne på statistikkens hjemmeside.
- K68 (2025): Alle produsenter etablerer rutiner og praksis for å vurdere oppdatering av brukerrettet dokumentasjon ved hver publisering.

Prinsipp 10. Kostnadseffektivitet

Prinsippet, som også er hjemlet i statistikkloven § 5, slår fast at statistikkmyndigheter skal utnytte tilgjengelige ressurser effektivt. Det omfatter å overvåke ressursbruk, ta i bruk ny teknologi og nye datakilder og fremme og dele standardiserte løsninger.

Noen statistikkområder bruker mye ressurser på editering av data. Med editering menes kontroll, granskning og eventuell endring av data, som gjøres for å øke nøyaktigheten i statistikken. Kunnskap om hvilken effekt editering har på sluttresultatet kan gi informasjon om det er mulig å spare ressurser og/eller publisere statistikken raskere. Det anbefales derfor å måle effekten av editering, for eksempel ved å sammenligne statistiske resultater som skal publiseres, med og uten editering. I alt 72 prosent av statistikkene editerer data. Av disse svarer 27 prosent at effekten av editering måles, noe som er langt færre enn i 2024, da var andelen 41 prosent. Disse tallene er usikre, og det ser ut til at spørsmålet ikke blir tolket likt fra år til år, og fra statistikkansvarlig til statistikkansvarlig. Det bør følges opp at det iverksettes tiltak for å øke forståelsen av editering og effekten av editering, jf. anbefalingene K58 (2024) og K69 (2025).

Ganske få av de som måler effekten av editering bruker indikatoren som er omtalt i notatet «Anbefalte kvalitetsindikatorer i offisiell statistikk» (Notater 2024/5, SSB 2019-2026), men noen gjør det på en lignende måte.

Flere av de statistikkansvarlige i SSB nevner at de vil se på bedre editeringsløsninger, og bedre muligheter for å måle effekten av editering, når de går over til ny dataplattform, Dapla.

SSB har publisert notatet «Prinsipper og retningslinjer for dataeditering» (SSB 2023). De fleste, 92 prosent av de som editerer data, er kjent med disse prinsippene, det er langt flere enn tidligere år.

Anbefalinger fra tidligere kvalitetsrapporter, som fortsatt gjelder:

- K36 (2022): SSB bør lage en samling av beste praksis med retningslinjer og gjøre den tilgjengelig for Utvalget for offisiell statistikk.
- K58 (2024): Måle effekten av editering og vurdere om arbeidet med editering kan reduseres og/eller avsluttes tidligere, eller om det er mulig å forbedre datakvaliteten på inndata. Se kvalitetsindikator nummer 4 i Anbefalte kvalitetsindikatorer i offisiell statistikk (Notater 2024/5, SSB 2019 - 2026).
- K69 (2025): Produsenter gjør seg kjent med SSBs prinsipper for editering.
- K70 (2025): SSB overvåker utviklingen i kvalitet i statistikker ved overgang til Dapla.

2.4. Statistiske produkter

Prinsipp 11. Relevans

Prinsippet innebærer at offisiell statistikk skal utvikles og produseres slik at den dekker brukernes faktiske behov. Statistikken skal derfor kontinuerlig vurderes og tilpasses for å sikre at innhold, omfang og detaljnivå er formålstjenlig for beslutningstakere og andre brukere. Kontakt med brukerne er sentralt for å sikre at statistikken er relevant for de som skal bruke den. Ved bruk av faste møteplasser og strukturert oppfølging er det enklere å få tilbakemeldinger som er relevante for videreutvikling av statistikken og for å få tilbakemelding på hvordan statistikken brukes. Rundt 60 prosent av statistikkene har faste møteplasser med brukerne. Dette er omtrent som i 2024.

Informasjon gitt i oppfølgingsmøtene i etterkant av undersøkelsen, viser store forskjeller i hvordan produsentene følger opp brukerne av statistikken. Noen har etablerte eller nyopprettede rådgivende utvalg og faste møteplasser, mens andre baserer seg på løpende, uformell kontakt via e-post, tilbakemeldingsløsninger eller ad hoc-møter. Det er også en del statistikkprodusenter som ikke har helt oversikt over hvem brukerne faktisk er, utover de største brukerne eller oppdragsgiverne.

Helhetsbildet er at relevansen ivaretas gjennom ulike former for dialog, men at graden av formalisering og systematikk varierer betydelig mellom aktørene.

Se også kapittel 3.5 (Kontakt med brukere) for nærmere informasjon om ulike former for brukerkontakt.

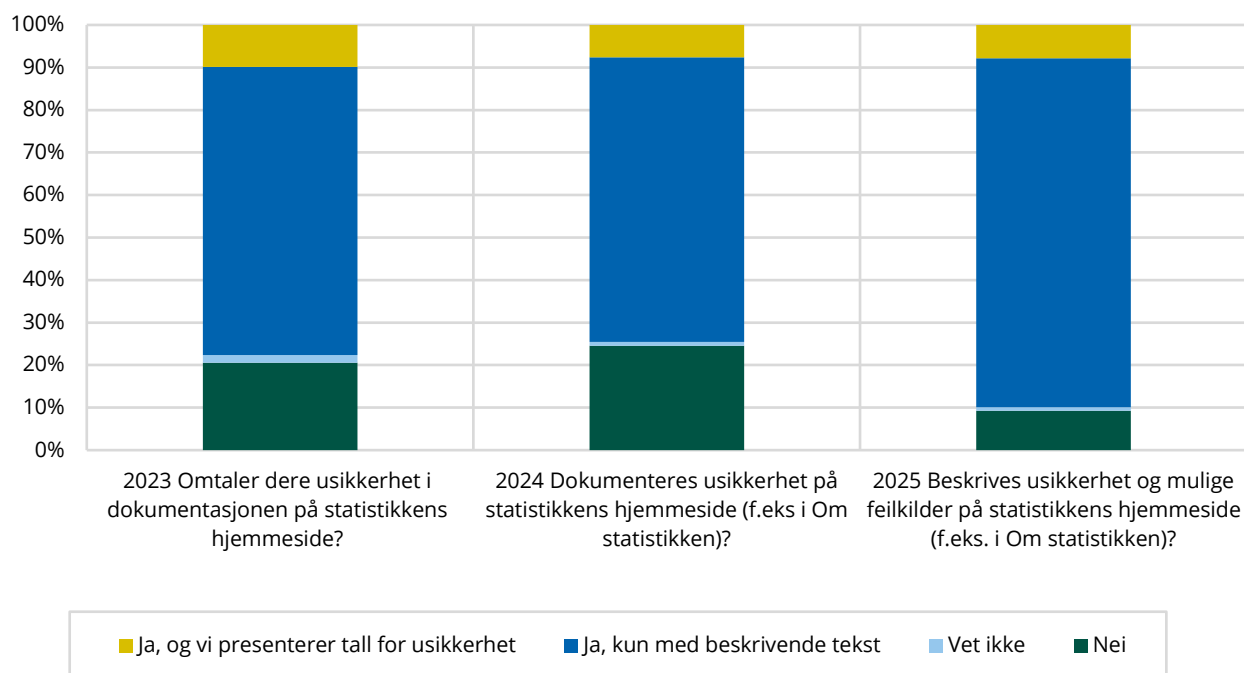
Anbefalinger fra tidligere kvalitetsrapporter, som fortsatt gjelder:

- K23 (2022): Produsenter som ikke har faste møteplasser med sentrale brukere bør etablere dette. Et hjelpemiddel for å utarbeide en slik møteplass kan være å utarbeide en bruker- og interessentanalyse.
- K43 (2023): Produsentene bør gjennomføre regelmessige brukerundersøkelser for å måle brukertilfredshet med statistikken.
- K44 (2023): Produsentene bør innføre tilbakemeldingsfunksjon på statistikkens hjemmeside.

Prinsipp 12. Nøyaktighet og pålitelighet

Statistikk skal gjenspeile virkeligheten, og det er viktig å være bevisst på usikkerhet både i analyse av datamateriale og formidling av funn. Det er viktig å ha en nøktern fremstilling av resultater og å formidle graden av usikkerhet. Samtidig kan det være krevende å beskrive usikkerhet på en måte som er forståelig og nyttig for brukerne av statistikken, også når man bruker indikatorer til eget bruk for å vurdere datakvalitet i produksjonsprosessen. I SSB er det varierende vurdering av om og hvordan usikkerhet skal formidles. På et oppfølgingsmøte ble det sagt: «Vi overkommuniserer ikke usikkerhet i tallene på ssb.no». Det blir også pekt på at SSBs statistikkbank ikke legger til rette for å formidle kvantitativ usikkerhet.

Andelen statistikker der det beskrives usikkerhet og mulige feilkilder på statistikkens hjemmeside, for eksempel i «Om statistikken», har økt fra 75 prosent i 2024 til 90 prosent i 2025. Det er en solid forbedring etter at temaet usikkerhet fikk oppmerksomhet i kvalitetsevalueringene. For de fleste av disse beskrives usikkerhet og mulige feilkilder med tekst. Andelen av de som presenterer tall for usikkerhet er omtrent som tidligere, 9 prosent.

Figur 2.7 Andel statistikker der usikkerhet formidles. Prosent. 2023 - 2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Andelen statistikker der det formidles usikkerhet og mulige feilkilder i omtaler av tallene, for eksempel i nyhetsartikler, har økt fra 53 til 59 prosent. Andelen som omtaler usikkerhet ved hver publisering, har økt fra 12 til 18 prosent.

For enkelte statistikker kommer det nye krav i EU-forordning om å rapportere kvantitative mål for usikkerhet i statistikker.

Per januar 2026 er det 122 statistikker i statistikkprogrammet som rapporterer til Eurostat (har forpliktelser jf. EØS-avtalen Annex 21), inkludert statistikker fra fem produsenter utenfor SSB. Disse statistikkene har ofte krav om å rapportere ulike kvalitetsindikatorer sammen med tallene.

Anbefalinger fra tidligere kvalitetsrapporter, som fortsatt gjelder:

- K55 (2024): Omtale usikkerhet og mulige feilkilder på hjemmesiden for alle statistikker.
- K56 (2024): Statistikker som allerede beregner usikkerhet, vurderer om det er hensiktsmessig å publisere denne på statistikkens hjemmeside.
- K57 (2024): Bevisstgjøring og kompetanseutvikling for forståelse, beregninger og formidling av statistisk usikkerhet.
- K71 (2025): Utvide SSBs metodebibliotek med flere metoder for beregning av usikkerhet.

Nye anbefalinger 2026:

- K83 (2026): Vurdere å videreutvikle statistikkbankløsninger med tanke på bedre formidling av kvantitativ usikkerhet.

Prinsipp 13 Aktualitet og punktlighet

Prinsippet, som også er hjemlet i statistikkloven § 5, slår fast at statistikkmyndigheter skal publisere statistikk punktlig, og den skal være aktuell på publiseringstidspunktet. Offisiell statistikk må

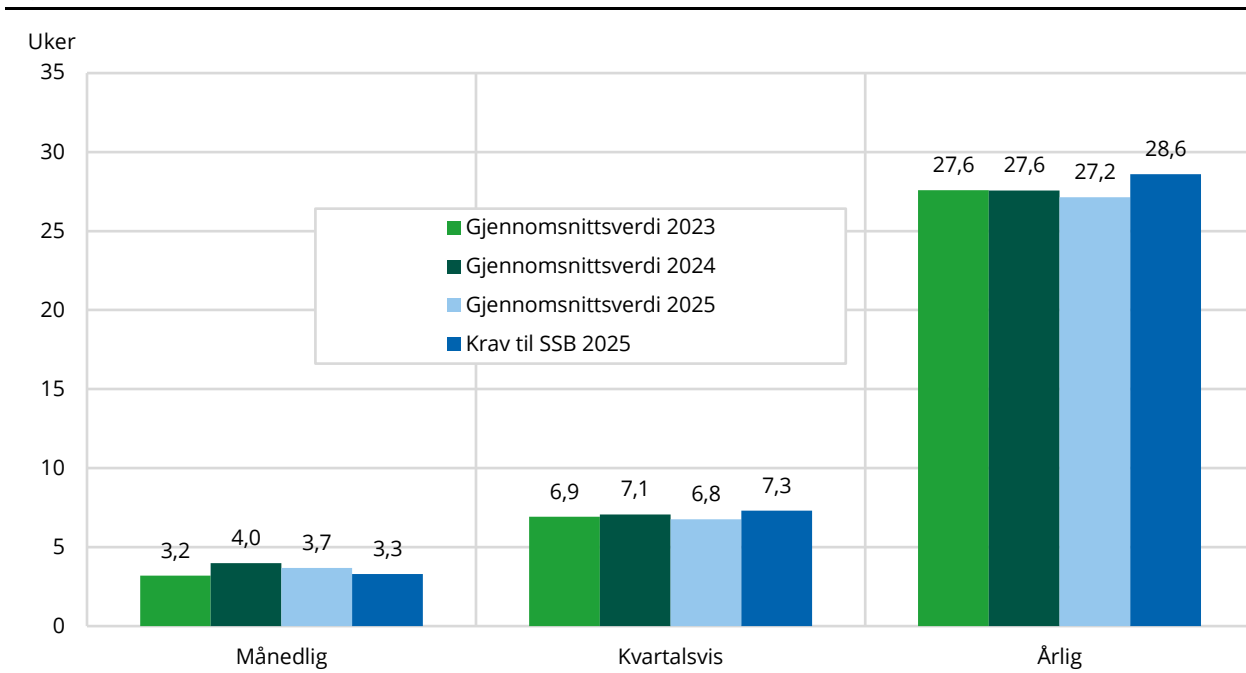
produseres og publiseres så raskt at den er aktuell for brukerne. Det kan være ulike brukerkrav til aktualitet for ulike statistikker og fra forskjellige brukergrupper.

Punktlighet handler om at statistikken blir publisert på den datoen og det tidspunktet som er varslet på forhånd. SSB har satt et krav til sine statistikker om at publiseringer skal varsles minst tre måneder på forhånd. Hvis statistikken publiseres før det tidspunktet som er varslet på forhånd er det problematisk, spesielt med tanke på likebehandling av brukere. Det skal være tungtveiende grunner til å publisere tidligere enn varslet dato. Forsinket publisering kan også skape problemer.

Aktualitet

Indikatoren for aktualitet viser antall uker fra referanseperiodens utløp til statistikken blir publisert, se også kapittel 3.4 om kvalitetsindikatorer. Gjennomsnittlig aktualitet for all offisiell statistikk i 2025 er 3,7 uker for månedstatistikk, 6,8 uker for kvartalsstatistikk og 27,2 uker for årsstatistikk. Det er en svak forbedring sammenlignet med 2023 og 2024. Finansdepartementet har satt krav til gjennomsnittlig aktualitet for SSBs statistikker, dette tallet er vist som en referanse i egen søyle i figur 2.8. For SSBs del bidrar aktualitetskravet til å forbedre og opprettholde aktualiteten. Aktualitetskravet gjelder ikke produsenter utenfor SSB.

Figur 2.8 Aktualitet. Gjennomsnittlig antall uker aktualitet for alle offisielle statistikker. 2023 - 2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Hele 87 prosent av statistikkene svarer at statistikken har en aktualitet som i svært stor eller ganske stor grad er i tråd med brukernes behov. Det er en forbedring fra 81 prosent i 2024. Kun litt over 2 prosent – tilsvarende åtte statistikker – oppgis å ha en aktualitet som i ganske liten eller svært liten grad møter brukerbehovene. Halvparten av disse planlegger tiltak for å forbedre aktualiteten.

Punktlighet

Alle SSBs statistikker skal annonseres på forhånd i SSBs statistikkalender. Blant de øvrige produsentene oppgis alle, med unntak av én som publiserer fortløpende, at også deres publiseringstidspunkter annonseres på forhånd. Kartleggingen av formidlingen hos statistikkprodusentene utenfor SSB viser imidlertid at informasjon om publiseringstidspunkt er vanskelig å finne hos enkelte produsenter.

Tall for punktlighet i SSBs statistikker er hentet fra statistikkregisteret, mens andre produsenter har svart på spørsmål om punktlighet for første gang i 2025. I alt 40 statistikker, herav 32 i SSB, har hatt avvik fra planlagt publiseringstidspunkt i 2025. I 2025 var punktlighet for SSBs statistikker 96 prosent, et nivå den har ligget på over flere år. Årsaker til forsinkelser i SSB er overgang til Dapla og Altinn 3, kapasitetsutfordringer, behov for ekstra kvalitetssikring og forsinket dataleveranse. Det var fire statistikker i SSB som ble fremskyndet. Én begrunnes med at data kom inn tidligere enn ventet og én begrunnes med samordning med KOSTRA-statistikk.

Anbefalinger fra tidligere kvalitetsrapporter, som fortsatt gjelder:

- K25 (2022): Produsenter bør gjennomgå hvordan foreløpig statistikk blir publisert i all offisiell statistikk. Gjennomgangen bør gjøres med sikte på å komme frem til felles retningslinjer for all offisiell statistikk.
- K26 (2022): Noen produsenter bør analysere forskjellen mellom foreløpig og endelig statistikk. Basert på analysen, kan man vurdere behovet for foreløpig statistikk.
- K41 (2023): Alle produsenter tar i bruk SSBs indikator for aktualitet: Antall dager fra statistikkperiodens utløp til statistikken blir publisert.
- K48 (2024): For KOSTRA-statistikkene i SSB anbefales det å gjøre en vurdering av om aktualiteten kan forbedres ved å åpne for at enkeltstatistikker kan publiseres tidligere eller hyppigere, ut ifra en avveining mellom aktualitet og andre kvalitetsmål.
- K73 (2025): Arrangere et seminar om temaet punktlighet og aktualitet for alle produsenter av offisiell statistikk.

Nye anbefalinger 2026:

- K84 (2026): Alle avvik på punktlighet logges med årsak.

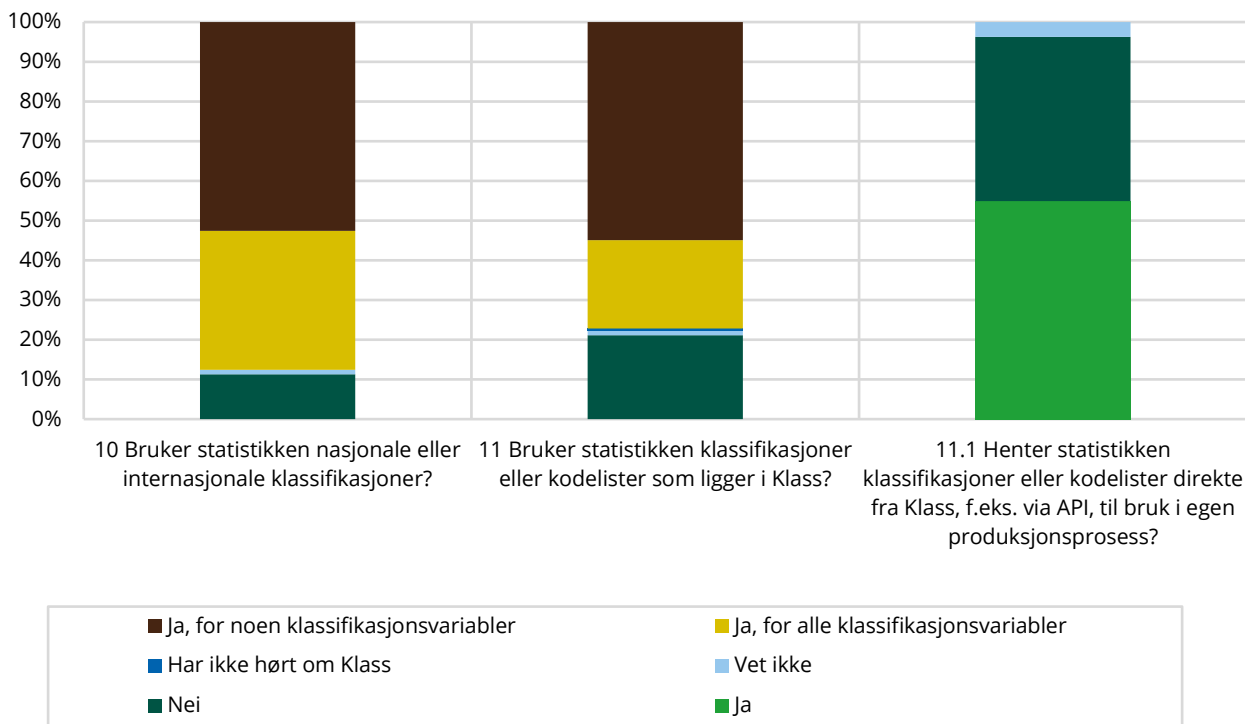
Prinsipp 14 Sammenheng og sammenlignbarhet

Sammenheng og sammenlignbarhet handler om at statistikken er konsistent over tid og sammenlignbar på tvers av regioner, land og statistikkområder. Bruk av nasjonale og internasjonale klassifikasjoner bidrar til at statistikken er sammenlignbar med aktører som arbeider innenfor samme område nasjonalt og internasjonalt.

På spørsmålet om statistikken bruker nasjonale eller internasjonale klassifikasjoner, har andelen som har svart «Ja» (for alle klassifikasjonsvariable eller for noen klassifikasjonsvariable) økt fra 80 prosent til 87,5 prosent.

I kvalitetsevalueringen undersøkes bruken av Klass (SSB 2024a), som er SSBs system for å forvalte, dokumentere og tilgjengeliggjøre klassifikasjoner som brukes i offisiell statistikk. Klass bidrar til å fremme sammenlignbarhet nasjonalt, internasjonalt, over tid og på tvers av statistikkområder. Det er kun SSB som kan legge inn og vedlikeholde klassifikasjoner i systemet, men alle kan se på og hente de ut maskinelt via API. Mange av klassifikasjonene som ligger inne i systemet, slik som for eksempel kommunekatalog og næringskoder, er også relevante for produsenter utenfor SSB. Derfor er spørsmålet om bruk av Klass stilt til alle statistikker. Resultatene fra kvalitetsevalueringen viser at bruken av Klass er økende.

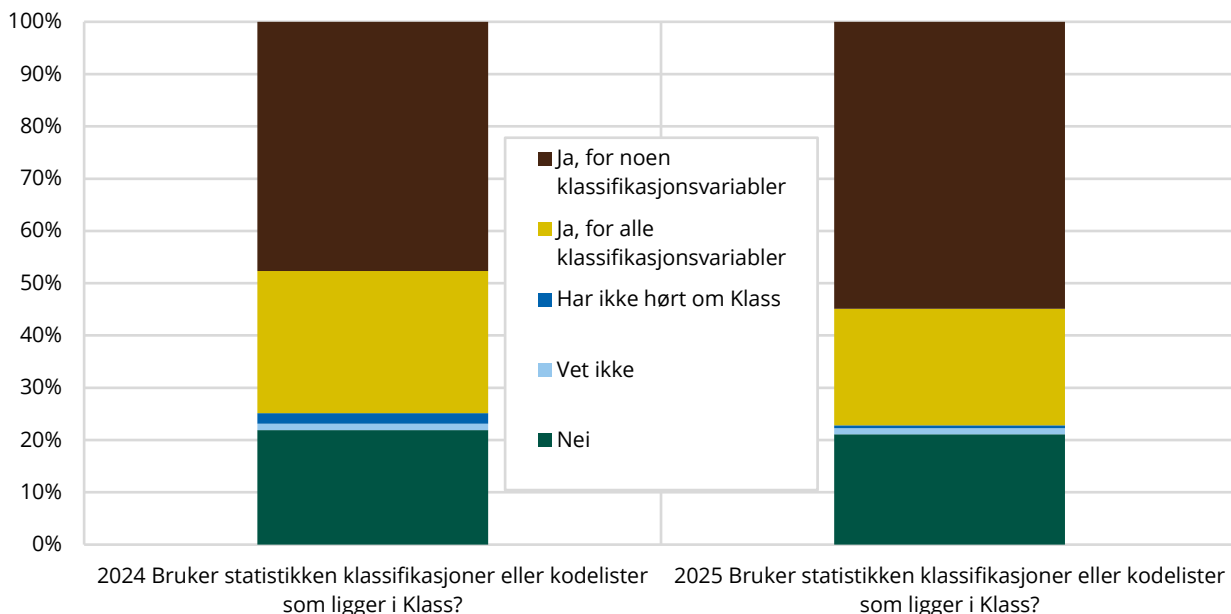
Figur 2.9 Bruk av nasjonale og internasjonale klassifikasjoner, samt bruk av Klass. Prosent. 2025.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Rundt 77 prosent av statistikkene bruker klassifikasjoner som ligger i Klass i 2025, en økning fra 75 prosent i 2024. Blant dem som bruker nasjonale eller internasjonale klassifikasjoner, har antall som henter de direkte fra Klass økt fra 50 prosent i 2024 til 55 prosent i 2025.

Figur 2.10 Bruk av Klass. Prosent. 2024-2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Anbefalinger fra tidligere kvalitetsrapporter, som fortsatt gjelder:

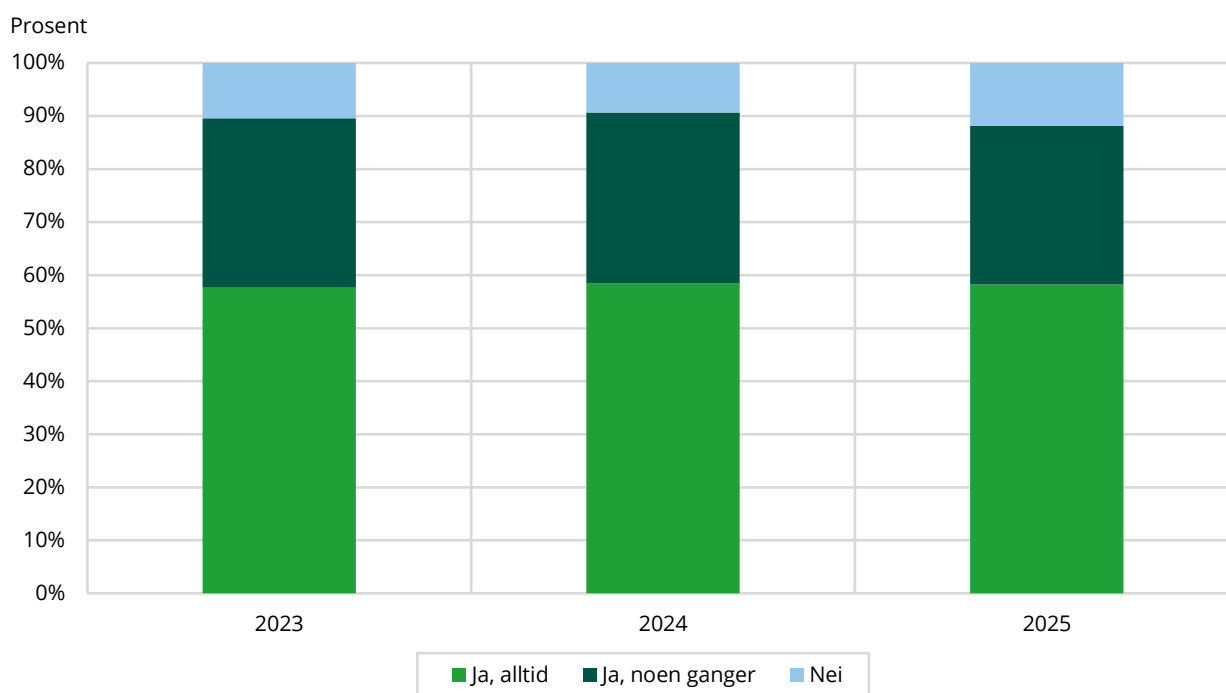
- K53 (2024): SSB: Vurdere å åpne opp Klass slik at produsenter utenfor SSB kan legge inn sine kodeverk og klassifikasjoner.
- K54 (2024): Statistikkene som ikke benytter Klass bør ta i bruk Klass hvis det er hensiktsmessig.

Prinsipp 15. Tilgjengelighet og klarhet

Prinsippet sier at statistikk skal presenteres på en klar og lettfattelig måte. Den skal publiseres og lagres slik at den er lett å forstå og sammenligne. Moderne teknologi og åpne standarder skal brukes i formidlingen. Tilpassede analyser kan gjøres ved behov og skal offentliggjøres. Brukerne skal få informasjon om metoder, datakilder og kvalitet i tråd med europeiske krav.

For hele 88 prosent av statistikkene følger det alltid (58 prosent) eller iblant (30 prosent) med en artikkel, analyse, forklarende tekst eller lignende ved publisering eller kort tid etter. Dette er likevel en liten nedgang fra 2024, da andelen var 91 prosent. I oppfølgingsmøtene fortalte flere seksjoner i SSB at artikkelskriving enkelte steder ble nedprioritert som følge av arbeidet med å flytte statistikkproduksjonen over til Dapla. Videre ble det trukket frem at artikler kan utelates når man vet at de har få lesere.

Figur 2.11 Følger det med en artikkel, analyse eller forklarende tekst ved eller innen rimelig tid etter publisering av statistikken? Prosent. 2023 - 2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Bruken av visualiseringer – som figurer, grafer, kart eller annen type grafikk – viser en tilbakegang i 2025. I underkant av 75 prosent av statistikkene benytter visualiseringer, mot litt over 80 prosent i 2024. Et lyspunkt er at færre nå svarer at det er behov for forbedringer, noe som kan tyde på økt tilfredshet med de visuelle presentasjonene.⁴ Samtidig kom det i oppfølgingsmøtene tydelig frem at mange ønsker mer fleksible verktøy for å lage og presentere visualiseringer, inkludert interaktive figurer og kart med flere dimensjoner. Flere pekte også på at artikler og bruk av visualiseringer ofte

⁴ Ordlyden i svaralternativene ble noe endret fra 2024 til 2025. I 2024 var svaralternativet "Ja, men det er rom for forbedringer", mens det i 2025 var "Ja, men det er behov for forbedringer". Dette kan ha påvirket noen svar.

henger tett sammen, noe også resultatene bekrefter: For 93 prosent av statistikkene som alltid publiserer en artikkel eller forklarende tekst, inngår også visualiseringer. Samtidig er det bare 3 prosent som bruker visualiseringer uten å publisere en artikkel, analyse, forklarende tekst eller lignende.

I 2025 svarte 62 prosent av statistikkene at de leverer spesialtilpassede analyser eller tabelloppdrag til brukere. Spørsmålet ble formulert tydeligere i spørreskjemaet for 2025, noe som kan ha bidratt til at flere svarte «Ja» enn i 2023 (56 prosent) og 2024 (52 prosent). Andelen som svarte «Vet ikke» gikk samtidig ned fra 4–5 prosent i 2023 og 2024 til 1,5 prosent i 2025.

Blant dem som leverer slike analyser eller tabeller, gjør 84 prosent resultatene offentlig tilgjengelig på nettsiden, i offentlig postjournal eller på andre måter. De resterende 16 prosent offentliggjør ikke resultatene (13 prosent) eller svarer at de ikke vet (3 prosent). Disse resultatene ligger på nivå med 2024. I oppfølgingsmøtene uttrykte flere at de bør bli bedre til å tilgjengeliggjøre slike analyser. De som ikke tilbyr spesialtilpassede analyser eller tabelloppdrag, forklarer dette med mangel på etterspørsel, manglende kapasitet eller at ønskede analyser ikke kan gjennomføres av hensyn til statistisk konfidensialitet.

De fem nye produsentene av offisiell statistikk i statistikkprogrammet 2024–2027 har i tillegg svart på spørsmål om hvordan de som institusjon oppfyller de europeiske retningslinjene som omhandler institusjonelle forhold. I besvarelsene for 2025 er det særlig ett område som viser en tydelig forbedring: Fire av fem produsenter har nå utarbeidet skriftlige retningslinjer for publisering av statistikk, mens den siste produsenten har etablerte rutiner. Til sammenligning svarte tre produsenter i 2024 at de hadde rutiner, mens to verken hadde skriftlige retningslinjer eller rutiner.

Som i forrige rapport har SSB gjort en enkel gjennomgang av statistikkformidlingen hos produsentene utenfor SSB. Den viser at det er gjort noen forbedringer hos enkelte produsenter, med bedre tilgjengelighet, publisering av metadata og tydeligere markering av offisiell statistikk. Det er fortsatt noen mangler og stor variasjon i formidlingen. Noen av statistikkene er vanskelige å finne, både via søkemotorer og fra produsentenes hjemmesider. Det er fortsatt mangler knyttet til tydelig forhåndskunngjøring av publiseringstidspunkt og brukerrettet dokumentasjon av hvordan statistikkene produseres. Mange produsenter gir mulighet for å laste ned statistikken til Excel og tekstfiler, men få tilbyr API-løsning. Det er viktig at produsentene fortsetter å forbedre formidlingsløsningene, i samsvar med kvalitetsprinsippene.

Anbefalinger fra tidligere kvalitetsrapporter, som fortsatt gjelder:

- K20 (2022): Retningslinjer for hvordan statistikkproduksjonen skal foregå offentliggjøres på statistikkmyndighetenes hjemmesider, eller det lenkes til retningslinjer på [ssb.no](https://www.ssb.no).
- K50 (2024): Forbedre formidlingsplattformene og verktøyene for visualisering slik at det blir enklere å publisere ulike typer av visualiseringer.
- K51 (2024): Ta i bruk ulike former for visualiseringer i formidlingen av statistikk.
- K74 (2025): Produsenter bør gjøre offisiell statistikk synlig for brukerne og sørge for at den er lett å finne både ved hjelp av søkemotorer og på hjemmesiden.

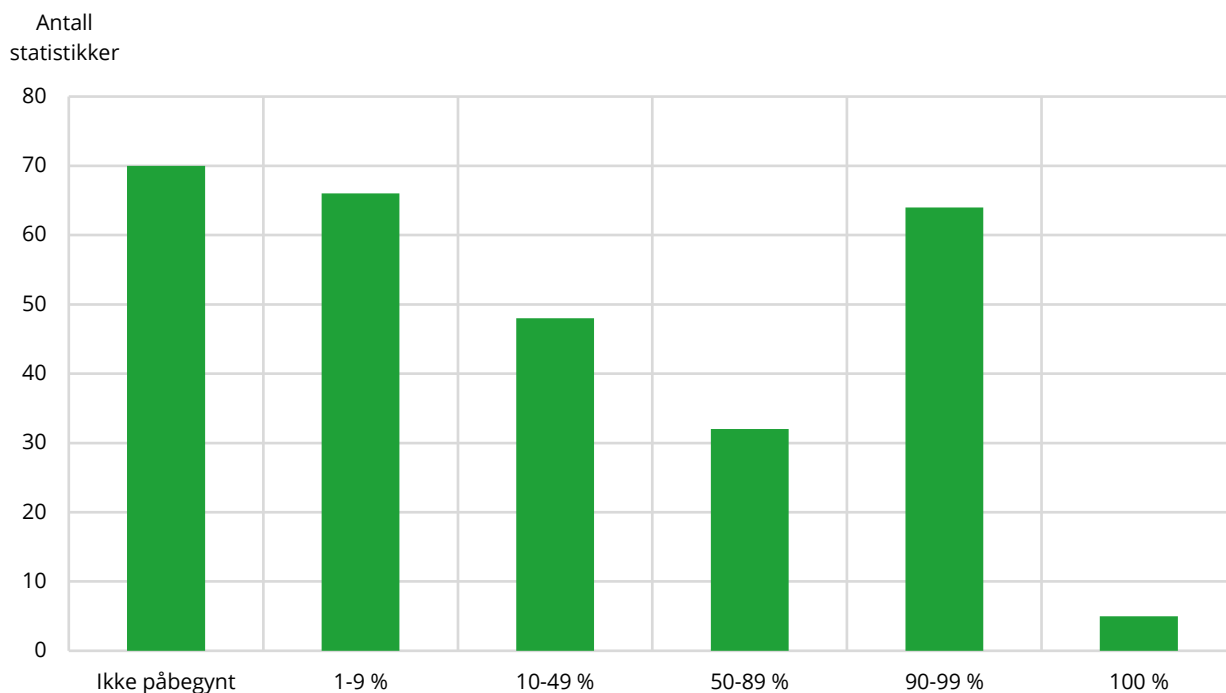
2.5. Overgang til ny dataplattform i SSB

Generelt om overgangen til Dapla

I SSB pågår det en omfattende prosess med å flytte statistikkproduksjonen til en ny skybasert dataplattform (Dapla). Dapla skal bidra til å effektivisere arbeids- og produksjonsprosesser, sikre effektiv lagring og gjenfinning av data og metadata, og støtte opp under deling av data på tvers av statistikkområder. En slik omlegging vil kunne bedre kvaliteten på statistikken, men det er også en risiko for at omleggingen kan gå ut over kvaliteten i noen grad.

De fleste av spørsmålene om Dapla er nye fra 2025. Kategoriene knyttet til gevinster baserer seg på fritekstsvar om gevinster som ble gitt i 2024.

Figur 2.12 Antall statistikker i SSB etter grad ferdigstilt på Dapla. Oktober 2025

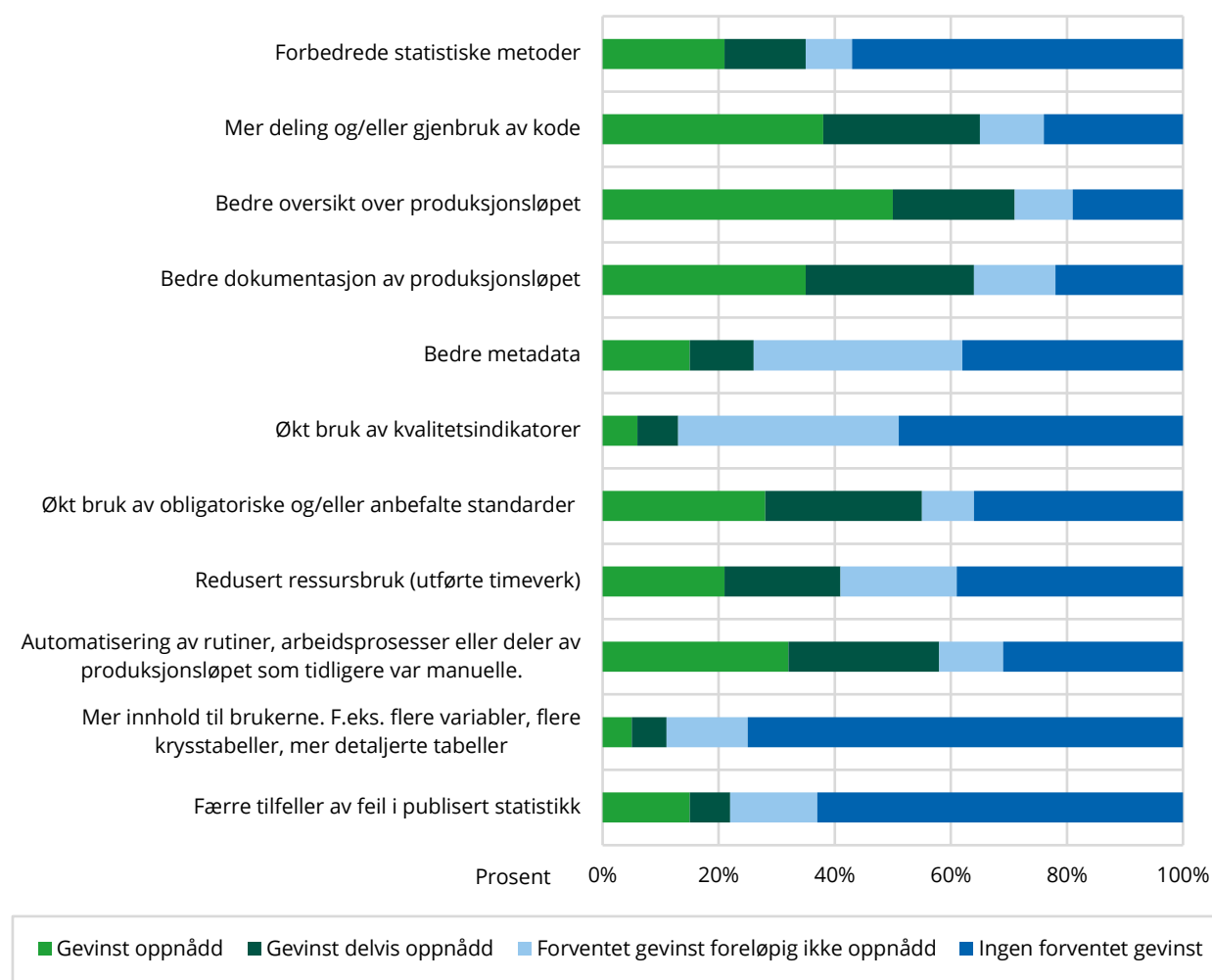

Kilde: Statistisk sentralbyrå

I oktober 2025 var det 101 av 285 statistikker i SSB, som var minst 50 prosent ferdigstilt på Dapla⁵. Disse statistikkene ble spurt om antall publiseringer fra ny plattform. 28 av disse statistikkene var publisert én gang med produksjonsløp på Dapla, 22 var publisert to til fem ganger, 13 var publisert seks ganger eller mer, mens 38 statistikker foreløpig ikke var publisert.

Videre ble det for de 101 statistikkene også stilt spørsmål om gevinster og utfordringer ved overgangen til Dapla, og hvilke konsekvenser utfordringene som opplevdes hadde fått for kvaliteten på statistikken.

⁵ 50 prosent ferdigstilt: En stor andel på plass og man har god oversikt over hva som gjenstår. Testing, fillagring og avhengigheter er ikke nødvendigvis gjennomført. 100 prosent ferdigstilt: Fullt produksjonsløp på Dapla, og standarder er fulgt. Relativt mange statistikker ligger på 90-99 prosent ferdigstilt. Disse statistikkene produseres på Dapla, men møter foreløpig ikke alle krav til standarder som er satt.

Figur 2.13 Gevinster ved overgangen til Dapla

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Resultatene fra evalueringen viser at overgangen til Dapla har avdekket noen feil og svakheter i tidligere produksjonsløp, samtidig som kodekvaliteten og nøyaktigheten er økt gjennom mer automatisering og innebygde kontroller. Mange opplever gevinster i form av gjenbruk av kode, bedre dokumentasjon og mer effektivt produksjonsarbeid på tvers av statistikker og team. Det som flest trekker fram, ca. 70 prosent, er at arbeidet med omlegging har gitt en bedret oversikt over produksjonsløpet. Denne innsikten ser også ut til å bidra til bedret dokumentasjon av produksjonsløpet. Videre har det gitt mulighet til å rydde opp i eksisterende produksjonsløp og rutiner i forbindelse med overgangen til Dapla. For flere har oppryddingen i produksjonsløpet gitt vel så mye effekt som selve overgangen. Kodekompetansen har økt i flere miljøer, og noen har kunnet ta i bruk nye metoder som maskinlæring. De gevinstene som færrest trekker fram, kun ca. 10–15 prosent, er mer innhold til brukerne og økt bruk av kvalitetsindikatorer. Når det gjelder økt bruk av kvalitetsindikatorer er forventet gevinst som foreløpig ikke er oppnådd forholdsvis høy. Det gir inntrykk av at selv om kvalitetsindikatorer foreløpig i liten grad er tatt i bruk, er det mange som ønsker å videreutvikle produksjonsløpene for å kunne måle ulike aspekter av kvalitet på Dapla. Flere sier også at det er et bevisst valg å nedprioritere arbeidet med kvalitetsindikatorer ved overgang til Dapla på grunn av tidspress og umodne løsninger, og heller fokusere på å implementere slike indikatorer på et senere tidspunkt da statistikken er lagt om og løsningene har fått økt modenhet.

Mens omleggingen fortsatt pågår er det vanskelig å vurdere gevinstene fullt ut, særlig når enkelte verktøy, som editeringsløsninger, ikke er ferdig. Målet om et helhetlig produksjonsløp er tydelig, men flere peker på at det fortsatt gjenstår arbeid for å få alle deler av prosessen på plass i Dapla.

Overgangen til Dapla hindres for en del statistikker av at deler av datainnsamlingen og statistikkproduksjonen fortsatt skjer i produksjonsløsninger som skal fases ut. Manglende og umodne verktøy på Dapla – særlig for editering, datamottak, automatisering og pseudonymisering – gjør prosessene tidkrevende. Hyppige endringer i systemer, standarder, pakker og retningslinjer fører til gjentatt omarbeiding og skaper usikkerhet og tidspress. En del opplever også utfordringer med manglende dokumentasjon av gamle produksjonsløp. Mange seksjoner opplever kapasitets- og kompetanseutfordringer, spesielt når komplekse oppgaver må løses lokalt på seksjonene. Flere etterspør bedre løsninger for dataflyt og tilrettelegging av data i tillegg til mulighet for databaser. En bekymring på tvers av seksjonene er tidspress, ressursmangel og sårbarhet når kun noen få personer har tilstrekkelig kompetanse på nye programmeringsspråk eller systemene rundt Dapla.

Samlet sett gis et bilde av at kvaliteten stort sett opprettholdes. Flere uttrykker at omleggingen har gitt bedre forståelse for publiseringsprosessen og datagrunnlaget, men at overgangen også har ført til nedprioritering av analyser, lengre overgangsperiode og risiko for redusert relevans.

Oppsummering av noen av hovedutfordringene som statistikkseksjonene opplever ved overgangen til Dapla:

- Avhengighet til data og funksjonalitet som ligger i løsninger som skal fases ut
- Manglende eller umodne verktøy på Dapla
- Hyppige endringer i standarder, pakker og løsninger
- Kompetansemangel

Vurdering av hvordan overgangen til Dapla påvirker etterlevelsen av relevante kvalitetsprinsipper.

Prinsipp 3. Tilstrekkelige ressurser

Seksjonene opplever at flere og nye oppgaver legges til statistikkprodusentene. Det er også forventet at statistikkproduksjonen skal opprettholdes parallelt med omlegging. Opplevelsen er at det i for liten grad er tilført ressurser for å gjennomføre overgangen.

Prinsipp 4. Kvalitetsbevissthet

Seksjonene er opptatt av kvalitet i det som leveres. Overgangen til Dapla blir pekt på som en mulighet til å måle ulike aspekter av kvalitet, ved ta i bruk kvalitetsindikatorer, da produksjonsløpet uansett skal legges om til nye kodespråk. Praksis for de statistikkene som er lagt om, er likevel at det i liten grad har blitt gjort så langt. Dette skyldes både tidspress, men også umoden funksjonalitet på Dapla med tanke på å måle kvalitet. Uten at denne funksjonaliteten etableres på Dapla er det vanskelig å se for seg særlig økt bruk av kvalitetsindikatorer, for eksempel for å kunne måle omfang og effekt av editering og se disse indikatorene på tvers av statistikker.

Prinsipp 5. Statistisk konfidensialitet og informasjonssikkerhet

Noen statistikker har ved overgang til Dapla tatt i bruk R-pakker med statistiske metoder for avsløringskontroll, og har med det faset ut gamle egenproduserte løsninger eller manuelle rutiner. Det bidrar til å styrke etterlevelsen av dette kvalitetsprinsippet.

Prinsipp 7. Gode metoder

Det er en viss utvikling i bruk av nye eller forbedrete metoder blant annet knyttet til maskinlæring og andre statistiske metoder. Tidspress kan føre til at en del statistikker ikke har tid og ressurser til å etablere nye og forbedrete metoder på Dapla.

Prinsipp 8. Egnete statistiske prosedyrer

Mange opplever at den oppryddingen i produksjonsløpet som gjøres i forbindelse med overgangen til Dapla fører til forbedret produksjonsløp og bedre dokumentasjon og forståelse av eget produksjonsløp. Dette bidrar til bedre måter å jobbe på.

Prinsipp 10. Kostnadseffektivitet

Noen statistikker har redusert ressursbruken, mens andre forventer redusert ressursbruk på sikt. Ca. 40 prosent av statistikkene forventer ikke redusert ressursbruk.

Prinsipp 11. Relevans

Det er en tendens til at analyse er nedprioritert i forbindelse med overgangen til Dapla. Det er også en risiko for at faglig utvikling av statistikkene blir nedprioritert. Dette kan på sikt gå ut over relevansen for brukerne. Det er få som forventer at overgangen til Dapla vil medføre mer innhold til brukerne.

Prinsipp 12. Nøyaktighet og pålitelighet

I forbindelse med gjennomgangen av eksisterende produksjonsløp har enkelte statistikker funnet feil i produksjonsløpet som nå er blitt rettet opp.

Prinsipp 13. Aktualitet og punktlighet

For de statistikkene som er lagt om til Dapla er aktualiteten totalt sett på omtrent samme nivå som tidligere. SSB forventer ikke forbedret aktualitet på kort sikt som følge av overgangen. Ca. 60 prosent av statistikkene opplever gevinster knyttet til automatisering av rutiner, prosesser og produksjonsløp etter omlegging. Dette kan på sikt bidra til forbedret aktualitet, men det er også flere andre faktorer enn automatisering som påvirker aktualiteten.

Noen få statistikker har avvik på punktlighet i forbindelse med overgang til Dapla og forklarer dette med tekniske problemer. Omfanget av slike avvik fordeler seg relativt likt mellom statistikker som har publisert ved bruk av Dapla kontra statistikker som foreløpig ikke har gjort det. Punktligheten ser derfor ikke ut til å være særlig påvirket av overgangen.

Nye anbefalinger 2026:

- K85 (2026): Etablere standardopplegg på Dapla for å beregne og følge med på kvalitetsindikatorer.

3. Andre verktøy og metoder for vurdering og måling av kvalitet

3.1. Registerkvalitet i SSBs statistikker

Bakgrunn

SSB har hatt et formalisert samarbeid med eiere av administrative informasjonssystemer siden 2012. Avtaler mellom SSB og dataeiere regulerer bestilling av årlige dataleveranser, regelmessige møter på ledernivå og strukturerte tilbakemeldinger om kvalitet i dataleveransene som SSB mottar fra dataeierne (kvalitetsrapporter).

Målet med samarbeidet er å øke kvaliteten i administrative informasjonssystemer som inngår som datagrunnlag for offisiell statistikk.

Status

I dag består samarbeidet av 26 avtaler, som er inngått eller fornyet etter at dagens statistikklov trådte fullt og helt i kraft fra 2021. Det jobbes med å avklare om ytterligere tre avtaler, som ble inngått etter den gamle statistikkloven, skal fornyes.

Avtalene omfatter om lag 200 ulike dataleveranser til SSB. Leveransene har varierende hyppighet, alt fra daglig strømmede data til månedlige, kvartalsvis eller årlige datamottak. For de fleste avtalene foregår bestillingen av dataleveransene i løpet av høsten før leveringsåret, men det er stor variasjon i hvor konsekvent de ansvarlige seksjonene i SSB følger opp avtalene. Ifølge avtalene skal SSB årlig utarbeide om lag 100 kvalitetsrapporter. Antallet kvalitetsrapporter som faktisk utarbeides er noe lavere, og dette er hovedsakelig på grunn av kapasitetsmangel. I 2025 ble det utarbeidet 83 kvalitetsrapporter. I kvalitetsrapportene vurderes forhold knyttet til overføring av data, kvalitet knyttet til enheter og verdier, samt at det kan gis forslag til tiltak for å øke kvaliteten og styrke samarbeidet mellom dataeier og SSB.

For omkring 14 prosent av dataleveransene utarbeides det numeriske kvalitetsindikatorer i tillegg til kvalitetsrapportene. Både kvalitetsrapportene og de numeriske kvalitetsindikatorene kan gi tilbakemeldinger om ugyldige, manglende, mistenkelige eller inkonsistente verdier, eller om det er enheter som mangler, har dubletter eller som burde vært slettet. De numeriske kvalitetsindikatorene har opptellinger som sier noe om antallet observasjoner som kan ha ulike feil og mangler. Det gis ikke tilbakemeldinger på en måte som kan påvirke dataeiers saksbehandling av enkeltenheter.

Kvalitetsrapportene er utformet for å gi tekstlige vurderinger og tilbakemeldinger om kvalitet i den enkelte administrative datakilde, men er ikke særlig godt egnet til å si noe om utviklingen i kvalitet over tid. Formatet på kvalitetsrapportene gjør at de heller ikke er godt egnet for å kunne sammenstilles og aggregeres på tvers av datakildene på en effektiv måte. Det er derfor satt i gang arbeid med å videreutvikle og utforme en kvalitetsrapport med Likert-skala⁶ slik at man kan sammenligne og måle utviklingen av kvalitet over tid.

Det utarbeides også i noen tilfeller andre ikke-standardiserte dokumenter som utveksles med dataeier i forbindelse med kvalitetsarbeid. Det er faste oppfølgingsmøter mellom SSB og dataeierne og det arrangeres årlige toppmøter med de største dataeierne.

⁶ Brukes i spørreskjemaer der respondentene skal ta stilling til ulike spørsmål/påstander om et gitt fenomen. F.eks. kan en påstand om datakvaliteten i registerdata være "mistenkelige/tvilsomme verdier", og en skala knyttet til dette kan være "1 - Svært høy", "2 - Høy", "3 - Moderat", "4 - Lav", "5 - Svært lav".

Erfaringene med strukturert samarbeid om kvalitet er positive. Én effekt av samarbeidsavtalene er økt oppmerksomhet på kvalitet hos dataeierne.

Som et svar på anbefaling K75 arrangerte SSB et internt informasjonsmøte om registersamarbeidet høsten 2025. Målet med informasjonsmøtet var å gjøre aktuelle medarbeidere godt kjent med forpliktelser og oppgaver i samarbeidet med registereiere, og viktigheten av aktiv oppfølging av avtalene. Møtet hadde stor oppslutning og ble tatt godt imot. Det legges opp til å arrangere årlige informasjonsmøter for å opprettholde bevisstheten og informere nye medarbeidere.

Vurderinger

Kvaliteten på data fra administrative informasjonssystemer vurderes som veldig god og disse datakildene er til stor nytte i statistikkproduksjonen. Bruk av data fra slike systemer bidrar til at den totale oppgavebelastningen i samfunnet holdes lav. Samarbeidsavtalene gir SSB og dataeierne god oversikt over årlige dataleveranser, oppdaterte kontaktpunkter og dermed bedre forutsigbarhet og bedre forutsetninger for samarbeid om økt kvalitet.

Nedenfor følger en oppsummering av funnene i kvalitetsrapportene som er utarbeidet for 2025.

Forsinkede eller manglende dataleveranser

Data mottas hovedsakelig til avtalt tid og etter avtalt spesifisering. De fleste leveranser er stabile, men enkelte datastrømmer påvirkes av systemendringer og overgangsperioder. I 2025 var det noen få tilfeller hvor dataleveranser ble forsinket eller hadde betydelige mangler.

Kvalitetsrapportene nevner at det kan forekomme sporadiske, tekniske utfordringer i filoverføring. Flere kilder har behov for testfiler og tydelige filbeskrivelser ved strukturelle endringer. For noen datasett har det vært perioder hvor data ikke ble levert, eller hvor datasett har vært mangelfulle. Det er etablert nye rutiner og leveranser for å rette opp i dette.

Vurderinger av kvalitet knyttet til enheter

Med enheter menes i de fleste tilfeller personer eller virksomheter. Enhetenes identifiserbarhet er gjennomgående god. Det vil si at enheter entydig og maskinelt kan identifiseres med et identifikasjonsnummer, for eksempel personer med fødselsnummer og virksomheter med organisasjonsnummer. God identifiserbarhet er svært viktig ettersom det er avgjørende for effektiviteten å kunne koble flere datakilder sammen, og for å kunne produsere statistikken med pseudonyme identifikasjonsnumre.

Det er generelt god identifiserbarhet på de fleste enheter. Det forekommer noen tilfeller hvor enheter ikke kan identifiseres maskinelt. Ofte skyldes dette manglende identifikasjonsnummer for personer med utenlandsk statsborgerskap. Noen datakilder har etterslep i registreringer, noe som påvirker endringsanalyser og kompletthet.

En del kvalitetsrapporter viser utfordringer med underdekning, hvor det for enkelte leveranser mangler enheter i perioder, noe som gir behov for ekstra datafangst. Noen kvalitetsrapporter viser til utfordringer med overdekning av enheter, hvor enheter som ikke skulle vært inkludert blir tatt med.

Variierende registreringspraksis i enkelte systemer gir inkonsistens mellom enheter og roller. Dette oppstår når ulike personer, enheter eller fagmiljøer registrerer informasjon på forskjellige måter i det samme systemet. Når det ikke finnes felles retningslinjer, eller når regelverket tolkes ulikt, kan samme type hendelse bli registrert med ulike roller, kategorier eller statuskoder. Resultatet er at data ikke blir ensartet, enheter kan fremstå med ulike roller fra sak til sak, og oversikter eller statistikker kan bli misvisende fordi grunnlaget er ujevnt.

Vurderinger av kvalitet knyttet til verdier

Verdier forstås som opplysninger knyttet til enhetene. Dette kan være tallverdier, egenskaper og tilstander. Generelt gis det oftere tilbakemeldinger om utfordringer i verdier enn i enheter. Det meldes om målefeil, inkonsistens og mistenkelige verdier. Flest tilbakemeldinger gis på manglende og inkonsistente verdier.

For noen dataleveranser holder måleverdiene svært høy kvalitet, med få behov for korrigeringer. For noen dataleveranser ser man variabler med større usikkerhet, inkludert mangler og risiko for dobbelttelling, mens for andre dataleveranser forekommer det moderate andeler uoppgitt/annet, med variasjoner mellom variabeltyper. For noen datasett gjøres det etterkorrigeringer som medfører at tall kan endre seg etter publisering. Dette betyr at data som allerede er levert og publisert, senere blir oppdatert hos dataeier. Når nye opplysninger kommer inn, feil rettes, eller verdier justeres bakover i tid, fører det til at tallene som SSB har brukt i statistikken kan endre seg etter at statistikken er publisert. Slike etterkorrigeringer påvirker særlig tidsserier, fordi verdier for tidligere måneder eller år kan bli annerledes enn de tallene som først ble mottatt. Dette gjør at statistikken må oppdateres i etterkant, og kan redusere stabiliteten i publiserte tall.

Kvalitetsrapportene viser at enkelte statistikkområder påvirkes av at endringer i dataeiers system og format resulterer i manglende variabler.

Vurderinger av kvalitet knyttet til tidsrelaterte forhold

Tidsrelaterte forhold handler om kvaliteten på data som påvirkes av tidspunktet for når noe registreres, leveres eller oppdateres. Etterslep i registrering kan påvirke punktlighet og publiseringsmåned. I enkelte datakilder gjøres etterkorrigeringer hos dataeier, og det leveres oppdaterte uttrekk som inkluderer tidligere utelatte data. Referansetidspunkt og publisering følger normalt fast rytme, men enkelte områder har midlertidige avvik.

Systemoverganger eller nye rutiner kan skape brudd eller midlertidige datatap i enkelte perioder, og vi ser at enkelte statistikkområder har blitt påvirket av endringer i dataeiers system og format.

Forslag gitt til dataeier for å bedre kvaliteten

I 67 prosent av kvalitetsrapportene foreslår SSB samarbeidstiltak for å øke kvaliteten, redusere oppgavebyrden eller videreutvikle datakilden. Det foreslås å videreføre et tett og regelmessig samarbeid for å sikre god koordinering, rask informasjonsflyt og felles forståelse av datakvalitet. Bedre kontroller etterspørres, særlig for å fange opp ugyldige eller manglende koder, ekstremverdier, dubletter og inkonsistente opplysninger før levering. Flere anbefalinger handler om å flytte kvalitetssikringen nærmere kilden, styrke metadata og sikre tydelig merking av datasett som er gjennomgått.

Det foreslås også tiltak som reduserer oppgavebyrden, blant annet ved å modernisere tekniske løsninger, erstatte manuelle filoverføringer med automatiserte grensesnitt og samordne uttrekk som i dag kommer i flere filer. Videre utvikling av registre og innrapporteringsystemer trekkes frem som viktig, inkludert innføring av nye standarder, bedre og mer detaljerte variabler, elektronisk innrapportering og modernisering av uttrekksstrukturer.

Forslagene har samlet mål om å styrke datakvalitet, redusere feil, forenkle prosesser og gjøre datagrunnlaget mer presist og pålitelig for statistikkproduksjon.

Anbefalinger

Til tross for gode erfaringer med opplegget i SSB, og god tilbakemelding fra Peer review i 2021, er det fortsatt rom for forbedringer i arbeidet med kvalitetsrapporter, blant annet utvikling over tid.

SSB kan i visse tilfeller bli bedre på å følge opp avtaler og dataeiere og utfylling og oversendelse av kvalitetsrapporter.

Anbefalinger fra tidligere kvalitetsrapporter, som fortsatt gjelder:

- K75 (2025): SSB bør gjøre aktuelle medarbeidere godt kjent med forpliktelser og oppgaver i samarbeidet med registreiere og sørge for aktiv oppfølging av avtalene.

Nye anbefalinger 2026:

- K86 (2026): SSB innfører en ny mal for rapport om kvalitet i administrative data som gjør det mulig å sammenligne og måle kvalitet over tid.

3.2. Peer review

I perioden 2021-2023 var SSB og fire andre produsenter av norsk offisiell statistikk gjenstand for en ekstern fagfelleevaluering (Peer review) som medlemmer av det europeiske statistikkssystemet. De fire produsentene er Fiskeridirektoratet, Folkehelseinstituttet (FHI), Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) og Utlendingsdirektoratet (UDI), som alle rapporterer statistikk til den europeiske statistikkmyndigheten, Eurostat.

Fagfellene fant ingen forhold som er i strid med retningslinjene for europeisk statistikk, men ga 15 anbefalinger om hvordan det norske statistikkssystemet kan utvikles og bli bedre. Mange av disse anbefalingene retter seg mot mer detaljert planlegging av allerede igangsatte initiativer, bedre synliggjøring av kvalitetsarbeidet som blir gjort og tettere samarbeid mellom norske statistikkprodusenter.

Anbefalingene som ble gitt var blant annet å videreutvikle det nasjonale programmet for offisiell statistikk og å lage en tiltaksplan for kvalitetsforbedringer i det norske statistikkssystemet. Ekspertteamet anbefalte også at SSB vurderer mulighetene for å publisere mer detaljert statistikk, styrke kontakten med brukerne og videreutvikle tjenestene for tilgang til mikrodata. De andre myndighetene ble anbefalt å tydeliggjøre rollen de har som produsenter av offisiell statistikk, både internt i organisasjonene og eksternt, blant annet på egne nettsider.

Oppfølgingen av tiltaksplanene er nærmere omtalt i kapittel 4.3.

3.3. Kvalitetsgjennomganger

Et av verktøyene for å måle og vurdere kvalitet i offisiell statistikk er kvalitetsgjennomganger, som gjennomføres på noen få enkeltstatistikker hvert år. I slike gjennomganger vurderes etterlevelsen av kvalitetskravene i statistikkloven og Retningslinjer for europeisk statistikk, med ulike metoder som fokusgruppe med brukere, gjennomgang av mulige feilkilder i populasjon og data, og gjennomgang av produksjonsprosessen basert på «Prosessmodell for statistikkproduksjon», Generic Statistical Business Process Model. I rapporten fra gjennomgangen beskrives styrker, svakheter og anbefalinger til forbedringer. Ansvarlig statistikkenhet formulerer forbedringstiltak basert på anbefalingene, og det rapporteres årlig om status på tiltakene. Opplegget for kvalitetsgjennomganger er nærmere beskrevet i Vedlegg D.

I tillegg til konkrete anbefalinger og tiltak bidrar kvalitetsgjennomgangene til økt bevissthet om kvalitetsprinsippene.

Anbefalingene fra kvalitetsgjennomgangene er knyttet til forbedringer av statistikken, eller til systemene som brukes for å produsere den. Selv om kvalitetsgjennomgangene gjelder enkeltstatistikker, kan forbedringstiltakene gi effekt utover den statistikken som er gjennomgått.

I SSB er utvelgelsen av statistikker til kvalitetsgjennomganger basert på kriterier vedtatt av ledelsen: *Statistikker med oppdagede feil eller som nylig har gjennomført store endringer, kritiske statistikkområder eller områder som tidligere ikke har hatt gjennomgang, eller statistikker som er forslått av statistikkseksjonen*. Direktørmøtet vedtar årlig hvilke statistikker som skal ha kvalitetsgjennomgang basert på forslag fra kvalitetsteamet.

For statistikker utenfor SSB melder produsentene inn statistikker for kvalitetsgjennomgang. Ifølge planen som er forankret i Utvalget for offisiell statistikk, skal alle produsenter ha en kvalitetsgjennomgang av en av sine statistikker innen utgangen av inneværende periode for statistikkprogrammet. Hittil er det gjennomført kvalitetsgjennomgang hos syv produsenter utenfor SSB, og det er planlagt fire gjennomganger i 2026. Da gjenstår fire produsenter for å oppfylle målet i løpet av 2027.

Siden 2015 er det gjennomført 31 kvalitetsgjennomganger. Seks av dem ble gjennomført i 2025, to i SSB og fire hos andre produsenter. Se kapittel 4 for nærmere informasjon om status på tiltak fra kvalitetsgjennomganger.

I 2026 planlegges det å gjennomføre inntil seks kvalitetsgjennomganger, to i SSB og fire hos andre produsenter. I SSB krever overgangen til ny dataplattform stor innsats i statistikkseksjonene, noe som hensyntas i planene for kvalitetsgjennomganger.

3.4. Kvalitetsindikatorer

Mens de andre metodene og verktøyene i kvalitetshusets første etasje (se figur 1) i stor grad omhandler ulike former for kvalitative *vurderinger* av etterlevelse av kvalitetskravene til offisiell statistikk, gir numeriske kvalitetsindikatorer mulighet til å *måle* ulike aspekter knyttet til etterlevelsen. Numeriske kvalitetsindikatorer er objektiv informasjon, i motsetning til selvvurderinger, som gir rom for subjektivitet hos de som vurderer. Det er ønskelig at objektiv informasjon, i form av numeriske kvalitetsindikatorer, legges til grunn for vurdering av etterlevelsen av kvalitetskravene. På noen få områder finnes allerede slike indikatorer. Dette er strategiske indikatorer som brukes i styringsdialog med departement eller for å følge opp interne målkrav hos en statistikkmyndighet. Eksempler på slike indikatorer er SSBs tall for aktualitet og svarprosent. Disse indikatorene skapes og logges på statistikknivå, mens aggregerte tall rapporteres og brukes strategisk i styring. At det finnes tall på statistikknivå gjør det mulig å koble denne informasjonen sammen med informasjon fra selvvurderingene og bruke den som kilde til den årlige kvalitetsrapporten. Det gjøres for aktualitets- og punktlighetstall for SSBs statistikker, se prinsipp 13 om aktualitet og punktlighet i kapittel 2.4. Ellers finnes imidlertid svært få slike indikatorer som kan brukes som kilde for å vurdere etterlevelsen av de 16 kvalitetsprinsippene i de europeiske retningslinjene i dag.

Mer bruk av kvalitetsindikatorer har vært et viktig budskap i tidligere kvalitetsrapporter, og det er flere anbefalinger knyttet til dette. Inntrykket fra oppfølgingsmøter i kvalitetsevalueringen, og gjennom andre aktiviteter, er at statistikkprodusentene ser verdien av kvalitetsindikatorer, og ønsker å ta slike indikatorer i bruk. Produsenter av offisiell statistikk, både i og utenfor SSB, viser interesse for kvalitetsindikatorer, for eksempel i form av kursdeltakelse. Imidlertid er bevisstheten om nytten av slike indikatorer og evnen til å lage løsninger for å skape dem, personavhengig og varierer derfor mye fra område til område. Det finnes flere gode eksempler på implementering av indikatorer, både i SSB og hos de andre produsentene. Tiltak som svarer på anbefalingene, har imidlertid ikke gitt utslag i mer bruk av kvalitetsindikatorer for å vurdere produksjonsprosessen eller produktkvaliteten. Dette er nærmere omtalt under prinsipp 4. Kvalitetsbevissthet i kapittel 2.2.

I SSB er overgangen til Dapla i utgangspunktet en gyllen mulighet til å implementere kvalitetsindikatorer i produksjonsløpet for den enkelte statistikk, i og med at hele produksjonsløpet

skal lages på nytt (kodes om). Foreløpig er imidlertid erfaringen at arbeid med implementering av kvalitetsindikatorer, i en hektisk fase med å nå omleggings- og publiseringsfrister, ikke blir prioritert. Statistikkprodusentene uttrykker at statistikkene først må flyttes over på Dapla, og deretter kan man jobbe videre med forbedringer, slik som implementering av kvalitetsindikatorer. Dette kan være en fornuftig tilnærming, forutsatt at det legges en plan for forbedringsarbeidet, og at det ikke er valgt tekniske løsninger som er til hinder for dette senere.

Selv om mange av indikatorene har svært enkle formler, kan det være krevende å samle datagrunnlaget som trengs for å beregne disse formlene. I SSB har Dapla foreløpig ingen innbygd støtte for kvalitetsindikatorer, og per i dag må hver enkelt statistikk selv kode løsninger for å beregne kvalitetsindikatorer. På Dapla kan dette enn så lenge være mer krevende enn i de gamle produksjonsløsningene som skal fases ut, som i større grad er basert på fellesløsninger med innbygget støtte for å fange loggdata og skape kvalitetsindikatorer automatisk i produksjonsprosessen. I 2025 har det kommet i gang et mer konkret arbeid for å vurdere og teste ut løsninger for loggdata og kvalitetsindikatorer på Dapla.

Etablering av felles editeringsløsninger på Dapla har kommet et langt steg videre sammenlignet med 2024. Slike løsninger gir mulighet for å implementere kvalitetsindikatorer i selve løsningen, og dermed for alle statistikker som benytter disse. Men foreløpig er ikke en modul for kvalitetsindikatorer prioritert inn i disse løsningene.

I 2024 publiserte SSB et notat om anbefalte kvalitetsindikatorer i offisiell statistikk. Notatet tar for seg 26 numeriske kvalitetsindikatorer, og er et hjelpemiddel for å kunne velge ut relevante kvalitetsindikatorer for den enkelte statistikk. Over halvparten av de 26 indikatorene i notatet er numeriske indikatorer man finner i SIMS (Eurostat 2015). EU-forordnede statistikker har ofte krav på seg for å rapportere indikatorer i SIMS til Eurostat. Det vil si at på en del statistikkområder så lages det indikatorer i dag, men SSB har ikke teknologiske løsninger for samling og lagring av disse. Indikatorene kan derfor ikke sammenstilles på tvers av statistikker på en enhetlig og effektiv måte. Etablering av et system for referansemetadata, basert på SIMS-strukturen, vil være en løsning på det. Dette er tidligere foreslått som et Peer review-tiltak, men er foreløpig ikke prioritert. Etablering av en teknisk løsning, som gir mulighet for å trekke ut kvalitetsindikatorer på tvers av statistikker, er en forutsetning for å kunne bruke kvalitetsindikatorer som en kilde til den årlige kvalitetsrapporten.

Det bør være et mål og en ambisjon at numeriske kvalitetsindikatorer utgjør store deler av informasjonsgrunnlaget til den årlige kvalitetsrapporten. Det vil gi mulighet til å publisere kvalitetsrapporter på utvalgte temaer hyppigere, og mer løpende følge opp hvordan etterlevelsen av kvalitetskrav endrer seg. Innsamling av informasjon vil i større grad kunne automatiseres og effektiviseres. At indikatorer skal dekke hele informasjonsgrunnlaget for rapporten er ikke realistisk. Det vil være for ressurskrevende, og det lar seg neppe gjøre å finne numeriske mål for alle kvalitetsdimensjoner som rapporten bør ta for seg. Det bør likevel ses på som en visjon, altså at det er i den retningen kvalitetsarbeidet skal utvikles. Over tid bør det være mulig å erstatte deler av selvvurderingene med bruk av numeriske kvalitetsindikatorer, men det krever prioriteringer og målrettet arbeid. Samlet sett vil gevinstene være betydelige ved å bevege seg fra å *vurdere* kvalitet til å *måle* kvalitet.

3.5. Kontakt med brukere

Offisiell statistikk skal oppfylle brukernes behov. Disse behovene kan variere fra bruker til bruker og for ulike typer statistikk. For en statistikk kan det være viktigere at tallene publiseres raskt enn at de er mest mulig nøyaktige. For en annen statistikk kan det være nettopp nøyaktigheten som er det viktigste. Uansett skal statistikken være av en slik kvalitet at tallene er til å stole på og kan brukes som informasjonsgrunnlag for viktige beslutninger i samfunnet. Det er også viktig å ta en avveining av hva man kan oppfylle av brukerbehov innenfor gitte ressurser.

For å kjenne brukernes behov er det viktig å ha tilstrekkelig kontakt med dem. SSB har identifisert seks ulike målgrupper for sin formidling av statistikk:

1. Allmennheten: Enhver som ikke har nevneverdige spesielle forutsetninger for å nyttiggjøre seg statistikk, men som er interessert i spørsmål som offisiell statistikk kan gi svar på.
2. Media: Ansatte i aviser og etermedier. Videreformidlere av offisiell statistikk til brede grupper.
3. Analytikere / beslutningstagere: Videreformidlere av data til beslutningstagere, både i offentlig og privat sektor; dessuten disse beslutningstagerne selv.
4. Forskere: Ansatte i forskerstillinger på universiteter og høyskoler, dessuten studenter på mastergradsnivå og over.
5. Skoleelever: Elever i ungdomsskolen og videregående skole i Norge.
6. Oppgavegivere: Personer som leverer tallene som er grunnlag for offisiell statistikk.

Det er også intern bruk av statistikkene hos produsentene av offisiell statistikk, for sammenstilling av annen statistikk, analyse eller forskning. Internasjonale organisasjoner, slik som FN og Eurostat, er også viktige brukere av offisiell statistikk. Dette gjelder spesielt for statistikker som er forordnet via EØS-avtalen eller er omfattet av et samarbeid gjennom andre avtaler.

Rådgivende utvalg og faste møteplasser

SSB har etablert 19 rådgivende utvalg på ulike statistikkområder. Disse dekker omtrent to tredjedeler av SSBs statistikker. For enkelte statistikkområder blir det vurdert å opprette flere rådgivende utvalg. Dette er en anbefaling fra tidligere kvalitetsrapporter.

Omtrent to tredjedeler av produsenter av offisiell statistikk utenfor SSB har ikke faste møteplasser med brukerne. Noen av de eksterne produsentene jobber også for å etablere slike faste møteplasser. Dette gjøres enten ved å opprette egne rådgivende utvalg etter SSBs modell, eller ved å koble seg på etablerte rådgivende utvalg innenfor samme tematiske område som SSB allerede har. Blant noen av produsentene av offisiell statistikk som har få statistikker, blir det opplyst at det kan være ressurskrevende å opprette rådgivende utvalg for et lite statistikkområde. Noen mener også at det er ikke behov for faste møteplasser fordi brukerkontakten ivaretas i tilstrekkelig grad gjennom mer uformell kontakt.

I tillegg til rådgivende utvalg finnes ulike faste møteplasser med brukere, for eksempel årlige møter med departementer, referansegrupper, arbeidsgrupper og andre regelmessige møteplasser.

Uformell brukerkontakt

Flere statistikkansvarlige oppgir at de har mye brukerkontakt, selv når det ikke er opprettet faste møteplasser. Denne kontakten bidrar også til innsikt i brukerbehovene. Brukerkontakt skjer direkte med brukere via e-post og telefon, både til sentrale informasjonstjenester og til de statistikkansvarlige. De aller fleste statistikker har navnene til de statistikkansvarlige med e-postadresser og telefonnummer lett synlig på statistikkens side. Brukerkontakten skjer også til sentrale informasjonstjenester eller sentralbord. Det er viktig at informasjon om henvendelser blir tilbakeført til de statistikkansvarlige.

SSB har en sentral informasjonstjeneste som bistår journalister og publikum med spørsmål om statistikk. Informasjonstjenesten tar imot henvendelser både på telefon og e-post. I 2025 loggførte informasjonstjenesten 3 245 henvendelser på e-post og 1 942 henvendelser på telefon. Antall henvendelser til informasjonstjenesten har over tid gått betydelig ned og er omtrent halvert siden 2017. En sannsynlig årsak til denne nedgangen er økt bruk av søkemotorer og i senere tid KI-verktøy for å finne informasjon om statistikk. Flest henvendelser til informasjonstjenesten kommer fra målgruppene «analytikere/beslutningstakere» og «allmennheten». Mens allmennheten viser størst

interesse for navnestatistikken, er analytikere/beslutningstakere mest opptatt av statistikkområdene priser/prisindekser, utenriksøkonomi og KOSTRA.

Fokusgrupper med brukere

I 2025 gjennomførte SSB totalt seks kvalitetsgjennomganger av enkeltstatistikker i SSB og hos andre produsenter, med tilhørende fokusgrupper blant brukere av statistikken. Fokusgrupper med brukere er en god metode for å få direkte tilbakemeldinger fra brukere av en statistikk på behov og kvalitet i statistikken.

Fokusgruppene dekker et svært bredt spekter av brukere og statistikker, men likevel fremstår flere funn som tydelige på tvers. Brukerne opplever statistikkene som viktige og nødvendige i sitt arbeid, og de brukes til analyser, beslutningsstøtte, medieformidling, politikkutforming og operative vurderinger. Relevansen er høy, men det er ofte et behov for mer detaljerte data enn det som er tilgjengelig i dag. Mange brukere etterspør mer geografisk nedbrytning, flere bakgrunnsvariabler, samt mer detaljer innenfor de ulike fagområdene som statistikkene dekker.

Et sentralt tverrgående tema er ønske om større åpenhet om datakvalitet og usikkerhet. Brukerne har tillit til statistikkene som helhet, men savner tydeligere informasjon om fullstendighet, metodiske begrensninger, frafall, skjevheter og revisjoner. Flere peker på at kvalitetssikring hos oppgavegivere ikke er tilstrekkelig, og at feil i innrapportering i noen tilfeller først oppdages av brukerne. Dette skaper usikkerhet og behov for mer synlig metodeinformasjon og bedre løpende kontroller.

Tidsserier er av avgjørende betydning for nesten alle brukere. Lange og stabile tidsserier oppfattes som den største styrken ved statistikkene, men samtidig oppstår utfordringer når det er brudd, store avvik mellom foreløpige og endelige tall eller manglende mulighet til å hente tidsserier i eksisterende løsninger. Brukerne ønsker forklaringer på hvorfor tidsseriebrudd oppstår og hvordan de skal håndteres.

Når det gjelder tilgjengelighet og klarhet, opplever brukerne at tallene er tilgjengelige, men ikke alltid lett anvendbare. Statistiksider og tabeller er enten for enkle eller for teknisk komplekse, dokumentasjon ligger for skjult, og mange savner figurer og visuelle oversikter som gir bedre innblikk i utviklingen. PDF-filer brukes fortsatt, noe som gjør videre bearbeiding tungvint. Excel-filer og tabeller er ofte uoversiktlige eller mangler fleksibilitet, og flere brukere ønsker å kunne sette sammen egne tabeller og variabler. På tvers av gruppene er det et tydelig behov for løsninger som i større grad ligner funksjonaliteten i en statistikkbank, der brukerne selv kan kombinere variabler, hente ut tidsserier og laste ned data i bearbeidbare formater.

Et gjennomgående og positivt funn er at dialogen mellom brukere og statistikkprodusenter fungerer svært godt. Brukerne opplever fagmiljøene som åpne, tilgjengelige og raske til å svare, og samarbeidet beskrives som profesjonelt og konstruktivt. Samtidig trekker flere frem at god dialog i noen tilfeller blir en erstatning for mangelfull nettsideinformasjon, ikke et supplement.

Brukerne etterlyser også mer forklaringer og kontekst rundt tallene, gjerne i form av korte artikler, analyser eller faglige vurderinger som tar for seg utviklingstendenser, usikkerhet og årsakssammenhenger. De understreker at statistikkene har ulike brukergrupper, og at presentasjonen bør tilpasses dette, slik at overordnede hovedtall og figurer kan kombineres med dypere dokumentasjon og fleksible dataløsninger for mer avanserte brukere.

Samlet sett viser fokusgruppene at det er høy tillit til statistikkene og stor nytteverdi for brukerne, men at det samtidig finnes et betydelig forbedringspotensial knyttet til detaljeringsnivå, datakvalitet, formidling, tidsserier og tilgjengelighet i tekniske løsninger. Dette gjelder på tvers av statistikker og

produsenter og peker mot felles utfordringer og muligheter for videre forbedring i systemet for offisiell statistikk.

Brukerundersøkelse for ssb.no

Brukerundersøkelsen for ssb.no er omtalt i SSBs årsrapporter (Finansdepartementet 2008-2026), og har som mål å kartlegge brukertilfredshet og identifisere utfordringer knyttet til å finne, bruke og forstå innholdet på ssb.no. Undersøkelsen ble gjennomført som en nettundersøkelse i perioden desember 2025-januar 2026, og fikk inn 1 600 svar og 400 forbedringsforslag. Resultatene fra undersøkelsen er relativt like som året før. 74 prosent av deltakerne svarte at de fant det de lette etter og 59 prosent svarte at de var svært fornøyde eller fornøyde med bruken av nettstedet. Endringene som ble gjort i undersøkelsen i 2024, blant annet fjerning av insentiver for å delta, mer konkrete spørsmålsformuleringer og fjerning av svaralternativet «Vet ikke», påvirker resultatene og gjør dem trolig mer realistiske enn tidligere år. Tallene etter omleggingen viser blant annet at færre oppgir å finne det de leter etter, endringer i besøksfrekvensen, og at flere svarer nøytralt på hvor lett det er å bruke ssb.no. Samtidig er enkelte brukergrupper underrepresentert, for eksempel media og yngre brukere, noe som begrenser hva man kan si om den totale brukermassen.

Konklusjonen peker på at undersøkelsen har verdi, men gir et overfladisk bilde av brukerne og ikke et tilstrekkelig grunnlag for å forstå deres behov. Det ligger et uutnyttet potensial i mer avanserte analyser av svarene, som kryssing av variabler og mer detaljert innsikt i ulike brukergrupper. Samtidig har undersøkelsen klare begrensninger, blant annet lav representasjon fra viktige målgrupper og at den ikke fanger opp forskjeller mellom ulike deler av ssb.no. Det understrekes at undersøkelsen bør suppleres med andre innsiktskilder, og at KI-analyse per i dag ikke kan erstatte faglig arbeid knyttet til brukeropplevelse.

4. Forbedringstiltak

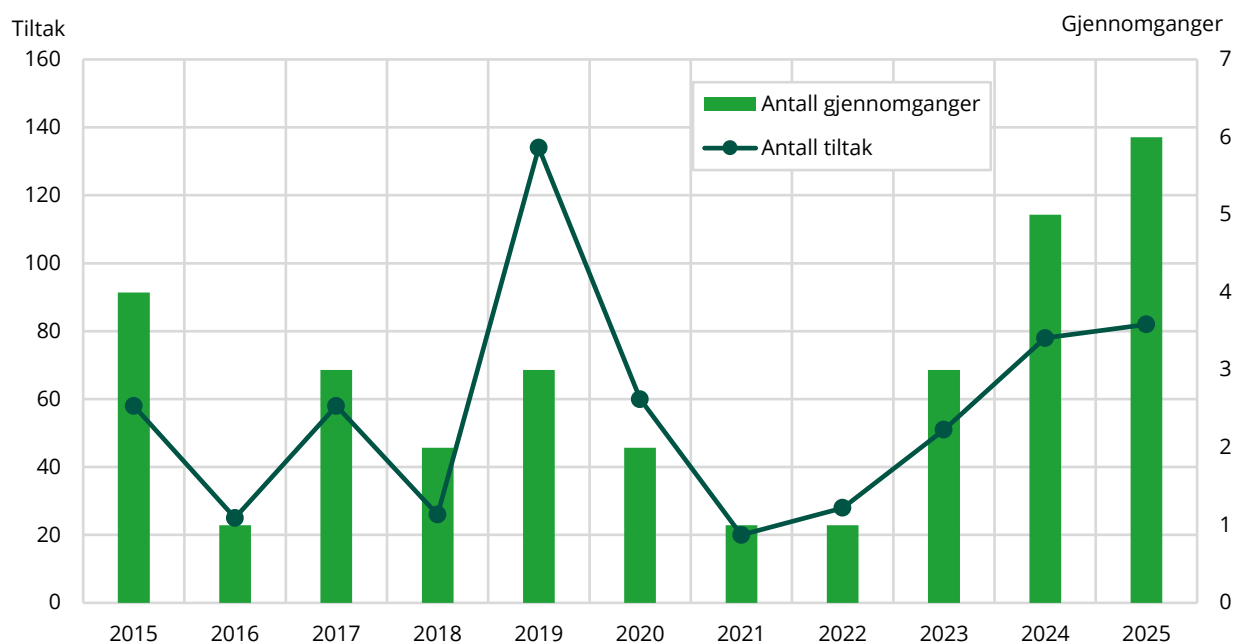
En sentral del av kvalitetsarbeidet er å følge opp tiltak som skal styrke og videreutvikle kvaliteten i offisiell statistikk. Etter kvalitetsgjennomganger, kvalitetsevalueringer og Peer review utarbeides det tiltaksplaner som beskriver nødvendige forbedringer. Tiltakene gjennomføres av statistikkprodusentene eller relevante støttefunksjoner, og følges systematisk opp over tid inntil de vurderes som fullført.

4.1. Tiltak etter kvalitetsgjennomganger

I 2025 ble det gjennomført seks kvalitetsgjennomganger av enkeltstatistikker, to i SSB og fire hos andre produsenter. Erfaringene med kvalitetsgjennomgangene er gode. De bidrar både til økt bevissthet om kvalitetsprinsippene og konkrete forbedringer av statiske prosesser og produkter.

Siden 2015⁷ er det gjennomført 31 kvalitetsgjennomganger. Etter hver kvalitetsgjennomgang utarbeider statistikkprodusentene forslag til forbedringstiltak. Status for tiltakene oppdateres av statistikkprodusentene og merkes som fullført når de enten er gjennomført eller er innarbeidet som en fast aktivitet i statistikkproduksjonen. Totalt er det planlagt 620 tiltak siden 2015. Av disse er 502 tiltak (81 prosent) fullført. Figur 4.1 viser antall kvalitetsgjennomganger og antall tiltak fra kvalitetsgjennomgangene. For en av kvalitetsgjennomgangene som ble gjennomført i 2025, er statistikkprodusentenes planer over forbedringstiltak foreløpig ikke klare.

Figur 4.1 Antall kvalitetsgjennomganger og innmeldte kvalitetshevende tiltak, 2015-2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå

4.2. Tiltak etter kvalitetsevalueringer

Rapporten om kvalitet i offisiell statistikk i 2025 (SSB, 2019-2026) inneholder 77 anbefalinger (K1-K77) om hvordan kvaliteten i offisiell statistikk kan heves. Produsentene gjør selvstendige kostnuttnevurderinger av anbefalingene og lager planer med prioriterte tiltak basert på vurderingene.

⁷ I perioden 2011–2014 ble det gjennomført 21 kvalitetsgjennomganger i SSB som alle er fullført. De er ikke inkludert i oversikten i dette notatet.

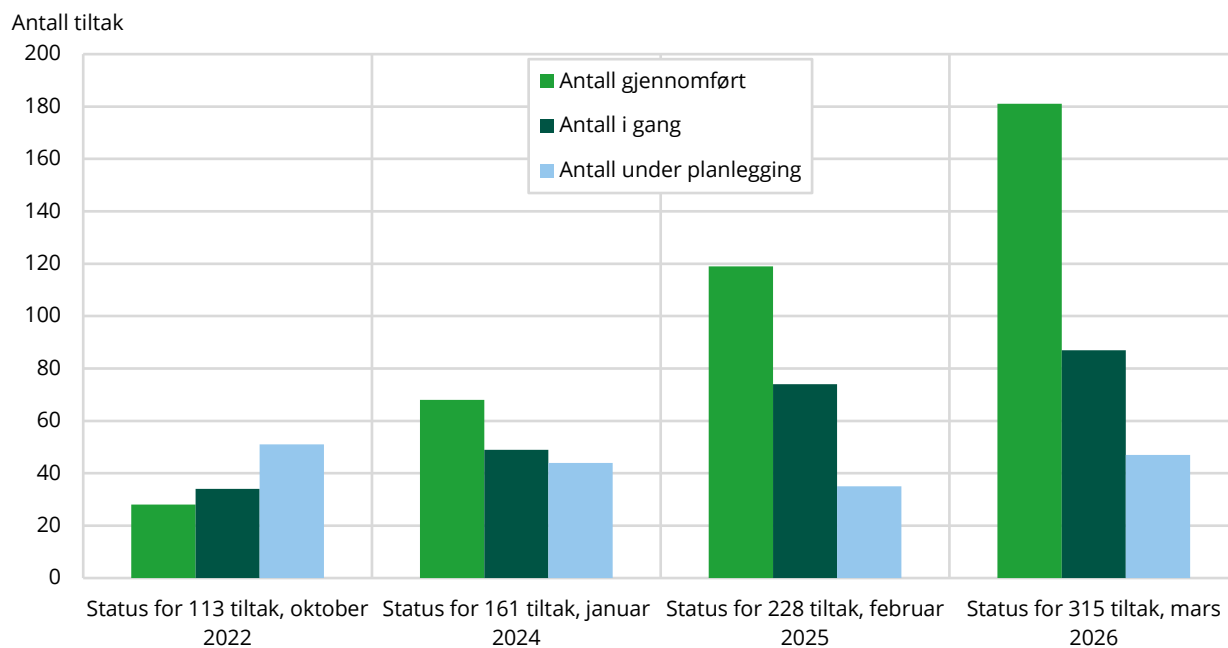
Tiltaksplanene inneholder informasjon om tidspunkt for oppstart og ferdigstilling av tiltakene, samt status for arbeidet. SSB samlet inn status for tiltaksplanene for alle produsentene per mars 2026.

Alle produsentene har utarbeidet en tiltaksplan. Figur 4.2 viser status for innmeldte tiltak i 2022, 2024, 2025 og 2026. Totalt er det meldt inn 315 tiltak og 181 av tiltakene er allerede gjennomførte.

Selv om det er planlagt og gjennomført mange tiltak, er det fortsatt noen anbefalinger hvor det er ønskelig at det identifiseres og gjennomføres flere tiltak. For eksempel kan anbefalingene om å innføre kvalitetsindikatorer og å bruke anerkjente metoder og programvare for avsløringskontroll trekkes frem. Dette er anbefalinger som i en del tilfeller vil kreve mer ressurser å etterkomme, men hvor mulige kvalitetsgevinster kan være betydelige.

Enkelte produsenter peker på at anbefalinger kan være krevende å følge opp i praksis. Dette skyldes blant annet at nødvendige tiltak kan medføre økte kostnader, kreve tilgang til lisensiert programvare eller konkurrere med andre prioriterte oppgaver. I tillegg rapporteres det i noen tilfeller om uklare ansvarsforhold internt i organisasjonen, noe som kan vanskeliggjøre oppfølgingen av anbefalingene. Anbefalingene som er gitt er av ulik karakter, og det kan være stor forskjell på hvor enkle de er å etterkomme. De foreslåtte tiltakene er også av ulik karakter, og varierer i både omfang, kompleksitet og effekt. Noen tiltak treffer smalt med begrenset innvirkning på den overordnede kvaliteten, mens andre tiltak har potensial for betydelig kvalitetsforbedringer og vil ha positiv effekt for flere produsenter. Eksempler på slike tiltak er utviklingen av fellesløsninger som alle produsenter kan dra nytte av, dette er nærmere beskrevet i kapittel 6.5. Å telle antall gjennomførte tiltak gir derfor en viss indikasjon på aktivitet og oppfølging, men er i seg selv ikke tilstrekkelig som mål på kvalitetsheving.

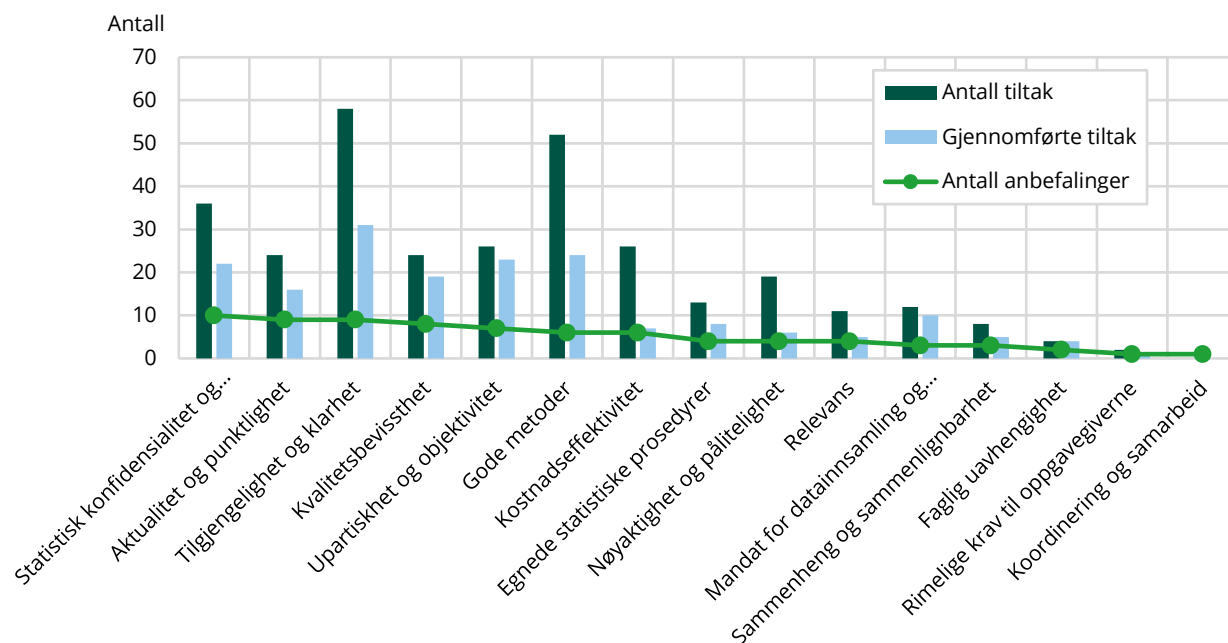
For å vurdere om og hvordan tiltakene bidrar til bedre kvalitet i statistikken, er det nødvendig å supplere tellingen av antall tiltak med kvalitative vurderinger og relevante kvalitetsindikatorer. Dette kan for eksempel innebære vurderinger av dokumentasjon, målinger av etterlevelse av standarder, brukertilfredshet eller identifiserte svakheter i etterfølgende kvalitetsgjennomganger. Informasjon gitt i fritekstsvaer i spørreskjema og i oppfølgingsmøter i forbindelse med kvalitetsevalueringen gir også kvalitativ informasjon. En slik helhetlig vurdering av effekten av tiltakene på tvers av alle produsenter er imidlertid ressurskrevende. Ressursbruken til å måle effekter må derfor veies opp mot behovet for å bruke ressurser på å gjennomføre selve forbedringstiltakene. Det må gjøres en avveining mellom å dokumentere forbedring og å faktisk skape forbedring.

Figur 4.2 Status for innmeldte tiltak etter kvalitetsevalueringer. 2022, 2024, 2025, 2026

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Sammenheng mellom anbefalinger og tiltak

Dette avsnittet ser nærmere på sammenhengen mellom anbefalinger og tiltak, og hvordan disse fordeler seg på de ulike prinsippene i Retningslinjer for europeisk statistikk.

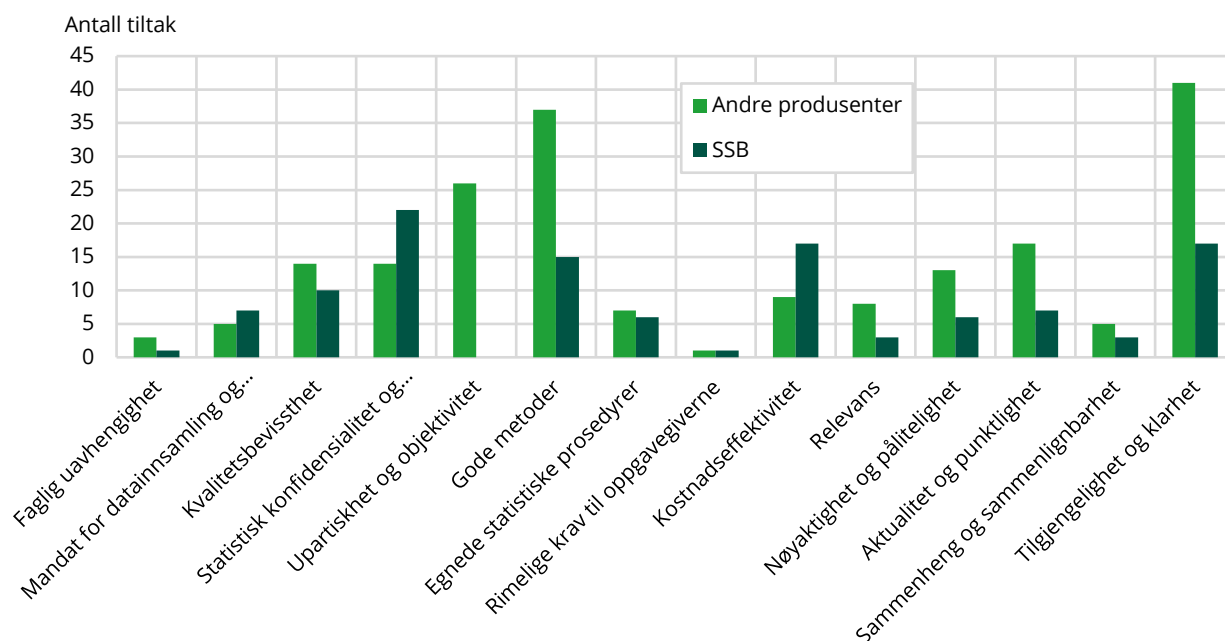
Figur 4.3 Antall anbefalinger og tiltak per kvalitetsprinsipp

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 4.3 viser antall anbefalinger og tiltak etter kvalitetsprinsipp. Siden oppstart av kvalitetsevalueringene og frem til og med rapporten for 2025, er det gitt 77 anbefalinger om kvalitetshevende tiltak. Det er gitt flest anbefalinger for prinsipp 5. Statistisk konfidensialitet og informasjonssikkerhet, deretter kommer prinsipp 13. Aktualitet og punktlighet, 15. Tilgjengelighet og klarhet og 4. Kvalitetsbevissthet.

Til sammenligning, er det iverksatt flest tiltak rettet mot prinsipp 15. Tilgjengelighet og klarhet og prinsipp 7. Gode metoder og det er også disse to prinsippene som har flest gjennomførte (ferdigstilte) tiltak.

Figur 4.4 Antall tiltak per kvalitetsprinsipp fordelt på SSB og andre produsenter av offisiell statistikk

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 4.4 viser variasjonen mellom SSB og andre produsenter i forhold til antall tiltak per prinsipp. SSB er ansvarlig for 36 prosent av alle gjennomførte og gjenstående tiltak, mens øvrige 64 prosent er planlagt av de andre produsentene. Produsenter utenfor SSB er ansvarlig for 17 prosent av all offisiell statistikk, målt i antall publiserte statistikker. Det at SSB bare står bak i overkant av en tredel av tiltakene kan forklares med at tiltakene i SSB i stor grad er satt opp avdelingsvis, og ikke per seksjon eller statistikk. De andre produsentene har i større grad iverksatt kvalitetshevende tiltak per statistikk eller tiltak som gjelder institusjonelle forhold. SSB har, som den sentrale statistikkprodusenten, etablert det institusjonelle grunnlaget gjennom mange år.

Status anbefalinger

I årets rapport er det totalt 11 nye anbefalinger (K78 – K88) om hvordan kvaliteten i offisiell statistikk kan heves. En av disse nye anbefalingene erstatter en tidligere anbefaling. Videre er 18 av anbefalingene fra tidligere rapporter nå i årets rapport vurdert som fullført. Det er nå totalt 55 åpne anbefalinger, inkludert de 11 nye i årets rapport. Dette er 6 færre åpne anbefalinger enn i fjorårets rapport. For å vurdere om en anbefaling kan settes som fullført er det to momenter som vurderes:

- Om alle tiltak relatert til anbefalingen er ferdigstilt
- Om svarene fra spørreskjemaundersøkelsen eller andre informasjonskilder tilsier at anbefalingen er oppfylt

Mange av anbefalingene fra de to første rapportene, i 2022 og 2023, som fokuserte mest på institusjonelle forhold, er nå vurdert som oppfylt.

Se vedlegg B for nærmere detaljer om status på de enkelte anbefalingene fra kvalitetsrapportene 2022 – 2025.

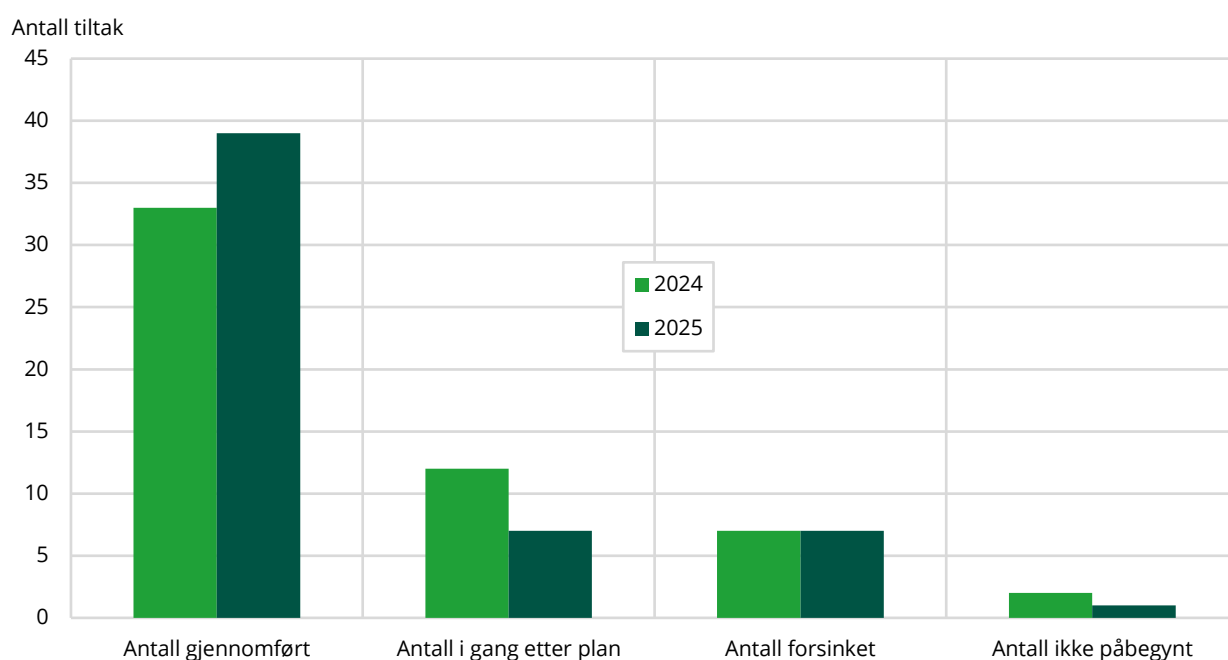
4.3. Tiltak etter Peer review

SSB og de fire andre myndighetene som deltok i Peer review i 2021, har utarbeidet en felles tiltaksplan som følger opp anbefalingene. Planen inneholder i alt 54 tiltak, hvorav 38 av disse tiltakene skal gjennomføres av SSB, og 16 av de fire andre myndighetene.

Tiltaksplanen er godkjent av Eurostat, og det skal rapporteres årlig om gjennomføring av tiltakene fra utgangen av 2024 til utgangen av 2027. Den fullstendige tiltaksplanen med detaljerte beskrivelser og frister er publisert på nettsidene til Eurostat og SSB (Eurostat, 2021-2023).

Statusrapporteringen ved utgangen av 2025 viste at gjennomføringen av tiltakene i all hovedsak går som planlagt. Av de 54 tiltakene, ble 39 rapportert som gjennomført per 31. desember 2025. Arbeidet med syv av tiltakene var i gang som planlagt, mens syv av tiltakene var forsinket i henhold til den opprinnelige tidsplanen. Arbeidet med ett tiltak var ennå ikke påbegynt.

Figur 4.5 Status for de 54 tiltakene etter Peer review per 31.12.2024 og 31.12.2025

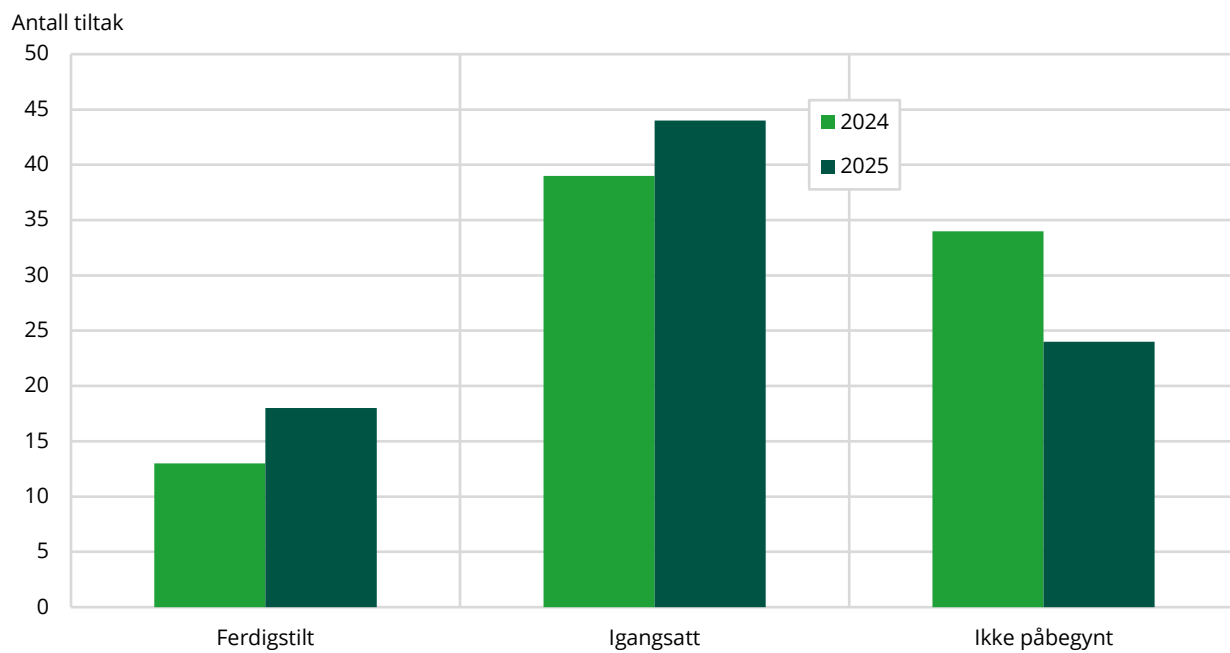

Kilde: Statistisk sentralbyrå

4.4. Utviklingstiltak i statistikkprogrammet

Det nasjonale programmet for offisiell statistikk 2024–2027 inneholder 86 tiltak for å utvikle ny og videreutvikle eksisterende offisiell statistikk. Tiltakene er viktige for å møte brukernes behov for og forventninger til offisiell statistikk og er relevante for kvalitetsprinsipper som relevans, aktualitet og nøyaktighet. Utviklingstiltakene, som er listet opp i et vedlegg til dokumentasjonsnotatet for statistikkprogrammet (SSB, 2024), fordeler seg med 69 tiltak i SSB og 17 hos andre produsenter. SSB følger opp fremdriften for utviklingstiltakene på grunnlag av årlig statusrapportering fra de ansvarlige. Ved inngangen til 2026 var 18 utviklingstiltak ferdige. Fem tiltak ble ferdigstilt og fem ble igangsatt i 2025. Av totalt 44 tiltak under arbeid er 37 i SSB og sju hos andre produsenter. Ett av de største tiltakene er etableringen av et naturregnskap i samarbeid mellom Miljødirektoratet og SSB. Det er 24 utviklingstiltak som ikke har kommet i gang, 23 i SSB. Det er fortsatt usikkert om flere av tiltakene kan gjennomføres med ønsket ambisjonsnivå og omfang, blant annet på grunn av usikkerhet om datagrunnlaget eller finansieringen. I SSB har omleggingen til ny dataplattform konsekvenser for gjennomføringen av andre utviklingsoppgaver.

Figur 4.6 Status for de 86 utviklingstiltakene i Nasjonalt program for offisiell statistikk 2024 – 2027 per 31.12.2024 og 31.12.2025

Kilde: Statistisk sentralbyrå

5. Andre arenaer og prosesser for oppfølging av kvalitet

5.1. Utvalget for offisiell statistikk

Flere produsenter presenterte sine statistikker på utvalgsmøter i 2025, og medlemmene diskuterte utfordringer og utvekslet erfaringer. Blant temaer som ble diskutert var faglig uavhengighet og hvordan ansvaret for kvalitetsarbeid tydeliggjøres hos produsentene. SSB orienterte om det nye brukergrensesnittet i Statistikkbanken og om bruk av PxWeb (se kapittel 6.5) som formidlingsløsning. SSB opprettet i 2025 et arbeidsutvalg bestående av seks⁸ medlemmer som skal bistå i koordineringen og planleggingen av utvalgsarbeidet. Formålet er å styrke samordningen, kvaliteten og utviklingen av offisiell statistikk i Norge. Utvalget behandlet mandat og sammensetning av arbeidsutvalget. Metodenettverket og formidlingsnettverket skal bidra til erfaringsutveksling på teknisk og operativt nivå mellom medlemmene i utvalget. Nettverkene og SSBs kurs er nyttige for medlemmene. Disse aktivitetene er nærmere omtalt i kapittel 5.2.

5.2. Kurs og nettverk

SSB arrangerte sju kvalitetskurs i 2025. Kurset «Kvalitet – retningslinjer og krav» ble gjennomført fem ganger. To kurs var for nyansatte i SSB, og ett var et eget kurs for en av de eksterne produsentene av offisiell statistikk. Dette kurset samlet 15 deltakere hos den eksterne produsenten. De to siste kursene var åpne for både SSB-ansatte og medlemmene i Utvalget for offisiell statistikk. Kurset «Kvalitetsindikatorer og styringsinformasjon» ble avholdt to ganger for både SSB-ansatte og medlemmene av Utvalget for offisiell statistikk. De sju kvalitetskursene hadde til sammen 114 påmeldte deltakere, herav 35 utenfor SSB. Både antall kvalitetskurs og antall deltakere på disse kursene har økt siden 2024. Viktige årsaker til det er at kurset «Kvalitet – retningslinjer og krav» nå er obligatorisk for nyansatte i SSB, og at antall produsenter av offisiell statistikk har økt. Alle kvalitetskursene er fysiske kurs med forelesning og gruppearbeid. I tillegg har kvalitetsteamet i SSB blitt invitert til statistikkseksjoner i SSB for å snakke om kvalitet, for eksempel kvalitetsindikatorer.

SSB har avholdt 15 metodekurs eller -workshops. Noen av disse har vært åpne for medlemmene i Utvalget for offisiell statistikk. Kursene omhandler temaer som editering, indeksteori, estimering, konfidensialitet/avsløringskontroll, sesongjustering og spørreskjemametodikk. Grunnkurs i konfidensialitet er nå gjort obligatorisk for nyansatte i SSB. Nytt i 2025 var et innføringskurs i statistikkproduksjon med utgangspunkt i Prosessmodell for statistikkproduksjon, Generic Statistical Business Process Model v 5.2 (GSBPM) (SSB 2019-2026). I tillegg ble det arrangert fire metodeseminarer med til sammen over 200 deltakere, herav ca. en fjerdedel eksterne deltakere.

Formidlingsnettverket, som nå har over 100 deltakere fra 22 offentlige etater, arrangerte i 2025 to seminarer der temaene var henholdsvis PX-web 2.0, og desinformasjon og misforståelser relatert til publisert statistikk.

SSB deler relevante publikasjoner om standarder, kvalitet, prinsipper og retningslinjer i metodenettverket. I 2025 var det én slik publikasjon som ble delt, om avrunding av tall. Det har ikke vært avholdt egne samlinger for metodenettverket i 2025.

SSB og medlemmene av Utvalget for offisiell statistikk som produserer europeisk statistikk har mulighet for å delta på kurs som er organisert gjennom European Statistical Training Programme (ESTP). Det var totalt 12 norske deltakere på slike kurs i 2025, med mest deltakelse på kurs innenfor gitte statistikkområder, men også kurs om KI, visualisering og programmering.

⁸ SSB, tre andre produsenter av offisiell statistikk og to andre medlemmer av Utvalget for offisiell statistikk

5.3. Utvalg i SSB

SSB har to utvalg som bidrar til å utvikle og forvalte rammeverk for kvalitet i offisiell statistikk: Standardutvalget og Konfidensialitetsutvalget.

Standardutvalget har ansvar for det overordnede standardiseringsarbeidet i SSB. Utvalget fungerer som pådriver og koordinator for samordning av eksisterende kodeverk og variabler, samt for utvikling av nye standarder og felles tjenester knyttet til disse. Standardutvalgets arbeid er tett knyttet til SSBs overgang til Dapla, der standardisering er en viktig forutsetning for effektiv datadeling, gjenbruk og automatisering.

Konfidensialitetsutvalget har som hovedoppgave å utarbeide generelle og praktisk anvendbare regler og retningslinjer for hvordan SSB tolker og anvender lovens bestemmelser om statistisk konfidensialitet. Utvalgets mandat er nylig utvidet, og omfatter nå også konfidensialitet knyttet til behandling og tilgang til mikrodata, i tillegg til publisering av offisiell statistikk og utlevering av tabelloppdrag.

Begge utvalgene bidrar til å styrke kvaliteten i offisiell statistikk gjennom utvikling av felles rammeverk, standarder, regler og retningslinjer. Resultater og anbefalinger fra utvalgenes arbeid deles med Utvalget for offisiell statistikk, når de er relevante for andre enn SSB. I forbindelse med seminarer, kurs og andre kompetansebyggende aktiviteter inviteres andre produsenter av offisiell statistikk til å delta, for å bidra til felles forståelse og praksis på tvers av statistikksystemet (se kapittel 5.2).

Arbeid i Standardutvalget som har betydning for andre statistikkprodusenter, omfatter blant annet videreutvikling av Klass. Videreutviklingen av Klass er nå planlagt startet sent i 2026. Det er avdekket behov for ny og utvidet funksjonalitet. Klass tilbyr i dag et API for uttrekk av kodeverk, men det er etterspørsel etter mer brukervennlige løsninger for innlegging og forvaltning av kodeverk, blant annet i form av et API som kan erstatte dagens mer manuelle prosesser.

6. Utvikling av kvalitetssystemet

6.1. Kunstig intelligens (KI) i offisiell statistikk

Utviklingen innen kunstig intelligens påvirker i økende grad produksjon og bruk av offisiell statistikk. Det europeiske rammeverket for offisiell statistikk, Retningslinjer for europeisk statistikk (SSB, 2017), ble sist revidert i 2017, før maskinlæring og KI fikk bred anvendelse i statistikkproduksjon. I dag brukes KI i økende grad som arbeidsverktøy og som integrert del av produksjonsprosessene, særlig til klassifisering, koding og andre former for automatisert behandling. Fremveksten av større språkmodeller gir ytterligere muligheter for automatisering, effektivisering og støtte til analytisk arbeid, men reiser samtidig nye spørsmål knyttet til kvalitet, sporbarhet, transparens og kontroll. Dette innebærer at eksisterende prinsipper og kvalitetskrav må tolkes, operasjonaliseres og videreutvikles i lys av ny teknologi.

EUs forordning om kunstig intelligens, AI Act (EU Artificial Intelligence Act, 2026), ble vedtatt sommeren 2024 og får gradvis ikrafttredelse, med full anvendelse innen 2027. Forordningen vil bli gjort gjeldende i Norge gjennom EØS-avtalen og etablerer et helhetlig regelverk for utvikling og bruk av KI-systemer, basert på en risikoklassifisering av ulike anvendelser. SSB benytter allerede KI og maskinlæring i produksjon, analyse og støttefunksjoner, og det må forventes at omfanget vil øke. Dette innebærer at produsentene av offisiell statistikk må identifisere, dokumentere og klassifisere egne KI-anvendelser i tråd med regelverket, samt etablere egnede styrings- og oppfølgingsmekanismer.

AI Act bygger på en risikobasert tilnærming, der KI-systemer deles inn i kategorier med ulike krav, fra forbudte systemer, via høyrisiko-KI med strenge krav til dokumentasjon, risikostyring, datakvalitet og menneskelig kontroll, til systemer med begrenset eller minimal risiko. Som nasjonal statistikkmyndighet har SSB et særlig ansvar for tillit, transparens og korrekt bruk av data. Flere av SSBs nåværende og framtidige KI-anvendelser kan falle inn under kategorien høyrisiko, for eksempel der KI brukes i klassifisering, imputering, beslutningsstøtte eller andre kjerneprosesser i statistikkproduksjonen. Det er også aktuelt å ta i bruk KI i støttefunksjoner, som rekruttering eller brukerstøtte.

Utviklingen og det nye regelverket tilsier at SSB må etablere et helhetlig rammeverk for bruk av KI i statistikkproduksjon, som sikrer etterlevelse av både AI Act og prinsippene for offisiell statistikk. Det bør vurderes et felles rammeverk for all offisiell statistikk, for å sikre konsistent praksis, høy kvalitet og fortsatt tillit i en mer automatisert og KI-drevet statistikkproduksjon.

Nye anbefalinger 2026:

- K87 (2026): Oppdatere retningslinjer for «Om statistikken» med dokumentasjon av bruk av KI i produksjon av statistikken.
- K88 (2026): Utvikle rammeverk og/eller rutiner for bruk av KI i statistikkproduksjonen.

6.2. Metadata i offisiell statistikk

Gode metadata er avgjørende for at data kan brukes trygt og effektivt til trening av KI og av KI-assistenten. SSBs brede og representative data kan bidra til mindre skjevhet i modeller og støtte utviklingen av ansvarlig KI. Også andre offentlige etater og statistikkprodusenter, har data som kan være verdifulle for dette formålet. I SSB er det utviklet nye systemer for metadata, som tas i bruk når statistikkproduksjonen flyttes til Dapla. Dette innebærer et styrket arbeid med metadata, og at viktige steg tas for å gjøre SSBs data og statistikk tilgjengelig for KI.

Utviklingen innen kunstig intelligens, både nasjonalt og internasjonalt, peker samtidig på at metadata får en stadig mer sentral rolle i vurdering av kvalitet, sporbarhet og egnethet for bruk i automatiserte analyser og beslutningsstøtte. For at data og statistikk skal kunne brukes forsvarlig i KI-baserte løsninger, kreves presise og maskinlesbare beskrivelser av begreper, definisjoner, produksjonsprosesser, antakelser, usikkerhet og begrensninger. Metadata er dermed ikke bare et hjelpemiddel for menneskelige brukere, men en forutsetning for at algoritmer skal kunne tolke og anvende data korrekt.

Med økt betydning av KI kan metadata også sees som et felles kvalitetsfundament på tvers av statistikk, registre og sektorer. Standardiserte og harmoniserte metadata legger til rette for gjenbruk, sammenstilling og sammenlignbarhet, og reduserer risikoen for feilbruk og misforståelser. Dette taler for at arbeidet med metadata i offisiell statistikk i økende grad bør ses i et helhetlig perspektiv, der felles begrepsapparat, standarder og strukturer blir viktige virkemidler for å sikre kvalitet, tillit og effektiv bruk av data i en mer automatisert og KI-drevet forvaltning. Se kapittel 6.5.

6.3. Sertifisering av kvalitetssystemet

En av anbefalingene til SSB i Peer review-rapporten (Eurostat 2021-2023) var å vurdere sertifisering av kvalitetssystemet. Den aktuelle sertifiseringsstandarden er ISO-9001:2015 – ledelsessystemet for kvalitet. SSB har vurdert kvalitetssystemet opp mot kravene i standarden. På de fleste områder er vurderingene at kvalitetssystemet møter kravene i standarden, men det er oppdaget mangler knyttet til operativ risikostyring, avvikshåndtering, dokumentstyring og ledelses gjennomgang.

Eventuell sertifisering etter standarden har vært oppe til vurdering i ledelsen i SSB. SSBs direktørmøte vedtok i 2025 at SSB ikke skal sertifiseres, men jobbe for å møte kravene i standarden. Arbeid som er påbegynt for å møte kravene i standarden er å vurdere system for dokumentstyring, forbedre avvikshåndteringen og etablere ledelsens gjennomgang innenfor kvalitetsområdet. Når det gjelder risikovurderinger har SSB et etablert opplegg på strategisk nivå. På operativt nivå (statistikknivå) er risikovurderingene mer sporadiske og tilfeldige. Å etablere et opplegg for risikostyring på operativt nivå er ikke et prioritert område.

6.4. Kvalitetskultur

FNs statistikkommisjon vedtok i mars 2025 en modenhetsmodell for kvalitetskultur i offisiell statistikk (FN, 2025). Å adressere kvalitetskultur er en ny satsing fra statistikkmiljøet i FN, som springer ut av erkjennelsen av at felles verdier og atferd er viktige for å produsere og formidle offisiell statistikk. Modellen er operasjonalisert i form av en sjekkliste med selvvurdering, som gir et bilde av hvor moden kvalitetskulturen er hos en statistikkprodusent. Modenhetsmodellen gjør det mulig å identifisere forbedringsområder, og styrker dermed innsatsen og kapasiteten for å sikre og forbedre kvaliteten på offisiell statistikk.

I 2025 er det gjort noen vurderinger av hvordan modellen kan tas i bruk i Norge. En mulig fremgangsmåte er å teste ut modellen i forbindelse med etableringen av ledelsens gjennomgang for kvalitetsområdet i SSB i 2026. En utfylt sjekkliste, dvs. selvvurdering, kan være et vedlegg til gjennomgangen, og det kan identifisere områder der det er behov for å forbedre kvalitetskulturen. En slik tilnærming gir mulighet for å teste ut hvilken verdi modellen gir, før den eventuelt tas i bruk fullt ut i SSB og hos andre statistikkprodusenter.

6.5. Status fellesløsninger til produksjon og formidling av offisiell statistikk

Fjorårets rapport trakk frem utfordringen med fragmenterte produksjons- og formidlingsløsninger blant produsentene av offisiell statistikk, og behov for felles løsninger på tvers av produsentene for

å effektivisere statistikkproduksjonen og styrke brukerorienteringen. I rapporten ble det trukket frem to anbefalinger på dette området.

Den første anbefalingen (K76) omhandler å utrede utvikling, finansiering og forvaltning av fellesløsninger på tvers av produsenter av offisiell statistikk, innen områdene formidling, metadata og dokumentasjon. Eksempel på slike løsninger er felles statistikkalender, felles system for dokumentasjon av offisiell statistikk («Om statistikken») og felles metadatasystemer for eksempel for kodeverk. SSB planlegger å etablere ei arbeidsgruppe med deltakere fra flere produsenter for å følge opp denne anbefalingen. Slike løsninger krever utviklingsarbeid og investeringer. Det må avklares hvordan de ulike områdene bør organiseres. Det er også spørsmål om hvordan utviklingsarbeidet kan finansieres, både med produsentenes egne bidrag og mulighetene for å søke ekstern finansiering, og det må avklares hvordan drift og forvaltning av løsningene skal ivaretas.

Den andre anbefalingen (K77) omhandler å ta i bruk PxWeb og PxAPI for å sikre en effektiv, brukervennlig og helhetlig formidling av offisiell statistikk. PX-verktøyene er motoren i SSBs statistikkbank, og er et gratis åpent kildekodeverktøy som brukes av over 150 institusjoner og organisasjoner verden over. Produsentene av offisiell statistikk viser betydelig interesse for denne anbefalingen, og mange produsenter har en erkjennelse av at statistikkformidlingen har behov for forbedring. Anbefalingen har resultert i innmeldte forbedringstiltak fra 11 av produsentene utenfor SSB. Tiltakene går i stor grad ut på å tilegne seg kompetanse og vurdere verktøyet nærmere, og noen produsenter arbeider også konkret med å ta verktøyene i bruk. Av de innmeldte tiltakene var fire under planlegging, seks igangsatt og ett gjennomført ved statusrapporteringen i mars 2026.

Det er nylig lansert en ny versjon av PxWeb og PxAPI, og SSB har presentert den nye løsningen for Utvalget for offisiell statistikk og oppfordret statistikkprodusentene til å teste den for egen formidling. Jo flere statistikkprodusenter som tar i bruk PxWeb, desto enklere og bedre vil det være for brukerne. SSB har gitt mer informasjon til produsenter som har vist interesse for å ta i bruk verktøyene.

Anbefalinger fra tidligere kvalitetsrapporter, som fortsatt gjelder:

- K76 (2025): Utrede utvikling, finansiering og forvaltning av fellesløsninger på tvers av produsenter av offisiell statistikk, innen områdene formidling, metadata og dokumentasjon.
- K77 (2025): Produsenter av offisiell statistikk anbefales å ta i bruk PxWeb og PxAPI for å sikre en effektiv, brukervennlig og helhetlig formidling av offisiell statistikk.

Referanser

- EU Artificial Intelligence Act (2026): Up-to-date developments and analyses of the EU AI Act. Du kan lese mer om AI Act på denne siden hos artificialintelligenceact.eu:
<https://artificialintelligenceact.eu/>
- Eurostat (2015): Single Integrated Metadata Structure Guidelines v2.0 (SIMS). Kan lastes ned fra:
<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/64157/4373903/Single+Integrated+Metadata+Structure+Guidelines+v2.0>
- Eurostat (2021-2023): Peer review report on compliance with the European Statistics Code of Practice and further improvement and development of the National statistical system, Norway. Peer reviewers' recommendations and improvement actions of the national statistical system of Norway in response to the recommendations. Kan lastes ned som pdf fra denne artikkelen på [ssb.no](https://www.ssb.no): <https://www.ssb.no/omssb/ssbs-virksomhet/nyheter-om-ssb/godt-skussmal-til-norsk-offisiell-statistikk>
- Finansdepartementet (2008-2026): Tildelingsbrev, årsrapporter og instruksjoner - Finansdepartementet. Tildelingsbrev til SSB og SSBs årsrapporter kan lastes ned som pdf fra hjemmesiden til Finansdepartementet (regjeringen.no):
<https://www.regjeringen.no/no/dokument/dep/fin/tildelingsbrev/id499309/?expand=factbox2539926>
- FN (2025): Maturity Model on Quality Culture in Official Statistics. Kan lastes ned fra:
<https://unstats.un.org/unsd/methodology/dataquality/qc/>
- Lovdata (2019): Lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå (statistikkloven). Lenke til Lovdata:
<https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2019-06-21-32>
- SSB (2017): Retningslinjer for europeisk statistikk. 16. november 2017. Uoffisiell norsk oversettelse. Kan lastes ned fra [ssb.no](https://www.ssb.no): <https://www.ssb.no/omssb/kvalitet-i-offisiell-statistikk/retningslinjer-for-europeisk-statistikk>
- SSB (2019) Utvalget for offisiell statistikk. Lenke til nettside på [ssb.no](https://www.ssb.no):
<https://www.ssb.no/omssb/nasjonalt-program-for-offisiell-statistikk/utvalget-for-offisiell-statistikk>
- SSB (2019-2026): Publikasjoner om kvalitet i offisiell statistikk på [ssb.no](https://www.ssb.no). I denne serien er rapporter og andre notater om kvalitet offisiell statistikk samlet. Dokumentene kan lastes ned fra [ssb.no](https://www.ssb.no) her: <https://www.ssb.no/omssb/kvalitet-i-offisiell-statistikk/publikasjoner-om-kvalitet-i-offisiell-statistikk>
- SSB (2023) Prinsipper og retningslinjer for dataeditering. Notater 2023/49. Kan lastes ned som pdf fra [ssb.no](https://www.ssb.no): <https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/informasjons-og-kommunikasjonsteknologi-ikt/artikler/prinsipper-og-retningslinjer-for-dataeditering>
- SSB (2024a) Klass er beskrevet og kan åpnes fra denne siden på [ssb.no](https://www.ssb.no):
<https://www.ssb.no/metadata/om-klass>
- SSB (2024b): Nasjonalt program for offisiell statistikk 2024 – 2027. Planer og meldinger 2024/02. Kan lastes ned som pdf fra [ssb.no](https://www.ssb.no): <https://www.ssb.no/omssb/nasjonalt-program-for-offisiell-statistikk/statistikkprogrammets-omfang-og-innhold>
- SSB (2025): Rådet for Statistisk sentralbyrå. Lenke til nettside på [ssb.no](https://www.ssb.no):
<https://www.ssb.no/omssb/ssbs-virksomhet/organisasjon/radet-for-statistisk-sentralbyra>
- Zhang, L.-C. (2012): Topics of statistical theory for register-based statistics and data integration. *Statistica Neerlandica*, vol. 66, pp. 41-63. Kan lastes ned som PDF fra:
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/j.1467-9574.2011.00508.x>

Vedlegg A: Oversikt over produsentene av offisiell statistikk

Tabell A1 Vedleggstabell. Oversikt over produsentene av offisiell statistikk

Hovedområde	Ansvarlig myndighet. Nasjonalt program for offisiell statistikk 2024-2027. Per 1. januar 2026																
	DFØ	FHI	Fiskeridirektoratet	IMDi	Landbruksdirektoratet	Mattilsynet	Meteorologisk institutt	Miljødirektoratet	Nav	NIBIO	Nkom	NORAD	NVE	Sokkeldirektoratet	UDI	SSB	Sum
Arbeid og lønn								5								14	19
Bank og finansmarked																10	10
Bedrifter, foretak og regnskap																12	12
Befolkning				1											9	22	32
Bygg, bolig og eiendom																11	11
Energi og industri												4	1			14	19
FoU, teknologi og innovasjon										1						11	12
Helse og omsorg		8														10	18
Inntekt og forbruk																5	5
Kultur og fritid																10	10
Landbruk, fiskeri og akvakultur			6		5	1			3							29	44
Nasjonalregnskap																9	9
Natur, areal, klima og miljø							1	2								26	29
Offentlige finanser											1					11	12
Priser og prisindekser																12	12
Sosiale forhold og kriminalitet									12							16	28
Transport og reiseliv																19	19
Utdanning																22	22
Utenriksøkonomi																13	13
Valg og demokrati	1															12	13
Varehandel og næringslivstjenester																9	9
Sum antall statistikker	1	8	6	1	5	1	1	2	17	3	1	1	4	1	9	297	358

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Vedlegg B: Anbefalinger og tiltak fra kvalitetsrapportene

Anbefaling nr.	Anbefaling gitt, år	Anbefaling	Antall tiltak	Antall tiltak gjennomført per mars 2026	Herav gjennomført februar 2025 - mars 2026	Status
K01	2022	Produsenter uten leder med overordnet ansvar for statistikkproduksjonen sørger for at den posisjonen blir etablert og synliggjort på produsentens organisasjonskart.	3	3	0	Fullført 2026
K02	2022	Produsenter av offisiell statistikk engasjerer seg i samarbeid som utvikler og fremmer innovasjon i statistikkproduksjonen.	0 ⁹	0	0	Fullført 2026
K03	2022	Gjennomføre kvalitetsgjennomganger blant de mindre produsentene og invitere medarbeidere fra mindre produksjonsmiljøer til å delta i kvalitetsgjennomganger hos andre produsenter.	3	3	1	Fullført 2026
K04	2022	Tilby ansatte som arbeider med produksjon av offisiell statistikk opplæring i statistisk konfidensialitet.	10	10	1	Fullført 2025
K05	2022	At SSB utvikler kurs om statistisk konfidensialitet for alle produsenter av offisiell statistikk.	2	1	0	0
K06	2022	Etablere rutine for at eksterne som utfører oppdrag for produsenter av offisiell statistikk skriver under på en taushetserklæring.	1	1	0	Fullført 2026
K07	2022	Resultatet av arbeidet som pågår i SSB for implementering av sikkerhetsgarantier i henhold til GDPR og statistikklovens bestemmelser om informasjonssikkerhet, bør dokumenteres og gjøres tilgjengelig for andre produsenter av offisiell statistikk gjennom Utvalget for offisiell statistikk og metodenettverket.	1	1	0	Fullført 2025
K08	2022	Alle produsentene bør ha skriftlige retningslinjer for upartiskhet og objektivitet i produksjon og presentasjon av statistikk, og publisere disse på hjemmesiden. Det kan gjerne være gjenbruk eller en henvisning til retningslinjer som er tilgjengelig på ssb.no.	8	7	0	
K09	2022	Alle produsenter bør utarbeide skriftlig dokumentasjon av hvordan statistikken er produsert og holde dokumentasjonen oppdatert.	12 ¹⁰	12	1	Erstattes av K67 og K68
K10	2022	Dokumentasjon av statistikkproduksjonen offentliggjøres på statistikkmyndighetens hjemmesider.	3 ¹¹	3	0	Erstattes av K67
K11	2022	Alle produsenter bør annonsere dato og tidspunkt for frigivelse av statistikk minst tre måneder i forveien og holde seg til annonsert dato og tidspunkt for alle brukere.	7	6	1	
K12	2022	Alle produsenter bør annonsere korreksjoner i publisert statistikk.	2	2	1	
K13	2022	SSB bør prioritere arbeidet med å utvikle felles statistikkalender for all offisiell statistikk på ssb.no. De øvrige produsentene oppfordres til å arbeide aktivt for å annonsere publisering av sine statistikker på ssb.no.	1 ¹²	1	0	Erstattes av K76
K14	2022	Produsentene setter seg inn i prinsipper for revisjon som er utarbeidet av SSB og gjør disse kjent for sine brukere. Det kan gjøres ved å henvise til ssb.no.	2	2	0	Fullført 2026

⁹ Tiltaket som tidligere lå på K02 er flyttet til K22.

¹⁰ Tiltak som per mars 2026 ikke er gjennomførte er flytte til K67 eller K68.

¹¹ Tiltak som per mars 2026 ikke er gjennomførte er flyttet til K67.

¹² Tiltak som per mars 2026 ikke er gjennomførte er flyttet til K76.

Anbefaling nr.	Anbefaling gitt, år	Anbefaling	Antall tiltak	Antall tiltak gjennomført per mars 2026	Herav gjennomført februar 2025 - mars 2026	Status
K15	2022	Dersom noen utenfor statistikkproduksjonen har tilgang til statistiske resultater før statistikken blir publisert, skal dette avviket begrunnes og gjøres kjent for brukerne i forbindelse med publiseringen.	1	1	0	
K16	2022	Produsenter av offisiell statistikk som bruker data fra administrative datasystemer (register) bør inngå avtaler med dataeierne om utlevering av data og samarbeid om kvalitet, for eksempel etter samme mal som SSB benytter.	6	5	0	
K17	2022	Sikre at brukertesting av spørreskjema gjennomføres systematisk.	2	1	0	
K18	2022	Vurdere å gjennomføre kurs i klarspråk.	7	7	1	Fullført 2026
K19	2022	Utarbeide skriftlige retningslinjer for hvordan statistikkproduksjonen skal foregå.	6	3	1	
K20	2022	Retningslinjer for hvordan statistikkproduksjonen skal foregå offentliggjøres på statistikkmyndighetenes hjemmesider, eller det lenkes til retningslinjer på ssb.no.	7	5	1	
K21	2022	Der det gjøres, må datafangst per e-post avvikes og erstattes med en sikker løsning som for eksempel en filsluseløsning.	8	4	2	
K22	2022	Samle og dele beste praksis innen ny teknologi og nye datakilder blant produsenter av offisiell statistikk.	5	4	1	
K23	2022	Produsenter som ikke har faste møteplasser med sentrale brukere bør etablere dette. Et hjelpemiddel for å utarbeide en slik møteplass kan være å utarbeide en bruker- og interessentanalyse.	2	0	0	
K24	2022	Produsenten som samler inn data til offisiell statistikk på frivillig basis, og som har registrert frafall som reduserer nøyaktigheten, bør undersøke muligheten for å gjøre deltakelsen i undersøkelsen obligatorisk.	1	1	0	Fullført 2025
K25	2022	Produsenter bør gjennomgå hvordan foreløpig statistikk blir publisert i all offisiell statistikk. Gjennomgangen bør gjøres med sikte på å komme frem til felles retningslinjer for all offisiell statistikk.	4	3	0	
K26	2022	Noen produsenter bør analysere forskjellen mellom foreløpig og endelig statistikk. Basert på analysen, kan man vurdere behovet for foreløpig statistikk.	5	4	2	
K27	2022	SSB bør utarbeide kvalitetsindikator for aktualitet i offisiell statistikk.	3	3	0	Fullført 2024
K28	2022	Produsentene som lager statistikk med variabler som ikke er sammenlignbare med tilsvarende variabler i andre norske statistikker eller som er usikre om de er sammenlignbare med tilsvarende statistikker i andre land, bør undersøke om de kan forbedre sammenlignbarhet, eventuelt forklare for brukere hvorfor sammenligning er vanskelig.	1	1	0	Fullført 2026
K29	2022	Alle produsenter bør utarbeide skriftlige retningslinjer for publisering av statistikk.	3	3	2	Fullført 2026

Anbefaling nr.	Anbefaling år	Anbefaling	Antall tiltak	Antall tiltak gjennomført per mars 2026	Herav gjennomført februar 2025 - mars 2026	Status
K30	2022	Alle produsenter må sørge for at retningslinjene for publisering av statistikk er tilgjengelig på hjemmesiden. Det kan være retningslinjer som er utarbeidet av produsenten selv eller prinsippene fra Retningslinjer for europeisk statistikk som finnes på ssb.no.	4	4	1	Fullført 2026
K31	2022	SSB organiserer et temamøte i metodenettverket om formidling av offisiell statistikk og grafikk som verktøy.	1	1	0	Fullført 2023
K32	2022	Produsenter som ikke tilbyr spesialtilpassede analyser for oppdragsgivere oppfordres til å åpne opp for det.	0	0	0	Fullført 2026
K33 ¹³	2022	Spesialtilpassede analyser og tabelloppdrag som kan være relevante for allmennheten, skal publiseres på produsentens hjemmeside eller i offentlig postjournal.	4	3	0	
K34	2022	SSB bør tilby et kurs i kvalitetsarbeid hvor Retningslinjer for europeisk statistikk og FNs prosessmodell for statistikkproduksjon blir gjennomgått.	1	1	0	Fullført 2023
K35	2022	SSB bør lage en plan for kvalitetsgjennomganger av offisiell statistikk som sikrer at alle produsenter får delta i en kvalitetsgjennomgang i løpet av en programperiode. Alle produsenter oppfordres til å delta ved en kvalitetsgjennomgang hos en annen produsent.	3	3	1	Fullført 2026 ¹⁴
K36	2022	SSB bør lage en samling av beste praksis med retningslinjer og gjøre den tilgjengelig for Utvalget for offisiell statistikk.	4	2	0	
K37 ¹⁵	2023	Alle produsentene av offisiell statistikk oppfordres til å delta i nettverk, kurs, seminarer og møter som SSB eller andre arrangerer og som omhandler kvalitet i statistikken.	5	5	2	Fullført 2026
K38 ¹⁶	2023	SSB setter opp temaet faglig uavhengighet i Utvalget for offisiell statistikk eller i metodenettverket.	1	1	1	Fullført 2026
K39	2023	Temaet plassering av ansvar for kvalitetsarbeid tas opp i Utvalget for offisiell statistikk.	1	1	1	Fullført 2026
K40	2023	Når arbeidet med informasjonssikkerhet er tema i Utvalget for offisiell statistikk inviteres produsentene av offisiell statistikk til å presentere sine erfaringer.	1	1	0	Fullført 2025
K41	2023	Alle produsenter tar i bruk SSBs indikator for aktualitet: Antall dager fra statistikkperiodens utløp til statistikken blir publisert.	7	4	2	
K42	2023	Alle produsentene av offisiell statistikk starter et arbeid med å vurdere relevante kvalitetsindikatorer for utvalgte statistikker.	6	1	1	Erstattes av K87
K43	2023	Produsentene bør gjennomføre regelmessige brukerundersøkelser for å måle brukertilfredshet med statistikken.	2	0	0	
K44	2023	Produsentene bør innføre tilbakemeldingsfunksjon på statistikkens hjemmeside.	5	3	2	
K45	2023	Alle produsenter anbefales å dokumentere statistikkene i tråd med SIMS i henhold til anbefalingen fra Eurostat.	2 ¹⁷	2	1	Erstattes av K67

¹³ Anbefaling K33 ble tydeliggjort i 2025.

¹⁴ Denne anbefalingen har tidligere stått som fullført i 2023.

¹⁵ Ordlyden i anbefalingen ble noe endret i 2025.

¹⁶ Fra denne anbefalingen ble «og ansvar for kvalitetsarbeid» tatt bort i 2025. Det dekkes av K39.

¹⁷ Tiltak som per mars 2026 ikke er gjennomførte er flyttet til K67.

Anbefaling nr.	Anbefaling gitt, år	Anbefaling	Antall tiltak	Antall tiltak gjennomført per mars 2026	Herav gjennomført februar 2025 - mars 2026	Status
K46	2024	Det anbefales at SSB etablerer en tydelig og felles definisjon av referanseperioden som aktualitet beregnes på bakgrunn av.	1	1	0	Fullført 2025
K47	2024	Det er nødvendig at det gjøres en gjennomgang av referanseperioden for alle statistikker i henhold til oppdatert definisjon.	1	1	1	Fullført 2026
K48	2024	For KOSTRA-statistikkene i SSB anbefales det å gjøre en vurdering av om aktualiteten kan forbedres ved å åpne for at enkeltstatistikker kan publiseres tidligere eller hyppigere, ut ifra en avveining mellom aktualitet og andre kvalitetsmål.	1	0	0	
K49	2024	Det anbefales at henvendelser om brukerbehov som kommer til sentrale svartjenester, oppsummeres og formidles til statistikkansvarlige.	2	2	1	Fullført 2026
K50	2024	Forbedre formidlingsplattformene og verktøyene for visualisering slik at det blir enklere å publisere ulike typer av visualiseringer.	7	6	4	
K51	2024	Ta i bruk ulike former for visualiseringer i formidlingen av statistikk.	13	5	3	
K52	2024	Etablere retningslinjer og bygge et kompetansemiljø for henting av data direkte fra oppgavegiverens eller dataleverandørens fagsystemer. Et eksempel på slik datainnhenting er maskin-til-maskin løsninger (M2M).	2	1	1	
K53	2024	SSB: Vurdere å åpne opp Klass slik at produsenter utenfor SSB kan legge inn sine kodeverk og klassifikasjoner.	1	0	0	
K54	2024	Statistikkene som ikke benytter Klass bør ta i bruk Klass hvis det er hensiktsmessig.	6	4	0	
K55	2024	Omtale usikkerhet og mulige feilkilder på hjemmesiden for alle statistikker.	11	4	4	
K56	2024	Statistikker som allerede beregner usikkerhet, vurderer om det er hensiktsmessig å publisere denne på statistikkens hjemmeside.	1	0	0	
K57	2024	Bevisstgjøring og kompetanseutvikling for forståelse, beregninger og formidling av statistisk usikkerhet.	5	2	0	
K58	2024	Måle effekten av editering og vurdere om arbeidet med editering kan reduseres og/eller avsluttes tidligere, eller om det er mulig å forbedre datakvaliteten på inndata. Se kvalitetsindikator nummer 4 i Anbefalte kvalitetsindikatorer i offisiell statistikk (Notater 2024/5, SSB 2019 - 2026)	7	2	0	
K59	2024	Etablere og forbedre retningslinjer for å ivareta statistisk konfidensialitet og gjøre disse kjent hos produsentene.	2	1	0	
K60	2024	Ta i bruk anerkjent programvare for å ivareta tilstrekkelig statistisk konfidensialitet.	1	1	0	Erstattes av K65
K61	2024	Kurs i statistisk konfidensialitet skal være obligatorisk for alle nyansatte i statistikkproduksjonen og relevante støttefunksjoner.	3	2	2	
K62	2024	Kvalitetskurs tilbys alle og skal være obligatorisk for alle nyansatte i statistikkproduksjonen og relevante støttefunksjoner.	3	3	2	Fullført 2025

Anbefaling nr.	Anbefaling år	Anbefaling	Antall tiltak	Antall tiltak gjennomført per mars 2026	Herav gjennomført februar 2025 - mars 2026	Status
K63 ¹⁸	2024	Vurdere om kvalitetsrapportene for administrative informasjonssystemer kan videreutvikles slik at man bedre kan se utviklingen i kvalitet over tid og enklere tilpasse rapportmalen etter hvert som nye behov dukker opp.	1	1	1	Fullført 2026
K64	2024	Utarbeide en standard struktur for loggdata for å kunne skape kvalitetsindikatorer mer effektivt.	2	0	0	
K65 ¹⁹	2025	Erstatte manuell undertrykking eller støylegging, og bruk av egenprodusert programvare for avsløringskontroll, med anerkjente metoder og programvare.	12	3	3	
K66	2025	Ferdigstille kartlegging av konfidensialitet i SSBs utleveringer av mikrodata og følge opp resultatene av denne.	3	1	1	
K67 ²⁰	2025	Alle produsenter tilpasser den brukerrettede dokumentasjonen av sine statistikker etter SSBs mal og retningslinjer for «Om statistikken», og tilgjengeliggjør denne på statistikkens hjemmeside.	16	2	2	
K68	2025	Alle produsenter etablerer rutiner og praksis for å vurdere oppdatering av brukerrettet dokumentasjon ved hver publisering.	13	3	3	
K69	2025	Produsenter gjør seg kjent med SSBs prinsipper for editering.	7	3	3	
K70	2025	SSB overvåker utviklingen i kvalitet i statistikker ved overgang til Dapla.	2	0	0	
K71	2025	Utvide SSBs metodebibliotek med flere metoder for beregning av usikkerhet.	2	0	0	
K72	2025	SSBs ledelse følger regelmessig opp indikatoren for punktlighet.	0	0	0	Fullført 2026
K73	2025	Arrangere et seminar om temaet punktlighet og aktualitet for alle produsenter av offisiell statistikk.	2	0	0	
K74	2025	Produsenter bør gjøre offisiell statistikk synlig for brukerne og sørge for at den er lett å finne både ved hjelp av søkemotorer og på hjemmesiden.	8	2	2	
K75	2025	SSB bør gjøre aktuelle medarbeidere godt kjent med forpliktelser og oppgaver i samarbeidet med registreiere og sørge for aktiv oppfølging av avtalene.	2	1	1	
K76	2025	Utrede utvikling, finansiering og forvaltning av fellesløsninger på tvers av produsenter av offisiell statistikk, innen områdene formidling, metadata og dokumentasjon.	4	0	0	
K77	2025	Produsenter av offisiell statistikk anbefales å ta i bruk PxWeb og PxAPI for å sikre en effektiv, brukervennlig og helhetlig formidling av offisiell statistikk.	11	1	1	
K78	2026	Etablere retningslinjer for statistikklogging. ²¹	-	-	-	
K79	2026	Alle produsenter innarbeider relevante kvalitetsindikatorer som en del av produksjonsløpet for sine statistikker.	-	-	-	

¹⁸ Anbefaling K63 ble tydeliggjort i 2025.

¹⁹ K65 erstatter tidligere anbefaling K60. Anbefalingen er tydeliggjort i 2026.

²⁰ K67 erstatter tre tidligere anbefalinger: K09, K10 og K45.

²¹ Systematisk dokumentasjon av data, kode, transformasjoner, parametere og øvrige behandlingssteg som inngår i utvikling og produksjon av statistikk, slik at resultatene kan spores, etterprøves og reproduseres.

Anbefaling nr.	Anbefaling gitt, år	Anbefaling	Antall tiltak	Antall tiltak gjennomført per mars 2026	Herav gjennomført februar 2025 - mars 2026	Status
K80	2026	Alle statistikker med personidentifiserende opplysninger i statistikkgrunnlaget skal enten pseudonymisere disse opplysningene, eller ha et formelt unntak på plass dersom det er uforenlig med formålet med behandlingen.	-	-	-	
K81	2026	Alle produsenter har skriftlige retningslinjer eller prinsipper for korreksjoner av feil i publisert statistikk.	-	-	-	
K82	2026	Alle produsenter fører logg over feil i publisert statistikk, kategorisert etter alvorlighetsgrad som skal fremgå av retningslinjene for korreksjoner av feil i publisert statistikk.	-	-	-	
K83	2026	Vurdere å videreutvikle statistikkbankløsninger med tanke på bedre formidling av kvantitativ usikkerhet.	-	-	-	
K84	2026	Alle avvik på punktlighet logges med årsak.	-	-	-	
K85	2026	Etablere standardopplegg på Dapla for å beregne og følge med på kvalitetsindikatorer.	-	-	-	
K86	2026	SSB innfører en ny mal for rapport om kvalitet i administrative data som gjør det mulig å sammenligne og måle kvalitet over tid.	-	-	-	
K87	2026	Oppdatere retningslinjer for «Om statistikken» med dokumentasjon av bruk av KI i produksjon av statistikken.	-	-	-	
K88	2026	Utvikle rammeverk og/eller rutiner for bruk av KI i statistikkproduksjonen.	-	-	-	
Sum antall tiltak			315	181	62	

Vedlegg C: Kvalitetskrav til offisiell statistikk

Kvalitetskravene til offisiell statistikk er definert i statistikkloven og Retningslinjer for europeisk statistikk.

Statistikkloven § 5 sier at:

1. Offisiell statistikk skal utvikles, utarbeides og formidles på en faglig uavhengig, upartisk, objektiv, pålitelig og kostnadseffektiv måte.
2. Utviklingen, utarbeidningen og formidlingen av offisiell statistikk skal skje på grunnlag av enhetlige standarder og harmoniserte metoder. Statistikken skal være relevant, nøyaktig, aktuell, punktlig, tilgjengelig og klar, sammenlignbar og sammenhengende

Kravene i statistikkloven er i samsvar med Retningslinjer for europeisk statistikk (SSB, 2017), som det norske statistikksystemet er underlagt gjennom EØS-avtalen. Retningslinjene stiller krav til institusjonelle forhold, statistiske prosesser og statistiske produkter, og er formulert som 16 prinsipper med en rekke underliggende indikatorer:

Institusjonelle forhold (strukturkvalitet)

1. Faglig uavhengighet
1. bis. Koordinering og samarbeid
2. Mandat for datainnsamling og tilgang til data
3. Tilstrekkelige ressurser
4. Kvalitetsbevissthet
5. Statistisk konfidensialitet og informasjonssikkerhet
6. Upartiskhet og objektivitet

Statistiske prosesser (prosesskvalitet)

7. Gode metoder
8. Egnede statistiske prosedyrer
9. Rimelige krav til oppgavegiverne
10. Kostnadseffektivitet

Statistiske produkter (produktkvalitet)

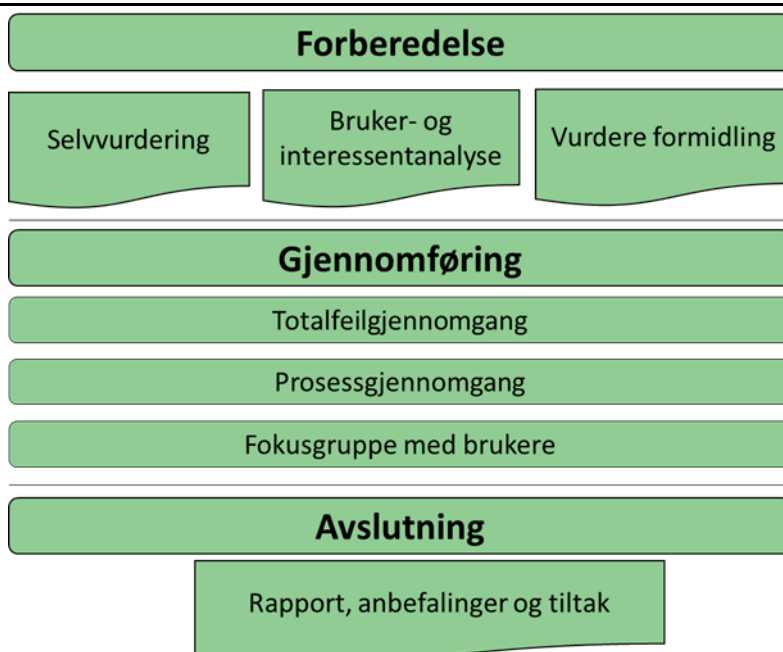
11. Relevans
12. Nøyaktighet og pålitelighet
13. Aktualitet og punktlighet
14. Sammenheng og sammenlignbarhet
15. Tilgjengelighet og klarhet

Vedlegg D: Opplegg for kvalitetsgjennomganger

En kvalitetsgjennomgang består av følgende aktiviteter:

- Statistikkansvarlige fyller ut en selvvurdering basert på Retningslinjer for europeisk statistikk.
- Statistikkansvarlige fyller ut en bruker- og interessentanalyse.
- Gjennomgang av formidling av statistikken på hjemmesiden og i andre media.
- Gjennomgang av mulige feilkilder i populasjon og data, vurdere datakvalitet, basert på totalfeilmodellen, TF-modellen, (Zhang, L.-C. 2012).
- Gjennomgang av produksjonsprosessen basert på «Prosessmodell for statistikkproduksjon», Generic Statistical Business Process Model, GSBPM.
- Fokusgruppe (gruppesamtale) med noen brukere av statistikken, oppmerksomheten rettes mot kvalitetsprinsippene for statistiske produkter.
- Rapport fra kvalitetsgjennomgangen med anbefalte forbedringer fra kvalitetsteamet og tiltaksliste fra statistikkansvarlig.
- Status for tiltak blir rapportert årlig.

Figur D.1 Vedleggsfigur. Fasene i en kvalitetsgjennomgang

Kilde: Statistisk sentralbyrå